

BAROMETRUL MEDIULUI DE AFACERI DIN ROMÂNIA

ediția **2022**

Realizat de **A**cademia de **S**tudii **E**conomice din București

www.rbi.ase.ro

BAROMETRUL MEDIULUI DE AFACERI DIN ROMÂNIA

EDIȚIA 2022

Pandemia de Coronavirus a distorsionat puternic activitatea economică la nivel global. Incertitudinea asociată evoluției pandemiei și restricțiile impuse de autorități pentru a limita răspândirea virusului au generat un șoc atât pe latura cererii, cât și a ofertei, iar economia globală s-a contractat cu 3,3% în anul 2020, un declin mult mai amplu fiind însă evitat prin stimulii fiscali și monetari de proporții istorice. Măsurile de sprijin au vizat, pe de o parte, retenția locurilor de muncă și protejarea veniturilor gospodăriilor și, pe de altă parte, sprijin financiar pentru menținerea lichidității în cadrul companiilor. În primele trei trimestre ale anului 2021, România a înregistrat o redresare completă a activității economice comparativ cu nivelul pre-pandemic, însă ritmul trimestrial de creștere decelerează. În perspectivă, este așteptată o temperare a creșterii economice la nivelul anului 2022, în principal ca urmare a unui efect de bază ridicat în anul anterior. În contextul derapajului fiscal și pe fondul incertitudinilor generate de pandemie, Guvernul României și-a luat angajamentul de a reduce gradual deficitul bugetar sub 3% din PIB până în anul 2024, în condițiile în care o corecție abruptă ar afecta premisele creșterii economice. Dinamica alertă a inflației reprezintă o provocare majoră (aceasta a urcat la 7,8% în luna noiembrie 2021).

Deși criza pandemică a distorsionat puternic activitatea economică, impactul asupra pieței muncii a fost unul moderat ca urmare a măsurilor de sprijin adoptate de către autorități.

Astfel în contextul nevoii de înțelegere rapidă a evoluțiilor reale care se petrec în economie și, mai cu seamă, a celor cu care se confruntă întreprinderile, considerate principalele creatoare de valoare, interesul pentru dezvoltarea unui barometru al mediului de afaceri oferă, de fapt, expresia preocupării pentru sănătatea unei economii.

Prin urmare, dezvoltarea acestui barometru al mediului de afaceri reprezintă un element de referință atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru decidenții de politici publice, și evidențiază impactul mediului academic în societate. Barometrul de față este un instrument științific, care măsoară cantitativ și calitativ informațiile din mediul de afaceri românesc, și poate să constituie un instrument util companiilor care activează în România, potențialilor investitori, dar și instituțiilor guvernamentale, responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor economice și pentru sprijinirea mediului de afaceri. Aflat la prima ediție, ne dorim ca acest barometru să pună bazele unei tradiții centrate pe prezentarea anuală a stării mediului de afaceri românesc.

Barometrul analizează răspunsurile a **1068 de firme** din România cu privire la **nivelul de încredere al mediului de afaceri** analizat de-a lungul a **sapte piloni: cifra de afaceri și piața, profitabilitatea, investiții, forța de muncă și dimensiunea companiei, costuri și accesul la finanțare, interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei și evoluția economiei naționale și globale**. Studiul are la bază un chestionar aplicat în perioada 15 august -20 noiembrie 2021.

În general, mediul de afaceri se așteaptă **ca evoluțiile economico-sociale din anul 2022 să fie similare celor din 2021. Peste un sfert din companiile din România sunt pesimiste** cu privire la evoluțiile economico-sociale din 2022 (se tem de o înrăutățire), **în timp ce cel mai optimist sunt privite evoluțiile elementelor aferente investițiilor, cifrei de afaceri și pieței.**

La polul opus, cele mai pesimiste așteptări se manifestă în privința creșterii costurilor, a dificultății accesului la finanțare și a evoluției economiei la nivel național și global, iar cel mai mare nivel de indecizie privește evoluția profitabilității.

La nivel regional, cea mai mare valoare a indicelui RBI se înregistrează pentru **Macroregiunea 3** (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), în timp ce **Macroregiunea 4** (include regiunile Sud-Vest și Vest) este cea mai pesimistă asupra evoluțiilor economico-sociale din acest an. **Macroregiunea 4** manifesta un tipar diferit de al celorlalte macroregiuni, cu un grad de pesimism ridicat asupra evoluțiilor din anul 2022 la majoritatea pilonilor, în timp ce **companiile din Macroregiunea 2** au tendința de a fi printre cele mai echilibrate în privința așteptărilor manifestate în acest an.

În funcție de clasa de mărime a firmelor, **cele mai optimiste așteptări** asupra evoluțiilor viitoare se înregistrează pentru **companiile de mici dimensiuni**, în timp ce **companiile de dimensiuni mari** au cele mai mari așteptări cu privire la **evoluției investițiilor, forței de muncă și dimensiunii companiei dar și interacțiunii cu autoritățile**. **Companiile de dimensiuni medii** sunt cele care au cele mai mari așteptări privind **profitabilitatea**, în timp ce **firmele mici** sunt cele care au perspectiva cea mai optimistă asupra **costurilor și accesului la finanțare**. Cea mai mare pondere a firmelor care se așteaptă la o **îmbunătățire a situației economico-sociale în anul 2022** se întâlnește în cazul **firmelor de mici dimensiuni în timp ce** cele mai multe companii pesimiste sunt cele medii și mari ca și dimensiune.

La nivelul sectoarelor de activitate, RBI are valoarea cea mai ridicată pentru activitățile din **sectorul serviciilor IT, financiare, imobiliare, activități profesionale și altele**, urmată de agricultură, silvicultură și pescuit. **Evoluția investițiilor și a cifrei de afaceri** au, din nou, **cele mai ridicate valori** ale indicelui, indiferent de sectorul de activitate investigat, în timp ce **perspectivele pesimiste** se mențin în ceea ce privește **evoluția costurilor și a accesului la finanțare, respectiv a dinamicii economiei naționale și globale**. **Așteptările mai ridicate ale companiilor din serviciile IT, financiare, imobiliare, activități profesionale și altele** se observă și prin ponderea mai ridicată a companiilor care așteaptă o îmbunătățire a evoluțiilor economico-sociale în anul 2022. Astfel, un sfert dintre companii consideră că situația va avea o evoluție mai bună decât anul anterior. De altfel, **acest sector este singurul în care procentul celor care se așteaptă la o îmbunătățire este mai mare decât al companiilor care prevăd o înrăutățire a evoluțiilor**.

CUPRINS

Introducere	7
1. Contextul macroeconomic	8
2. Metodologie	15
3. Rezultate obținute	19
I. Analiza distribuției companiilor din România la nivel de macroregiuni, în funcție de numărul de salariați și cifra de afaceri	19
II. Analiza rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului	24
1. Așteptările mediului de afaceri din România privind evoluțiile economico-sociale în anul 2022.....	24
2. Așteptările mediului de afaceri din România – distribuție geografică pe macroregiuni	31
3. Așteptările mediului de afaceri din România – distribuție în funcție de dimensiunea companiei (firme mici, medii și mari)	42
4 Așteptările mediului de afaceri din România – distribuție în funcție de sectorul de activitate.....	52
4. Considerații finale și concluzii	62

Lista figurilor

Figura 1. Contribuția la dinamica PIB real pe termen mediu	8
Figura 2. Contribuția la IPC	10
Figura 3. Efectivul de salariați în economie	11
Figura 4. Dinamica PIB real, efectivul de salariați și numărul orelor lucrate.....	11
Figura 5. Câștigul salarial mediu net	12
Figura 6. Evoluția soldului contului curent (% din PIB, anualizat)	13
Figura 7. Balanța bunurilor	14
Figura 8. Structura pe piloni ai indicatorului compozit	17
Figura 9. Sistemul de ponderi utilizat în construcția indicelui compozit.....	18
Figura 10. Valorile obținute pentru RBI și pilonii aferenți.....	25
Figura 11. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială.....	25
Figura 12. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața.....	26
Figura 13. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 2. Profitabilitate	27
Figura 14. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 3. Investiții	27
Figura 15. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei.....	28
Figura 16. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 5. Costuri și dificultatea accesului la finanțare	29
Figura 17. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei	29
Figura 18. Așteptările mediului de afaceri din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale.....	30
Figura 19. RBI la nivel de macroregiune și valorile aferente pilonilor.....	32
Figura 20. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială pe macroregiuni.....	33
Figura 21. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, pe macroregiuni.....	34
Figura 22. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, pe macroregiuni	35
Figura 23. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, pe macroregiuni	36
Figura 24. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, pe macroregiuni.....	37
Figura 25. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, pe macroregiuni	38
Figura 26. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, pe macroregiuni	39
Figura 27. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, pe macroregiuni	40
Figura 28. RBI în funcție de dimensiunea firmelor și valorile aferente pilonilor	43
Figura 29. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de dimensiunea firmei.....	44
Figura 30. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, în funcție de dimensiunea firmei.....	44
Figura 31. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, în funcție de dimensiunea firmei.....	45
Figura 32. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, în funcție de dimensiunea firmei.....	46
Figura 33. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, în funcție de dimensiunea firmei.....	47

Figura 34. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, în funcție de dimensiunea firmei	48
Figura 35. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, în funcție de dimensiunea firmei.....	49
Figura 36. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, în funcție de dimensiunea firmei.....	50
Figura 37. RBI în funcție de sectorul de activitate și valorile aferente pilonilor	52
Figura 38. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de sectorul de activitate.....	53
Figura 39. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața.....	54
Figura 40. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate.....	55
Figura 41. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții	56
Figura 42. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei.....	57
Figura 43. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare	58
Figura 44. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei	59
Figura 45. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale	60

Lista tabelelor

Tabel 1. Modalitatea de structurare a eșantionului	15
Tabel 2. Distribuția numărului de companii la nivel de macroregiune	19
Tabel 3. Distribuția regională a numărului de companii, ca pondere din fiecare clasă de mărime.....	20
Tabel 4. Distribuția numărului de companii după domeniile de activitate	20
Tabel 5. Distribuția companiilor la nivel de regiune după cifra de afaceri	21
Tabel 6. Distribuția CA pe macroregiuni, ca pondere din fiecare clasă de mărime.....	22
Tabel 7. Distribuția cifrei de afaceri după domeniile de activitate	22

Introducere

Suntem înconjurați de date și informații statistice, însă avem nevoie de un cadru mult mai simplu de analiză și de înțelegere rapidă a evoluțiilor reale care se petrec în economie și, mai cu seamă, a celor cu care se confruntă întreprinderile, considerate principalele creatoare de valoare. Semnalul transmis de companii este acela al evoluțiilor palpabile, care dau de fapt starea și direcția performanței economice. Prin urmare, interesul pentru dezvoltarea unui barometru al mediului de afaceri oferă, de fapt, expresia preocupării pentru sănătatea unei economii.

Din acest motiv, considerăm că dezvoltarea acestui barometru al mediului de afaceri reprezintă un element de referință atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru decidenții de politici publice, și evidențiază impactul mediului academic în societate. Barometrul de față este un instrument științific, care măsoară cantitativ și calitativ informațiile din mediul de afaceri românesc, și poate să constituie un instrument util companiilor care activează în România, potențialilor investitori, dar și instituțiilor guvernamentale, responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor economice și pentru sprijinirea mediului de afaceri. Aflat la prima ediție, ne dorim ca acest barometru să pună bazele unei tradiții centrate pe prezentarea anuală a stării mediului de afaceri românesc.

Barometrul analizează răspunsurile a **1068 de firme** din România cu privire la **nivelul de încredere al mediului de afaceri** analizat de-a lungul a **sapte piloni: cifra de afaceri și piața, profitabilitatea, investiții, forța de muncă și dimensiunea companiei, costuri și accesul la finanțare, interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei și evoluția economiei naționale și globale**. Studiul are la bază un chestionar aplicat în perioada 15 august -20 noiembrie 2021.

Din punct de vedere al mediului de afaceri, considerăm că barometrul de față captează percepția generală asupra evoluțiilor economico-sociale și reprezintă un instrument de atenționare preventivă prin evidențierea trendurilor economice bazate pe răspunsurile unui eșantion reprezentativ de manageri de companii. Mai mult, se dorește a fi un instrument care poate fi utilizat ca indicator al schimbării stării economiei, de semnalizare a modificării trendurilor sau al încrederii, pe diverse sectoare economice.

Din perspectiva impactului și a rezultatelor așteptate pentru decidenții politicilor economice, considerăm că barometrul dezvoltat reprezintă un instrument care ia pulsul mediului de afaceri din România la nivelul întregii țări și pe sectoare economice și furnizează o serie de informații revelatoare despre mediul de afaceri, dezvăluie într-un mod simplu și ușor de intuit. Întrucât sunt analizate principalele tendințe care influențează mediul de afaceri din România, pentru fiecare ramură economică în parte, considerăm că poate să stea la baza identificării factorilor economici și a celor specifici mediului de afaceri care necesită politici de susținere noi sau adaptarea celor existente și să fie utilizat, în final, ca instrument pentru fundamentarea de noi politici economice.

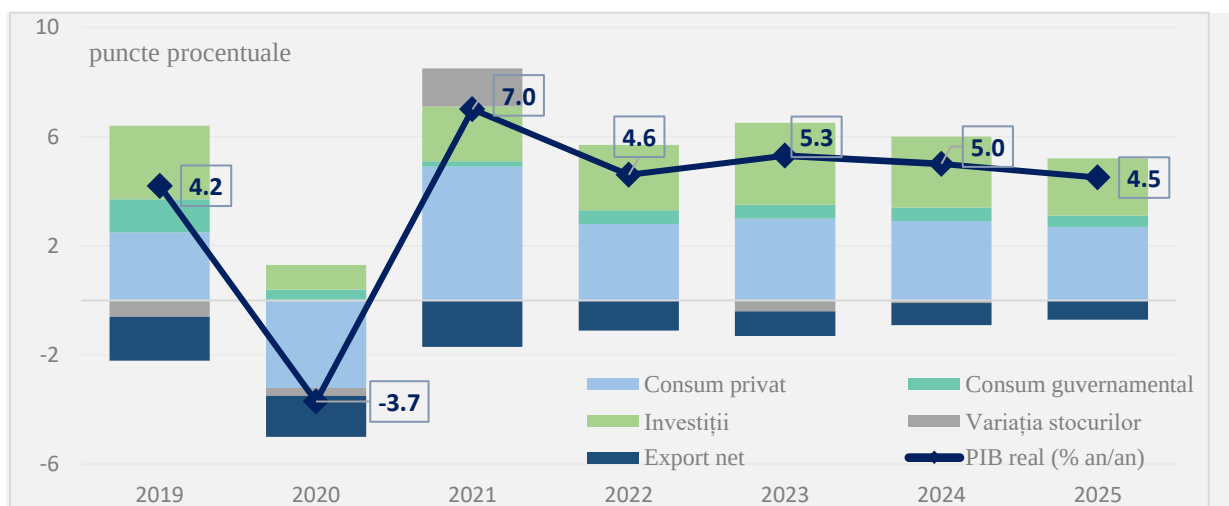
Prezentul raport este structurat în patru secțiuni principale. Astfel, raportul debutează cu contextul macroeconomic, prezintă designul și metodologia cercetării, dar și principalele rezultate obținute în urma derulării chestionarului privind așteptările mediului de afaceri din România privind evoluțiile economico-sociale în anul 2022, distribuția geografică pe macroregiuni, pe sectoare de activitate dar și pe clase de mărime ale firmelor românești. Raportul se încheie cu principalele concluzii.

1. Contextul macroeconomic

Pandemia de Coronavirus a distorsionat puternic activitatea economică la nivel global. Incertitudinea asociată evoluției pandemiei și restricțiile impuse de autorități pentru a limita răspândirea virusului au generat un șoc atât pe latura cererii, cât și a ofertei, iar economia globală s-a contractat cu 3,3% în anul 2020, un declin mult mai amplu fiind însă evitat prin stimulii fiscali și monetari de proporții istorice. Măsurile de sprijin au vizat, pe de o parte, retenția locurilor de muncă și protejarea veniturilor gospodăriilor și, pe de altă parte, sprijin financiar pentru menținerea lichidității în cadrul companiilor.

În 2020, activitatea economică s-a contractat cu 3,7% în România, mai puțin pronunțată comparativ cu cea înregistrată în Zona Euro (-6,4%) sau UE27 per ansamblu (-5,9%). Această diferență este explicată în primul rând de structura economiei, în sensul în care sectorul cel mai afectat de pandemie – sectorul turistic și hotelier – are o contribuție scăzută în România comparativ cu alte state europene. De asemenea, pe fondul unui decalaj în impunerea măsurilor de restricție, România a înregistrat în T1 o creștere alertă a PIB real, în timp ce alte țări erau deja în *lockdown*. Odată cu ieșirea din starea de urgență, relaxarea restricțiilor a permis o redresare graduală a activității în majoritatea sectoarelor. De asemenea, stimulii fiscali, reacția promptă a băncii centrale prin relaxarea politicii monetare, precum și mobilizarea unor fonduri consistente de către Comisia Europeană (programul SURE pentru retenția locurilor de muncă ce a fost implementat rapid, dar și Mecanismul de Redresare și Reziliență ce a generat încredere la nivelul piețelor) au susținut redresarea economică.

Figura 1. Contribuția la dinamica PIB real pe termen mediu

Sursa: INSSE, CNSP, calcule proprii

În primele trei trimestre ale anului 2021, România a înregistrat o redresare completă a activității economice comparativ cu nivelul pre-pandemic, însă ritmul trimestrial de creștere decelerează. Pe partea de cerere, deși investițiile au susținut semnificativ dinamica PIB real în prima jumătate a anului, creșterea economică s-a bazat preponderent pe consum. De altfel, în T3 2021, investițiile au înregistrat o ușoară contracție, odată cu declinul construcțiilor.

Pe partea de resurse, industria continuă să înregistreze un decalaj comparativ cu situația pre-pandemică, contrar evoluției la nivel regional. Pe de altă parte, construcțiile s-au bazat preponderent pe componenta rezidențială și mai puțin pe proiecte ample de infrastructură, dinamică susținută de avansul creditelor imobiliare. Performanța agriculturii a susținut creșterea secvențială ($T3/T2$ 2021), în condițiile în care PIB-ul non-agricol a înregistrat o ușoară scădere.

În perspectivă, este așteptată o temperare a creșterii economice la nivelul anului 2022, în principal ca urmare a unui efect de bază ridicat în anul anterior. La nivelul anului 2022, creșterea economică va încetini (4,6% CNSP; 5,1% Comisia Europeană) atât pe fondul unei baze ridicate din acest an, cât și în condițiile persistenței riscurilor negative, inclusiv a incertitudinii privind evoluția pandemiei. Pe termen mediu, proiecțiile economice indică un ritm anual de creștere de aproximativ 5%.

Pe plan fiscal, România se află sub incidența Procedurii de Deficit Excesiv, deși regula a fost suspendată pentru 2021-2022. Înaintea izbucnirii pandemiei, România a fost singurul stat membru pentru care Comisia Europeană, cu aprobarea Consiliului UE, a declanșat Procedura de Deficit Excesiv ca urmare a deteriorării poziției fiscale pe fondul unei politici fiscal-bugetare prociclice din anii precedenți (deficit bugetar de 4,4% din PIB în anul 2019). Ulterior, contextul pandemic a impus politici fiscale o conduită puternic anticiclică, iar deficitul bugetar a urcat la 9,4% din PIB în 2020 în condițiile încetinerii activității economice și sprijinului masiv oferit de către Guvern agenților economici și populației.

În primele 11 luni ale anului 2021, execuția bugetului general consolidat s-a încheiat cu un deficit de 4,7% din PIB (date cash). Datele istorice indică o accelerare a acestuia în luna decembrie, însă cel mai probabil acesta se va situa peste ținta asumată de către Guvern. Pe de altă parte, bugetul pe anul 2022 prevede o țintă de deficit de 6,2% din PIB (date ESA), în linie cu recomandarea Comisiei Europene în contextul Procedurii de Deficit Excesiv. Nivelul investițiilor publice crește de la 5,6% din PIB în 2021 la 6,7% din PIB în 2022, atingând 8,1% din PIB în 2025 (date cash), inclusiv ca urmare a volumului mare de proiecte din PNRR. Investițiile publice sunt esențiale pentru a contracara efectele socio-economice ale pandemiei, dar și pentru a susține o creștere economică incluzivă pe termen mediu și lung, prin reducerea disparităților regionale.

Investițiile publice pot deveni un motor de relansare economică, însă este nevoie de îmbunătățirea capacității administrative necesare pentru implementarea eficientă a volumului mare de investiții, în special a celor din fonduri europene. Pe termen mediu, investițiile publice vor completa investițiile realizate din fonduri europene, disponibile prin Cadrul Financiar Multianual și Fondul de Redresare și Reziliență (PNRR), promovând astfel o creștere economică robustă pe termen mediu și lung.

Este important de menționat faptul că investițiile publice susțin un cerc virtuos al dezvoltării economice, încurajând totodată apetitul investițional al sectorului privat, ceea ce pe termen mediu și lung se traduce inclusiv prin venituri bugetare mai mari (taxe, impozite, contribuții). Astfel, investițiile publice vor antrena un efect de multiplicare în economie. Totuși, în pofida impactului pozitiv indus de investiții, rămâne riscul privind capacitatea administrativă limitată în implementarea eficientă a volumului mare de investiții, în special a celor din fonduri europene, incluse în PNRR și în programele operaționale.

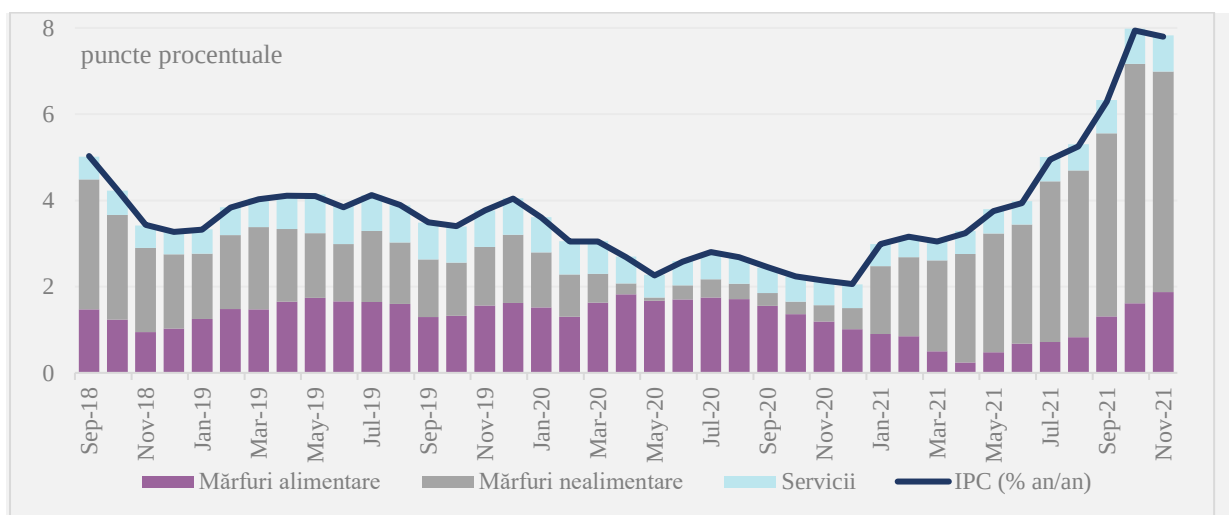
În contextul derapajului fiscal și pe fondul incertitudinilor generate de pandemie, Guvernul României și-a luat angajamentul de a reduce gradual deficitul bugetar sub 3% din PIB până în anul 2024, în condițiile în care o corecție abruptă ar afecta premisele creșterii economice. Lipsa disciplinei fiscale conduce la costuri mai mari de finanțare, la un grad ridicat de incertitudine ce poate afecta nivelul investițiilor autohtone și străine, la o reziliență

economică scăzută și la incapacitatea politicii fiscale de a își îndeplini rolul de stabilizare ca urmare a spațiului fiscal limitat.

În PNRR sunt prevăzute reforme ce susțin consolidarea fiscală pe termen mediu, inclusiv prin digitalizarea ANAF. Implementarea acestor reforme are drept obiectiv majorarea graduală a veniturilor din taxe și impozite prin îmbunătățirea colectării. Potrivit PNRR, România are în vedere consolidarea sistemului fiscal și creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat, rezultatul așteptat fiind de cel puțin 3 puncte procentuale din PIB până în 2026 (2,5 pp din reforma administrației fiscale și 0,5 pp din revizuirea cadrului fiscal).

Dinamica alertă a inflației reprezintă o provocare majoră (aceasta a urcat la 7,8% în luna noiembrie 2021). Cel mai important aport îl are ascensiunea amplă a cotațiilor bunurilor energetice (combustibili, energie electrică și gaze naturale), pe fondul unei cereri masive ca urmare a unei redresări economice caracterizate printr-un consum intens de energie. Deși se așteaptă ca dinamica actuală a prețurilor la energie să fie temporară, autoritățile au adoptat măsuri pentru a sprijini pe termen scurt gospodăriile și companiile, în linie cu alte state europene. Totodată, șocurile pe partea ofertei, în special cele externe - blocajele persistente în lanțurile de producție și aprovizionare și creșterea prețurilor la materiile prime și alte materiale care au dus la costuri mai mari de producție pentru companii. De asemenea, șocurile adverse pe partea ofertei au fost amplificate de o cerere sporită de bunuri și servicii (pentru cererea în contextul unei cereri reprimăte în 2020) ce a permis transferul acestor presiuni în prețurile finale. Până în prezent se remarcă totuși lipsa presiunilor din partea pieței muncii, cât și dinamica relativ stabilă a cursului de schimb.

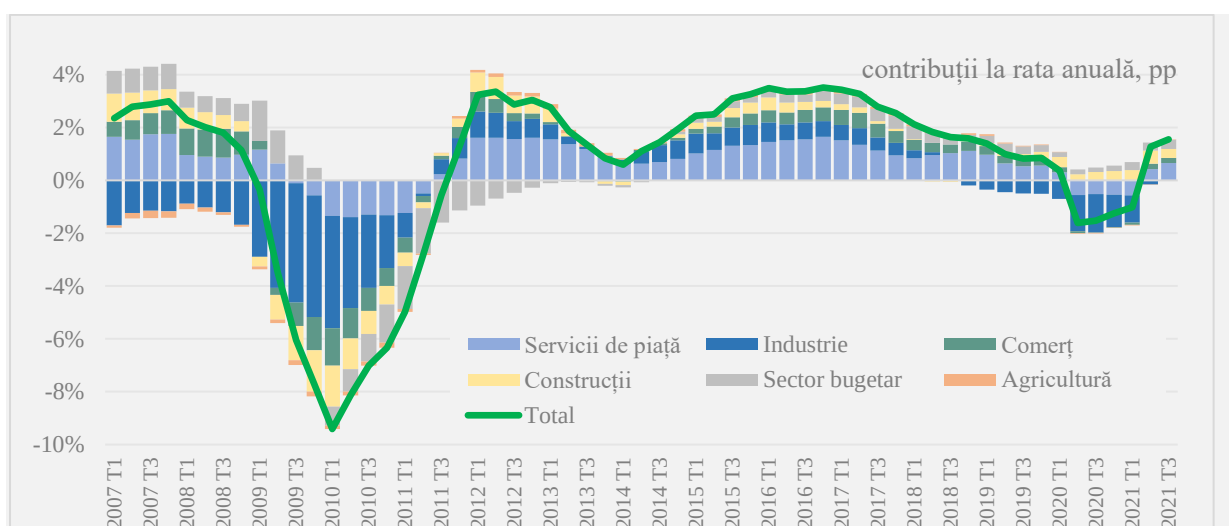
Figura 2. Contribuția la IPC

Sursa: INSSE, calcule proprii

Deși criza pandemică a distorsionat puternic activitatea economică, impactul asupra pieței muncii a fost unul moderat ca urmare a măsurilor de sprijin adoptate de către autorități. Facilitățile directe (șomaj tehnic) și indirecte (măsuri de susținere a lichidității, IMM Invest, amânări de taxe) au reușit să limiteze efectele pandemiei asupra pieței muncii, prevenind o majorare rapidă și amplă a ratei șomajului. În general, aceste măsuri au oferit companiilor și salariaților un suport financiar similar celui acordat de alte state europene.

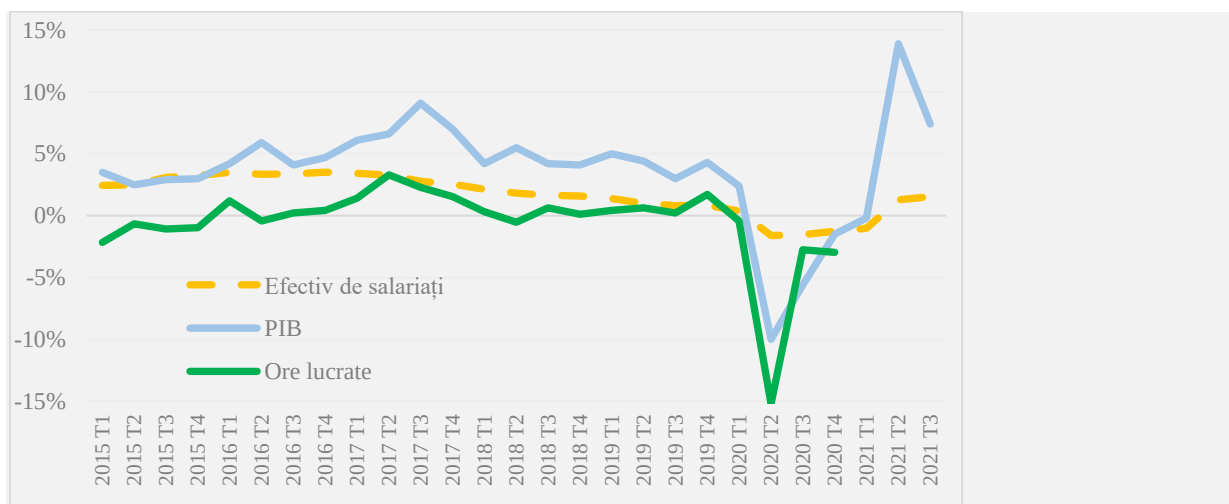
Figura 3. Efectivul de salariați în economie

Sursa: INSSE, calcule proprii

La nivelul pieței muncii, ajustarea a fost realizată prin diminuarea orelor lucrate și mai puțin prin disponibilizări de personal. Absențele de la locul de muncă au fost în general temporare, pe fondul temperării activității economice, în timp ce disponibilizările au fost mai concentrate în rândul salariaților cu venituri mici. În acest context, rata șomajului a evoluat relativ lin în contrast cu reculul amplu al activității economice, rămânând în continuare mult inferioară mediei UE (rata șomajului BIM: 5,2% în luna noiembrie 2021 în România versus 7,2% media la nivelul Zonei Euro).

Figura 4. Dinamica PIB real, efectivul de salariați și numărul orelor lucrate

Sursa: INSSE, Eurostat

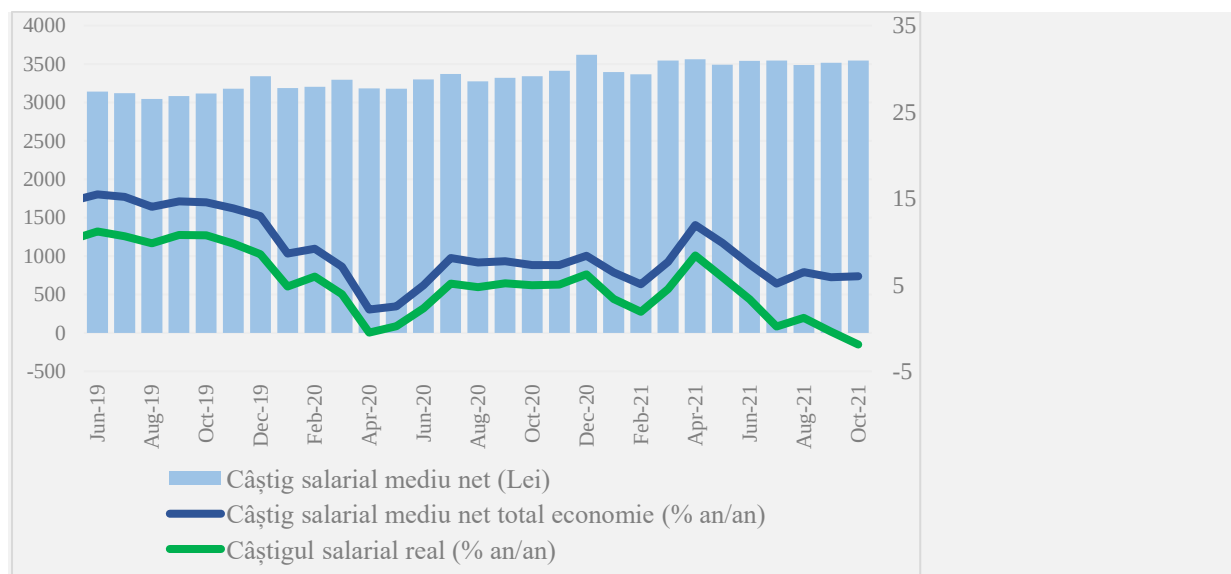
Pandemia a adâncit dinamica nefavorabilă a angajării în industrie pre-existentă crizei. În linie cu situația din alte state europene, industria prelucrătoare a fost puternic afectată, iar disponibilizările de personal în România au fost concentrate la nivelul industriei auto și industriei ușoare. Pe de altă parte, sectorul construcțiilor și IT&C au indicat o reziliență sporită.

În luna octombrie 2021 a avut loc o recuperare completă a locurilor de muncă pierdute în contextul pandemic. Îmbunătățirea ocupării a avut loc inclusiv în sectoarele direct afectate de criza pandemică, în special în cadrul serviciilor de piață: HoReCa a cunoscut o majorare abruptă a numărului de salariați, apropiat de nivelul înregistrat înainte de pandemie. Această dinamică pozitivă a efectivului de salariați fost însoțită și de o evoluție favorabilă a productivității muncii. Pe de altă parte, în industria auto (inclusiv pe fondul crizei de semi-conductori) și în industria ușoară s-a adâncit declinul ocupării, dinamică negativă înregistrată înainte de pandemie. În industrie are loc o stabilizare a efectivului de salariați la un nivel inferior situației pre-pandemice.

În contrast cu dinamica robustă înregistrată la nivel regional, câștigul salarial mediu net înregistrează doar o creștere modestă în România. Această dinamică este explicată de înghețarea salariilor în sectorul public, iar în sectorul privat de reducerea efectivului de salariați în sectoare mai bine remunerate (ex. industria extractivă), însoțită de o redresare a efectivului de salariați în sectoare slab remunerate (ex. HoReCa). La nivelul sectorului concurențial, dinamica salarială va cunoaște cel mai probabil o nouă revitalizare odată cu majorarea salariului minim brut cu 10,9% începând cu ianuarie 2022, majorare de care va beneficia mai mult de o treime din numărul total de salariați, dar și ca urmare a implementării investițiilor cuprinse în PNRR. În plus, în perioada următoare, dinamica accelerată a ratei inflației se va concretiza cel mai probabil în presiuni salariale ce vor impune renegocieri salariale la începutul acestui an. În plus, amplificarea gradului de tensionare poate contribui suplimentar la intensificarea acestor presiuni salariale.

Salariul real a intrat în teritoriu negativ, ceea ce diminuează puterea de cumpărare a salariaților. Această dinamică este explicată de amplificarea presiunilor inflaționiste și de temperarea creșterilor salariale la nivelul întregii economii. În sectorul public dinamica negativă este mai amplă ca urmare a deciziei de plafonare a salariilor.

Figura 5. Câștigul salarial mediu net

Sursa: INSSE, calcule proprii

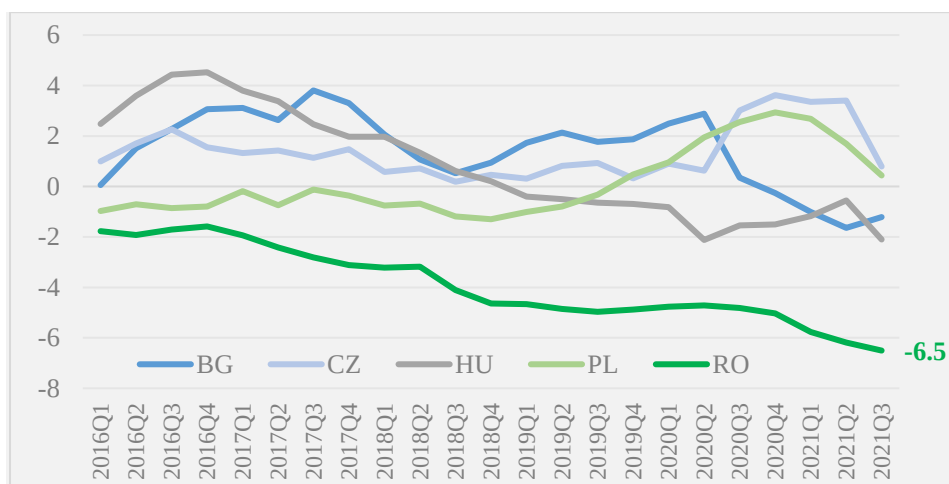
În ceea ce privește sectorul extern, contul curent s-a deteriorat semnificativ în perioada pandemiei. România înregistrează cel mai mare deficit de cont curent în rândul statelor din

regiune, un nivel ridicat conform standardelor internaționale (spre exemplu, limita inferioară de referință stabilită de Comisia Europeană în cadrul Procedurii privind Dezechilibrele macroeconomice drept indicator de performanță pentru statele membre este de -4% din PIB (medie pe 3 ani).

Analizând contul curent în structură, se remarcă faptul că balanța bunurilor și balanța veniturilor primare sunt deficitare, în timp ce balanța serviciilor și cea a veniturilor secundare sunt excedentare.

În primele zece luni ale anului 2021, deficitul de cont curent a crescut cu 58%, față de perioada similară din 2020, în special ca urmare a adâncirii deficitului comercial, dar și pe fondul unor evoluții negative pe celelalte segmente: diminuarea excedentelor din sectoarele servicii și venituri secundare, respectiv adâncirea deficitului veniturilor primare. Diminuarea excedentului pe segmentul serviciilor a fost cauzată de adâncirea deficitelor la serviciile de turism și la taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale, în paralel cu scăderea surplusului înregistrat la categoria alte servicii pentru afaceri. Totuși, acestea au fost contrabalansate parțial de creșterea ușoară a excedentelor pentru serviciile de transport și IT&C. În schimb, se observă o diminuare a excedentului înregistrat la serviciile de prelucrare a bunurilor aflate în proprietatea terților (producția lohn), explicată, în principal, prin distorsiunile la nivelul lanțurilor de aprovizionare, care determină o întârziere a revenirii economiilor partenere.

Figura 6. Evoluția soldului contului curent (% din PIB, anualizat)

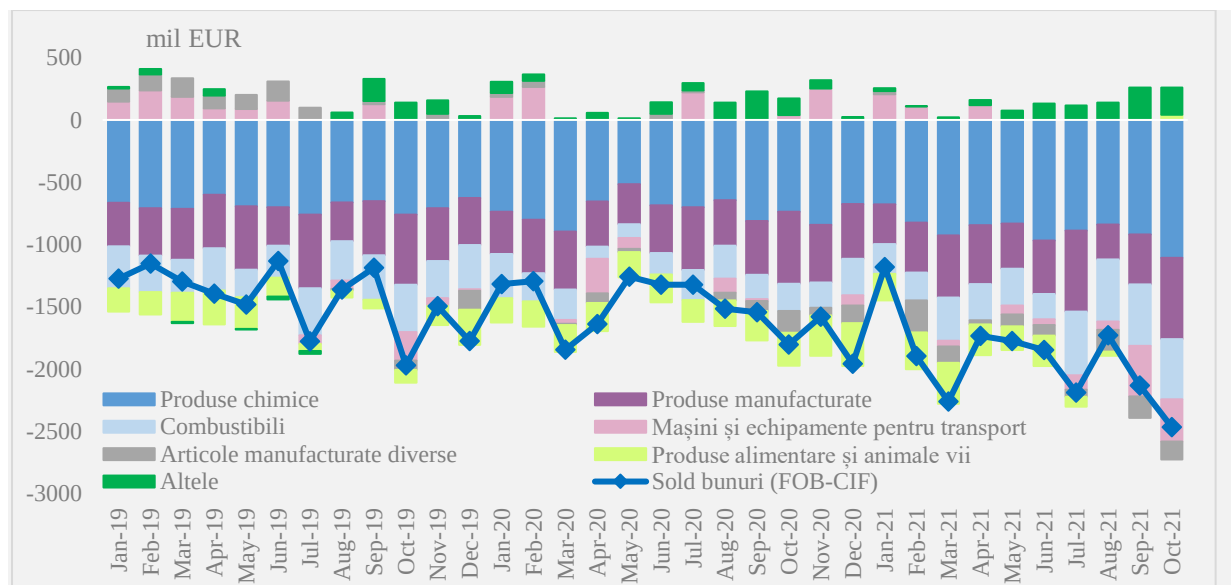

Sursa: Eurostat

Deficitul de cont curent este determinat în cea mai mare măsură de soldul negativ al balanței comerciale (balanța bunurilor). Deși importurile de bunuri de consum (care sunt corelate, în general, cu dinamica masei salariale și cu modificarea consumului privat) influențează în mod negativ soldul contului curent, cea mai mare contribuție la deficitul acestuia îi revine categoriei bunurilor intermediare. Principalele grupe de produse la care România înregistrează deficit comercial sunt produsele chimice (în special medicamentele), produsele manufacturate și combustibili minerali. În primele zece luni ale anului 2021, creșterea deficitelor înregistrate la nivelul acestor trei categorii a contribuit la adâncirea deficitului comercial. De asemenea, se remarcă trecerea pe deficit la comerțul cu mașini și echipamente pentru transport, sector în care România înregistra un excedent semnificativ anterior pandemiei. Diminuarea

producției de automobile este o tendință înregistrată la nivel mondial, pe fondul crizei de pe piața semiconducătorilor.

Figura 7. Balanța bunurilor

Sursa: BNR, Refinitiv Datastream

2. Metodologie

În cadrul proiectului a fost utilizat un eșantion format din 1068 de firme. Pentru acest eșantion nivelul de încredere propus este de 95%, iar eroarea maximă admisibilă este de 3%. Pentru fiecare firmă, chestionarul a fost adresat managementului, eșantionul fiind unul reprezentativ la nivel național. Eșantionul a acoperit toate clasele de mărime ale colectivității de firme, după numărul de salariați și cifra de afaceri, toate activitățile economice principale (Coduri CAEN) așa cum reies din analiza contribuției în PIB și din analiza structurii colectivității totale de întreprinderi din România. De asemenea, eșantionul a replicat și distribuția teritorială a colectivității de întreprinderi de la nivel național pe baza macroregiunilor României. Inițial, eșantionul a fost structurat în baza celor 3 criterii, după cum urmează: 4 macroregiuni, 4 clase de mărime și 9 grupe CAEN.

În urma colectării datelor, pentru asigurarea unui număr minim de unități statistice pentru toate straturile eșantionului, a fost necesară regrouparea celor 4 clase de mărime în 3 clase, iar cele 9 grupe CAEN în 3 categorii de activitate. Astfel, eșantionul a fost structurat pentru a respecta distribuția reală pe 36 de straturi obținute prin intersecția celor 3 criterii.

Tabel 1. Modalitatea de structurare a eșantionului

Criteriu	Categorii	Criteriu de stratificare
Macroregiune	Macroregiunea 1 (Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Covasna, Harghita, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj, Sibiu)	
	Macroregiunea 2 (Bacău, Botoșani, Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Iași, Neamț, Suceava, Tulcea, Vaslui, Vrancea)	
	Macroregiunea 3 (Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman, București, Ilfov)	
	Macroregiunea 4 (Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș)	
Dimensiune	Microîntreprinderi (≤ 9 angajați și CA ≤ 2 mil euro (9,4904 mil. Lei))	Firme mici (≤ 9 angajați și CA ≤ 2 mil euro (9,4904 mil. Lei))
	Firme mici ≤ 49 angajați și CA ≤ 10 mil euro (47,5452 mil. Lei)	Firme medii ≤ 49 angajați și CA ≤ 10 mil euro (47,5452 mil. Lei)
	Firme medii ≤ 250 angajați și CA ≤ 50 mil euro (237,26 mil. Lei)	Firme mari > 49 angajați și CA > 10 mil euro (47,5452 mil. Lei)
	Firme mari ≥ 250 angajați sau CA ≥ 50 mil euro (237,26 mil. Lei)	
Grupa CAEN	Grupa CAEN 1 - Agricultură, silvicultură și pescuit (01*-03*)	Grupa 1 – Agricultură, silvicultură și pescuit (01*-03*)
	Grupa CAEN 2 – Industrie (05*-09*; 10*-33*; 35*; 36*-39*)	Grupa 2 – Industrie, Construcții și Comerț, Reparații
	Grupa CAEN 3 – Construcții (41*-43*)	autovehicule și motociclete, Logistică și HORECA

Grupa CAEN4 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante; (45*-47*, 49*-53*, 55*-56*)	(05*-09*; 10*-33*; 35*; 36*-39*; 41*-43*; 45*-47*, 49*-53*; 55*-56*)
Grupa CAEN 5- Informații și comunicații (58*-63*)	Grupa 3 – Servicii IT, financiare, imobiliare & altele (58*-63*; 64*-66*; 68*; 69*-75*; 77*-82*; 84*; 85*; 86*-88*; 90*-93*; 94-96*)
Grupa CAEN 6 - Intermedieri financiare și asigurări (64*-66*)	
Grupa CAEN 7 - Tranzacții imobiliare (68*)	
Grupa CAEN 8 - Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport; Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; (69*-75*; 77*-82*; 84*; 85*; 86*-88*)	
Grupa CAEN 9 - Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii (90*-93*; 94-96*)	

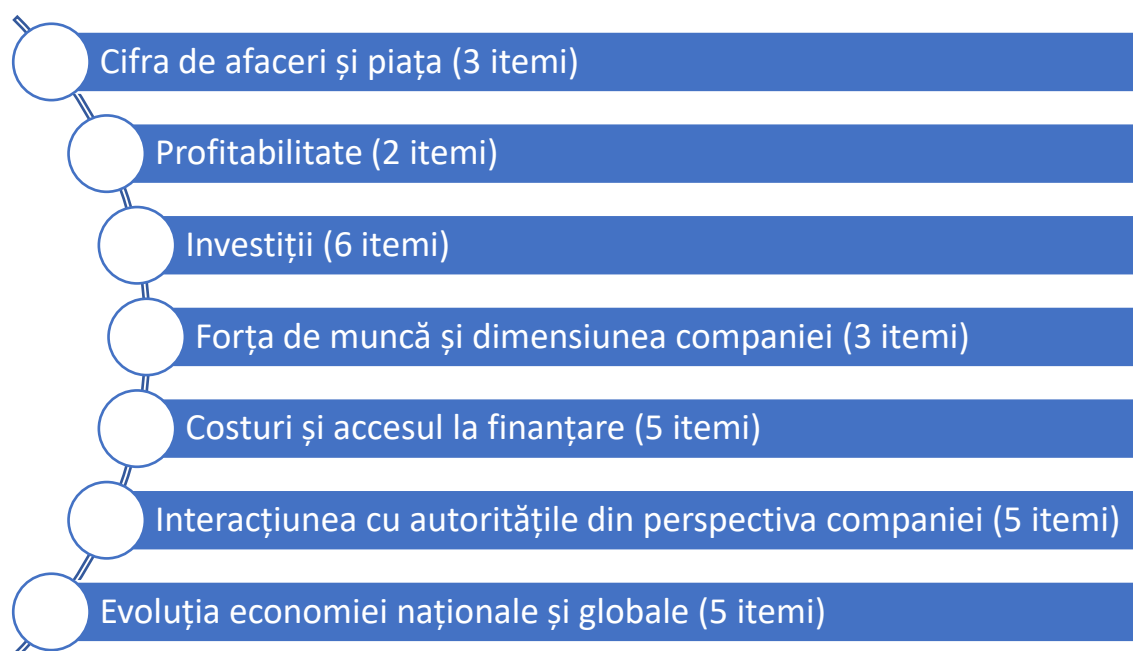
Tip eșantion: probabilistic aleatoriu (utilizând stratificare). În cadrul eșantionului s-a realizat asigurarea unui număr minim (suficient de mare) de unități statistice pentru fiecare dintre cele 36 de straturi rezultate prin încrucișarea criteriilor de stratificare. Pentru a respecta structura inițial definită, eșantionul colectat a fost recalibrat.

Metoda de culegere a datelor: CAWI (Computer Assisted Web Interview).

Pentru construirea barometrului mediului de afaceri și implicit a indicatorului compozit ce va da nivelul de încredere al mediului de afaceri, a fost utilizată analiza în componente principale, o metodă specifică analizei multidimensionale a datelor ce asigură determinarea sistemului de ponderi necesare agregării celor 7 piloni.

Astfel, analiza este structurată pe 29 de itemi, măsurați pe o scala Likert cu 10 categorii, unde 1 reprezintă scădere semnificativă și 10 reprezintă creștere semnificativă. Acești itemi sunt grupați pe 7 piloni principali:

Figura 8. Structura pe piloni ai indicatorului compozit

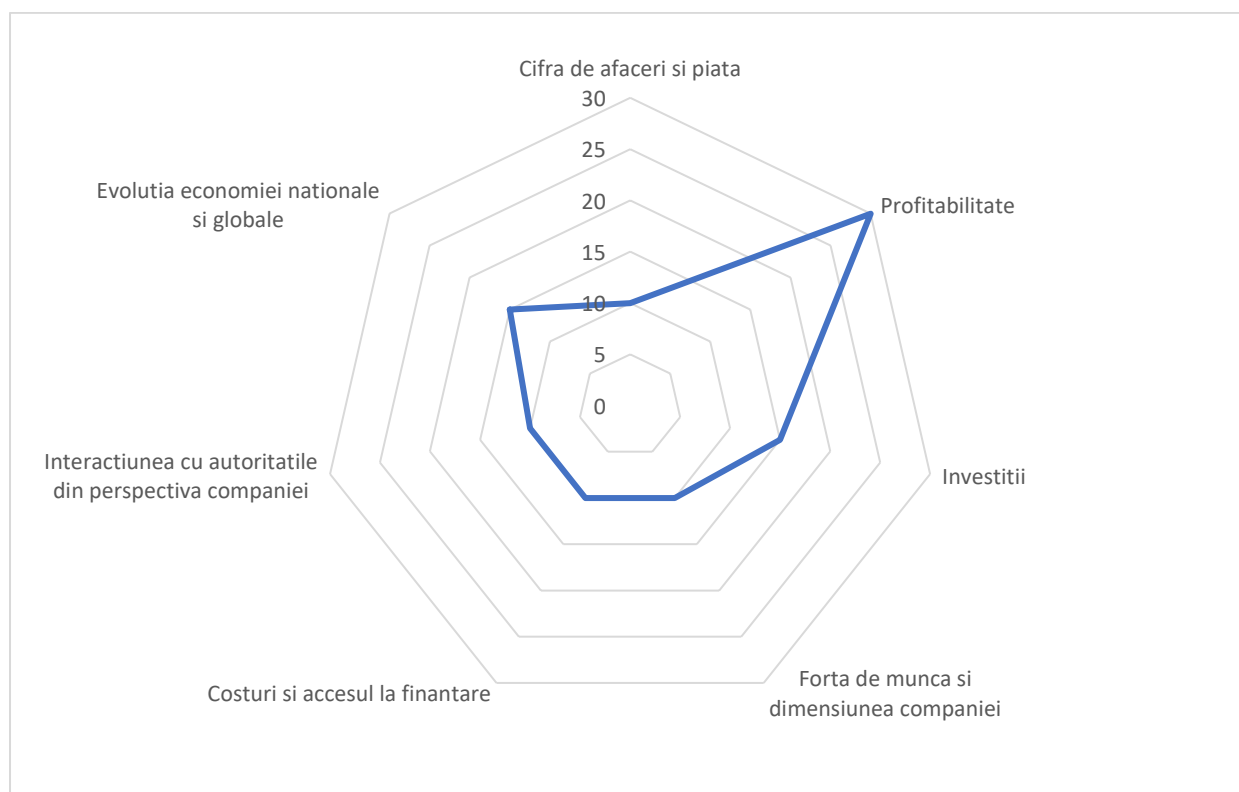
Metodologia revizuită a urmat un proces în 5 pași majori:

Pasul 1: La nivelul fiecărui pilon au fost calculate scoruri medii din itemii aferenți. Astfel, fiecare pilon a fost măsurat pe aceeași scală de la 1 la 10, la nivelul fiecărei unități statistice.

Pasul 2: S-a aplicat analiza în componente principale (ACP) pentru cele 7 scoruri medii aferente celor 7 piloni, determinandu-se sistemul de ponderi necesare pentru a agrega cei 7 piloni într-un indicator sintetic care să ofere o imagine de ansamblu asupra așteptărilor pe care mediul de afaceri din România le are cu privire la evoluțiile viitoare ale aspectelor studiate. ACP presupune transformarea unui număr mare de variabile dintr-un set de date într-un set mai mic și mai coerent de factori necorelați (ortogonali), componentele principale. Componentele principale recuperează mare parte din varianța setului de variabile originale. Fiecare componentă este o combinație liniară a variabilelor inițiale. Componentele sunt ordonate astfel încât prima componentă să recupereze cea mai mare cantitate posibilă de varianță din variabilele originale. Consistența internă a itemilor incluși în analiză este testată cu ajutorul coeficientului Cronbach Alpha (c-alfa), iar evaluarea calității rezultatelor obținute prin ACP este testată cu ajutorul testelor KMO și Bartlett's Test of Sphericity.

Astfel, în urma aplicării ACP, sistemul de ponderi stabilit urmează distribuția de mai jos:

Figura 9. Sistemul de ponderi utilizat în construcția indicelui compozit

Pasul 3. Indicele compozit se va calcula dupa următoarea formulă:

$$Final\ index = 0.10 * PILON1 + 0.30 * PILON2 + 0.15 * PILON3 + 0.10 * PILON4 + 0.10 * PILON5 + 0.10 * PILON6 + 0.15 * PILON7$$

(1)

Pasul 4. Indicele este rescalat pentru a lua următoarele valori: 1-scădere semnificativă, respectiv 5-cresștere semnificativă.

Pasul 5. Se construiește dashboard-ul încrederii mediului de afaceri, evidențiind distribuția pilonilor, dar și a indicelui compozit pe sectoare, pe macroregiuni și pe clase de mărime a firmei.

3. Rezultate obținute

I. Analiza distribuției companiilor din România la nivel de macroregiuni, în funcție de numărul de salariați și cifra de afaceri

a) Analiza numărului de companii în funcție de numărul de angajați

Din totalul celor 743.853¹ de companii din România în anul 2019, cea mai mare pondere este deținută de companiile micro (cel mult 9 angajați), care reprezintă 91,5% din total (680.450 firme). Companiile mici (între 10 și 49 angajați) reunesc 6.3% din numărul total al firmelor (46.670 firme), în timp ce companiile mijlocii (între 50-249 angajați), în număr de 12.945, au o pondere de doar 1,74%. Doar 3.788 de companii sunt firme mari, cu cel puțin 250 de angajați, reprezentând 0,5% din total.

Cel mai mare număr de companii se află în Macroregiunea 3 (263.380), care reunește 35,4% din numărul total al companiilor considerate. Pe al doilea loc se poziționează Macroregiunea 1, unde se regăsesc 26,8% din numărul total de companii de pe teritoriul țării (adică 199.179), urmată de Macroregiunea 2 cu 21,7% (adică 161.291 companii). La distanță considerabilă (peste 5 puncte procentuale) se află Macroregiunea 4, cu numai 16,1% din totalul companiilor din România (120.003).

Distribuția pe clase de mărime este similară la nivel de macroregiune. Astfel, pentru fiecare dintre cele patru regiuni, între 90,6% (Macroregiunea 3) și 92,4% (Macroregiunea 4) reprezintă companii micro, iar o pondere care variază între 5,75% (Macroregiunea 4) și 6,6% (Macroregiunea 3) o dețin companiile mici. Companiile mijlocii, ca pondere din totalul pe regiune, variază între 2,1% în Macroregiunea 3, unde sunt cele mai numeroase, și 1,45% în Macroregiunea 4, unde se înregistrează cel mai mic număr. Tot Macroregiunea 3 deține și cel mai ridicat număr de companii mari (0,75% din totalul pe regiune), iar cea mai mică valoare (0,35%) se întâlnește în Macroregiunea 2 (vezi Tabel 2).

Tabel 2. Distribuția numărului de companii la nivel de macroregiune

Macroregiunea	Număr companii	% companii din totalul la nivel de macroregiune			
		Micro	Mici	Mijlocii	Mari
1	199.179	91,63	6,29	1,67	0,41
2	161.291	92,05	6,14	1,46	0,35
3	263.380	90,58	6,58	2,09	0,75
4	120.003	92,43	5,76	1,45	0,37

Dacă raportăm însă numărul de companii dintr-o anumită clasă de mărime la totalul acelei clase, constatăm diferențe semnificative între regiuni. Macroregiunea 3 se diferențiază semnificativ de

¹ Baza de date a Ministerului de Finanțe a înregistrat, în anul 2019, un număr de 744.176 de companii. Dintre acestea, 743.853 de companii (99,96%) au raportat o cifră de afaceri mai mare sau egală cu zero și un număr mai mare sau egal cu 1 de angajați. Prin urmare, ne vom raporta doar la aceste companii în prezenta analiză.

celelalte, datorită includerii regiunii București-Ilfov. Astfel, aici se regăsește cel mai mare număr de companii din toate cele patru clase de mărime. Se remarcă faptul că Macroregiunea 3 deține aproape 52% din totalul companiilor mari, 42,55% din companiile mijlocii, 37,15% dintre companiile mici și peste 35% din companiile micro. Cea mai echilibrată dintre macroregiuni este Macroregiunea 1, unde se regăsesc aproape un sfert din companiile din toate cele patru clase de mărime. În schimb, Macroregiunea 4 este cea mai dezavantajată, cu cele mai mici ponderi ale companiilor, indiferent de clasa de mărime (vezi Tabelul 3).

Tabel 3. Distribuția regională a numărului de companii, ca pondere din fiecare clasă de mărime

Macroregiunea	% companii din totalul pe clase de mărime			
	Micro	Mici	Mijlocii	Mari
1	26.82	26.82	25.77	21.73
2	21.82	21.23	18.24	14.76
3	35.06	37.15	42.55	51.85
4	16.30	14.80	13.44	11.67

Pe domenii de activitate, grupate conform codurilor CAEN, cea mai mare parte a întreprinderilor (42,34%) aparțin grupei *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante*. Pe al doilea loc, dar semnificativ mai puține, sunt întreprinderile din grupa *Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport; Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială* (19,7%). Cu o pondere aproape egală, de peste 10% din total, România are companii în *Construcții* (10,46%) și *Industrie* (10,12%). Companiile din restul domeniilor de activitate au ponderi mai reduse, de sub 5% (vezi Tabelul 4).

La nivel de macroregiune, situația este similară. Primele două domenii de activitate unde activează cele mai multe companii aparțin sectorului comerțului și activităților profesionale, asemănător topului la nivel național. Industria ocupă al treilea loc după ponderea de companii existente în Macroregiunile 1, 2 și 4, însă ponderea companiilor din Construcții (10,03%) este semnificativ mai ridicată decât cea din Industrie (7,96%) la nivelul Macroregiunii 3.

Tabel 4. Distribuția numărului de companii după domeniile de activitate

Domenii de activitate	Număr total de companii	% din total
<i>Agricultură, silvicultură și pescuit</i>	25868	3.48
<i>Industrie</i>	75311	10.12
<i>Construcții</i>	77790	10.46
<i>Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante</i>	314954	42.34
<i>Informații și comunicații</i>	33416	4.49
<i>Intermedieri financiare și asigurări</i>	10053	1.35
<i>Tranzacții imobiliare</i>	24398	3.28
<i>Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport; Administrație publică și</i>	146506	19.70

<i>apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială</i>		
<i>Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii</i>	35557	4.78

b) Analiză pe baza cifrei de afaceri

Din punct de vedere al cifrei de afaceri, am împărțit companiile în micro (cifră de afaceri de cel mult 2 mil. euro, adică 9,49 mil. lei), mici (cifră de afaceri între 2 mil. euro și cel mult 10 mil. euro, adică 47,55 mil. lei), mijlocii (cifră de afaceri între 10 mil. euro și cel mult 50 mil. euro, adică 237,26 mil. lei) și mari (cifră de afaceri de cel puțin 50 mil. euro).

Valoarea totală a cifrei de afaceri înregistrată de companiile prezente în anul 2019 în baza de date a Ministerului de Finanțe se ridică la 1662,78 mld. lei. De această dată, companiile mari sunt responsabile pentru cea mai mare pondere a cifrei de afaceri generată în anul 2019 (63,13%, adică 1049,73 mld. lei), urmate de cele mijlocii (16,2%, adică 269,41 mld. lei), mici (11,8%, adică 196,1 mld. lei), în timp ce companiile micro au fost responsabile pentru numai 8,87% din cifra de afaceri (adică 147,54 mld. lei).

Peste jumătate (53,27%) din cifra de afaceri în anul 2019 a fost stabilită la nivelul Macroregiunii 3. Companiile din Macroregiunea 2, aflată pe al doilea loc, au reușit să genereze mai puțin de jumătate din valoarea cifrei de afaceri din Macroregiunea 3, ceea ce reprezintă 20,56% din totalul cifrei de afaceri din anul 2019. Pe al treilea loc s-a poziționat Macroregiunea 2, cu 14,19% din cifra de afaceri totală, urmată de Macroregiunea 4, ale cărei companii au generat 11,98% din total.

Distribuția companiilor la nivel de regiune în funcție de cifra de afaceri generată de fiecare clasă de mărime este oarecum mai echilibrată decât cea rezultată în urma numărului de salariați. Grupa companiilor micro generează aproximativ o zecime din cifra de afaceri totală la nivelul fiecărei macroregiuni, cu excepția Macroregiunii 3, care are un profil cu totul distinct. La nivelul acesteia, companiile mici generează 5,87% din cifra de afaceri, în timp ce întreprinderile mari sunt responsabile pentru aproape trei sferturi (72,7%) din cifra de afaceri a macroregiunii. Pentru celelalte zone, cifra de afaceri a companiilor mici reprezintă între 14,33% în Macroregiunea 4 și 17,48% în Macroregiunea 2, iar cele mijlocii dețin în jur de o cincime din totalul cifrei de afaceri al macroregiunii. O pondere semnificativă, de aproape jumătate din cifra de afaceri, este generată de companiile mari (vezi Tabelul 5).

Tabel 5. Distribuția companiilor la nivel de regiune după cifra de afaceri

Macroregiunea	Total CA (mld. lei)	% CA din totalul la nivel de macroregiune			
		Micro	Mici	Mijlocii	Mari
1	341.85	11.60	15.35	20.12	52.94
2	236.01	13.77	17.48	20.54	48.21
3	885.69	5.87	8.34	13.09	72.70
4	199.23	11.77	14.33	18.17	55.73
TOTAL	1662.78				

O nouă perspectivă asupra diferențelor dintre macroregiuni ne este oferită prin raportarea cifrei de afaceri obținută de fiecare zonă în parte la totalul clasei de mărime. Prin urmare, companiile

din Macroregiunea 1 generează aproape un sfert din cifra de afaceri totală înregistrată la nivel național de companiile micro, mici și mijlocii, și doar 17,24% din cifra de afaceri totală a companiilor mari. Distribuția cifrei de afaceri e menține relativ echilibrată la nivelul Macroregiunii 2, dar cu rezultate mai slabe decât Macroregiunea 1. Macroregiunea 3 are, din nou, un profil distinct. Companiile din fiecare dintre cele patru clase de mărime sunt responsabile pentru cea mai mare pondere a cifrei de afaceri dintre cele patru macroregiuni, la valori semnificative de următoarele clasate. Astfel, 35,22% din cifra de afaceri a companiilor micro, 37,65% din cea a companiilor mici, 43,05% din cea a companiilor mijlocii și 61,34% din cifra de afaceri a companiilor mari este stabilită la nivelul Macroregiunii 3. Din contră, cele mai slabe rezultate pentru toate grupele de mărime sunt înregistrate în Macroregiunea 4.

Tabel 6. Distribuția CA pe macroregiuni, ca pondere din fiecare clasă de mărime

<i>Macroregiunea</i>	<i>% CA din totalul pe clase de mărime</i>			
	<i>Micro</i>	<i>Mici</i>	<i>Mijlocii</i>	<i>Mari</i>
1	26.87	26.76	25.52	17.24
2	22.02	21.04	18.00	10.84
3	35.22	37.65	43.05	61.34
4	15.89	14.56	13.44	10.58

Pe domenii de activitate, grupate conform codurilor CAEN, cea mai mare valoare a cifrei de afaceri (46,59%) este generată la nivelul clasei *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante*. Pe al doilea loc, cifra de afaceri din Industrie reprezintă 32% din valoarea totală stabilită pentru anul 2019. Fiecare dintre celelalte clase de mărime au o valoare agregată a cifrei de afaceri de sub 6,5% (vezi Tabelul 7).

La nivel de macroregiune, situația este relativ similară. În Macroregiunile 2 și 3, ponderea cifrei de afaceri din comerț (45,46%, respectiv 52,21%) a fost mai ridicată decât cea din industrie (32,45%, respectiv 25,04%). În schimb, în Macroregiunile 1 și 4, ponderea cifrei de afaceri în industrie a reprezentat 41,93%, respectiv 45,28% în anul 2019, față de cea din comerț (38,43%, respectiv 36,96%).

Tabel 7. Distribuția cifrei de afaceri după domeniile de activitate

<i>Domenii de activitate</i>	<i>CA totală (mld. lei)</i>	<i>% din total</i>
<i>Agricultură</i>	46.57	2.80
<i>Industrie</i>	531.92	31.99
<i>Construcții</i>	107.33	6.46
<i>Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante</i>	774.75	46.59
<i>Informații și comunicații</i>	65.53	3.94
<i>Intermedieri financiare și asigurări</i>	3.62	0.22
<i>Tranzacții imobiliare</i>	17.15	1.03

<i>Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport; Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială</i>	99.12	5.96
<i>Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii</i>	16.80	1.01

II. Analiza rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarului

1. Așteptările mediului de afaceri din România privind evoluțiile economico-sociale în anul 2022

1.1 Rezultatele obținute pentru indicele la nivel național privind așteptările mediului de afaceri

Indicele privind așteptările mediului de afaceri din România (pentru a înlesni comunicarea, îl vom denumi pe scurt RBI – indicele mediului de afaceri din România²) relevă o rezervă ridicată din partea firmelor asupra evoluțiilor la nivel economic și social în anul 2022. Valoarea indicelui se situează la 5,6 puncte din maxim 10, cu un nivel foarte apropiat de media intervalului, ceea ce indică faptul că **mediul de afaceri se așteaptă, în general, ca evoluțiile economico-sociale din 2022 să fie similare celor din 2021.**

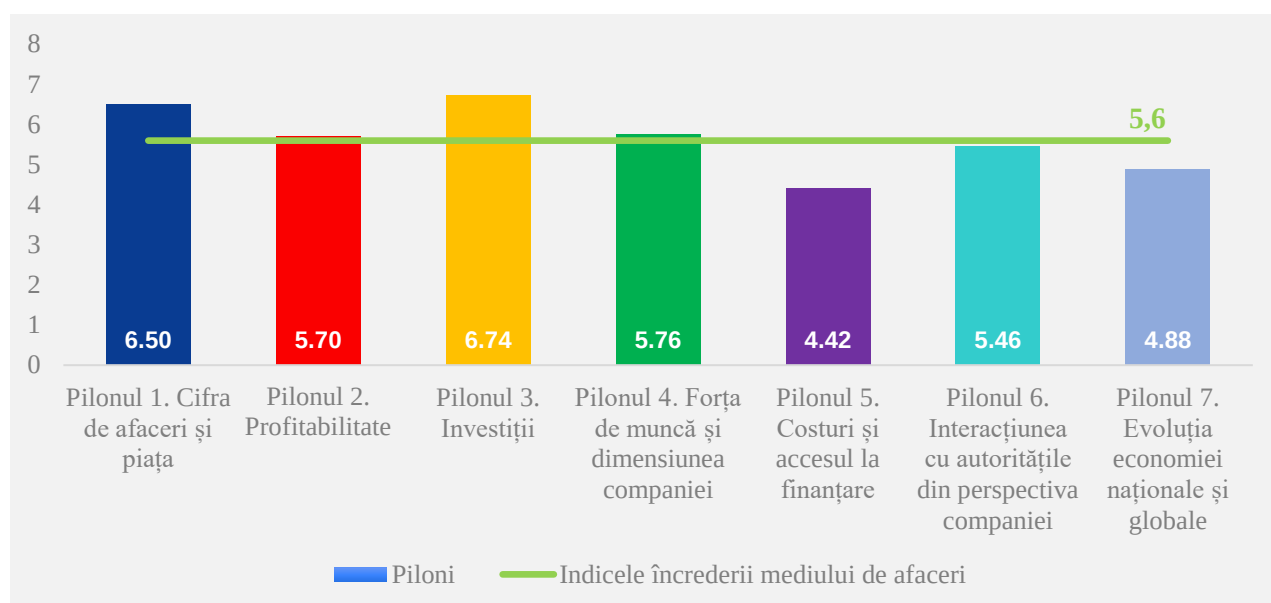
Valorile obținute pentru fiecare pilon care contribuie la construcția indicelui național sunt prezentate în Figura 10. Pilonii cu așteptările cele mai ridicate, indicând perspective mai bune pentru anul 2022, privesc evoluția investițiilor (Pilonul 3) și a cifrei de afaceri și pieței (Pilonul 1). Firmele sunt încrezătoare că nivelul investițiilor în dezvoltare, creșterea competențelor angajaților, marketing și promovare, transformarea digitală a activității, dar și inovarea sau colaborarea cu mediul academic vor avea o evoluție mai bună în anul 2022. De asemenea, evoluția cifrei de afaceri este privită cu un grad de optimism superior mediei, ca urmare a așteptărilor crescute într-o evoluție mai bună a cererii de pe piața națională și a disponibilității produselor și serviciilor oferite de furnizori.

Pentru trei dintre piloni, nivelul așteptărilor se situează în jurul valorii medii. Astfel, așteptările cu privire la evoluția mai bună a pieței forței de muncă și a dimensiunii companiei (Pilonul 4), profitabilității (Pilonul 2) și interacțiunii cu autoritățile (Pilonul 6) se mențin rezervate. Mai exact, evoluția numărului de angajați, a forței de muncă disponibile și a salariilor sunt privite cu precauție. Într-o manieră similară este așteptată și evoluția profitabilității companiei și acordarea de dividende. De asemenea, companiile sunt prudente în încrederea pe care o acordă colaborării cu autoritățile locale și centrale, a interacțiunii cu acestea prin platforme digitale, a stabilității cadrului legislativ, a acordării stimulentei și subvențiilor pentru inovare sau a schimbărilor la nivel politic.

Cel mai scăzut nivel al așteptărilor, sub medie, a fost înregistrat pentru Pilonul 5. Costuri și dificultatea accesului la finanțare și Pilonul 7. Evoluția economiei naționale și globale. Companiile se tem de costuri mai ridicate cu reglementările de mediu, utilitățile, impozitarea muncii și a profiturilor sau veniturilor. De asemenea, sunt circumspecțe în ceea ce privește evoluția inflației și a cursului de schimb, dar și a schimbărilor la nivelul economiei UE și a celei globale.

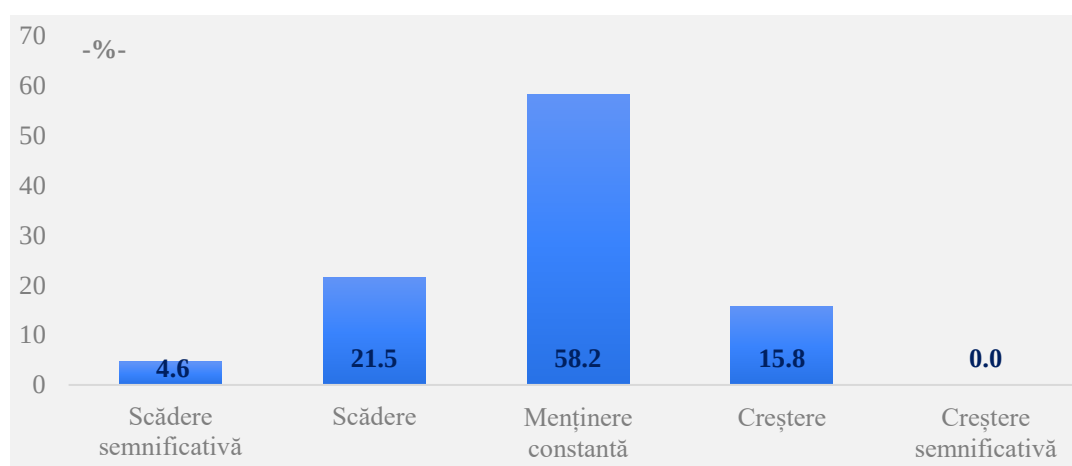
² Romanian Business Index

Figura 10. Valorile obținute pentru RBI și pilonii aferenți

Peste un sfert din companiile din România sunt pesimiste cu privire la evoluțiile economico-sociale din 2022 (așteptări în scădere și scădere semnificativă), și doar 15,8% se așteaptă la o îmbunătățire a situației. Mai mult de jumătate (58,2%) din companiile chestionate consideră că evoluțiile din anul 2022 vor fi similare celor din anul precedent, astfel încât își mențin așteptările la un nivel constant (Figura 11).

Figura 11. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială

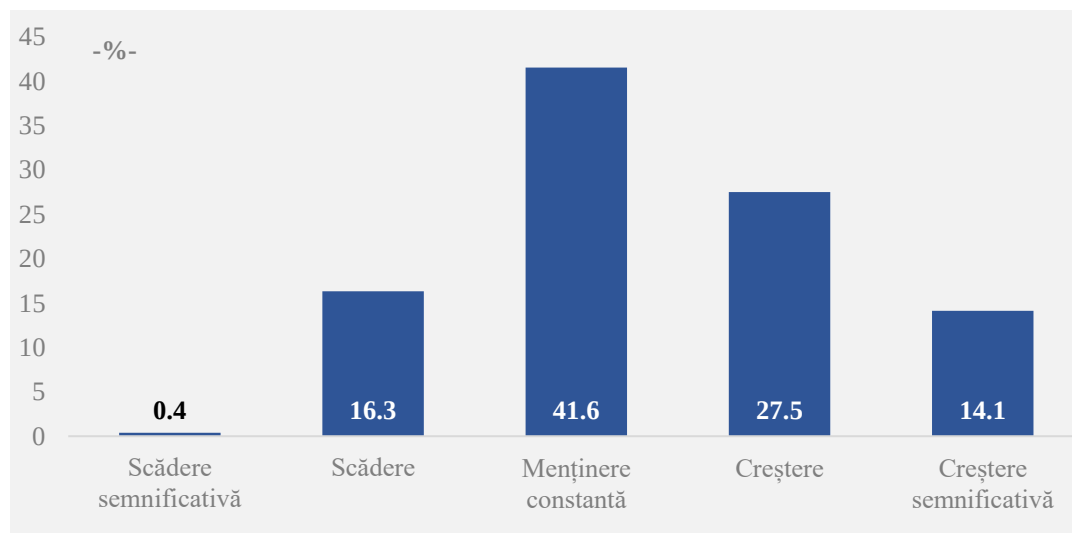
1.2 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

41,6% dintre companii se așteaptă la evoluții mai bune pentru cifra de afaceri și piață în anul 2022, și o pondere similară consideră că evoluțiile din acest an vor fi similare celor din anul precedent, astfel încât își mențin așteptările la un nivel constant. Mai detaliat, 27,5% dintre firme

indică o creștere a așteptărilor privind evoluțiile economico-sociale, iar 14,1% așteaptă o creștere semnificativă.

Mai puțin de o cincime dintre respondenți se așteaptă la o înrăutățire a situației, astfel că 16,3% indică o scădere a evoluțiilor așteptate, iar 0,4% întrevăd o reducere semnificativă (Figura 12).

Figura 12. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața

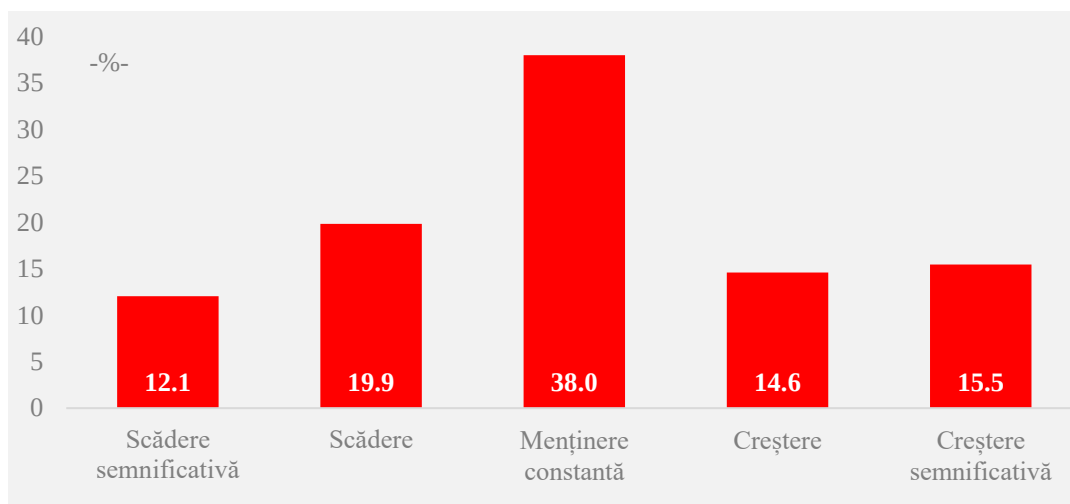

1.3 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

Așteptările în privința profitabilității înregistrate de companii în anul 2022 sunt relativ echilibrate printre respondenți. Cea mai mare pondere a firmelor consideră că evoluțiile vor fi menținute constante, similare anului trecut. Puțin peste 30% dintre respondenți sunt optimiști, astfel că din numărul total, 15,5% indică o creștere semnificativă a așteptărilor, iar alți 14,6% au așteptări în creștere.

În schimb, aproape o treime se declară pesimiști. Pentru 19,9% dintre respondenți, așteptările sunt în scădere, iar pentru 12,1% se înregistrează o scădere semnificativă (Figura 13).

Figura 13. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 2. Profitabilitate

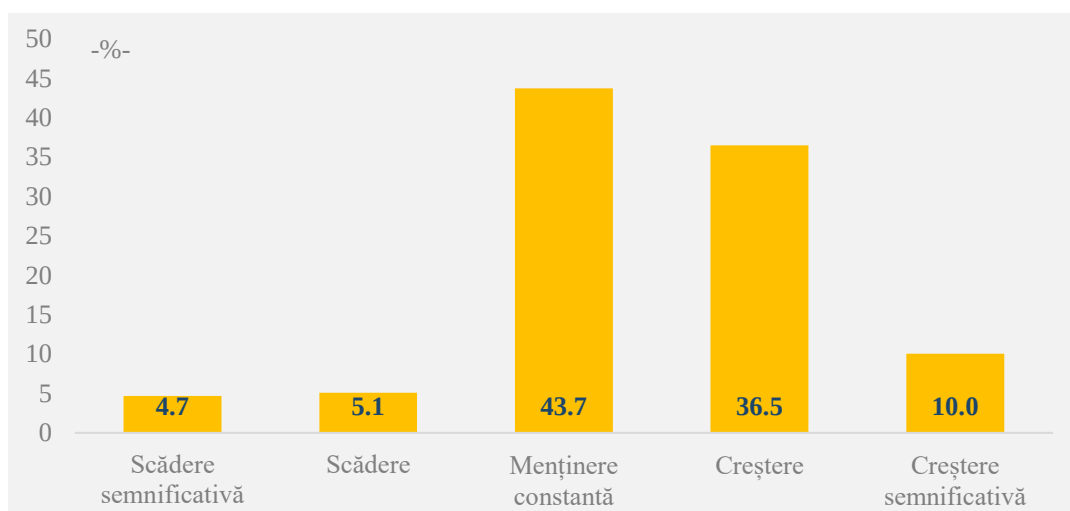

1.4 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții

Companiile manifestă printre cele mai mari așteptări legate de îmbunătățirea investițiilor pe care le vor realiza în anul 2022. Aproape jumătate dintre companiile chestionate sunt optimiste, indicând spre o evoluție mai bună a investițiilor (36,5% au așteptări în creștere, iar 10% în creștere semnificativă asupra investițiilor pe care le vor realiza). 43,7% dintre firme își mențin la un nivel constant așteptările în privința investițiilor.

Mai puțin de o zecime dintre firme se declară pesimiste. În cazul a 5,1%, perspectivele de investiții sunt în scădere, iar pentru 4,7% în scădere semnificativă (Figura 14).

Figura 14. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 3. Investiții

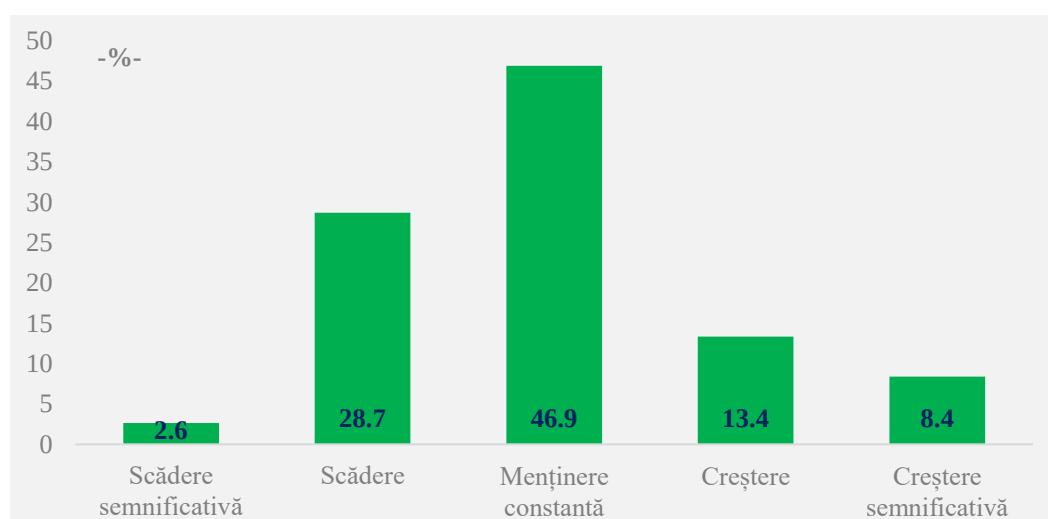
1.5 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

Așteptările în privința disponibilității forței de muncă și a evoluției dimensiunii companiei au o tentă pesimistă. Aproape o treime dintre respondenți (31,3%) sunt de părere că situația se va înrăutăți în acest an (perspectivele a 28,7% dintre companii sunt în scădere, iar 2,6% dintre respondenți consideră că evoluțiile vor fi în scădere semnificativă).

Una din cinci companii așteaptă, în schimb, o îmbunătățire a situației, astfel că din numărul celor chestionați, 13,4% au așteptări în creștere, iar 8,4% în creștere semnificativă.

Cea mai mare pondere a firmelor respondente (46,9%) își mențin la un nivel constant așteptările (Figura 15).

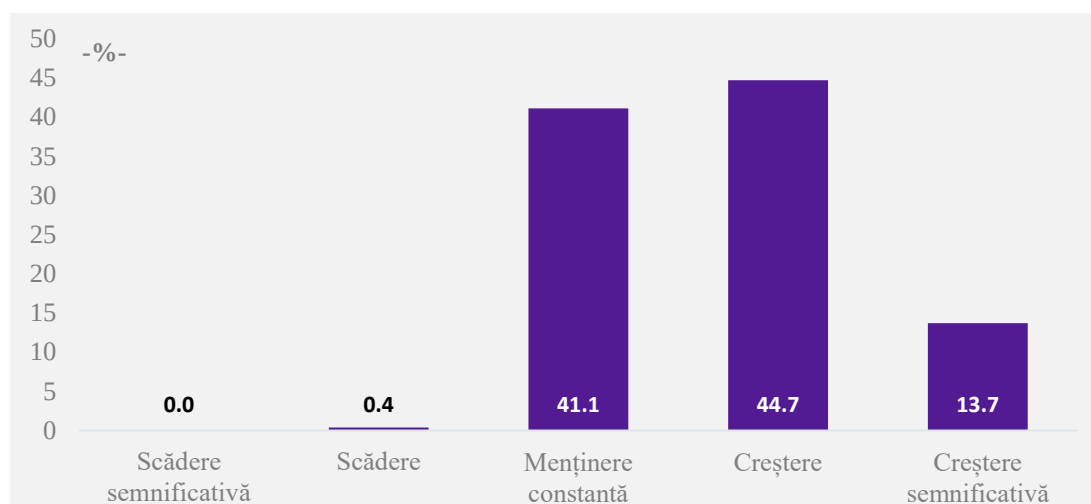
Figura 15. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

1.6 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

Costurile și accesul la finanțare sunt printre problemele pentru care perspectivele mediului de afaceri sunt dintre cele mai pesimiste. 58,4% dintre firme se așteaptă la înrăutățirea situației, în sensul creșterii atât a costurilor, cât și a accesului la finanțare. Mai exact, 44,7% dintre firme se așteaptă la înrăutățirea situației, iar 13,7% dintre respondenți indică chiar spre o degradare semnificativă a acesteia. Doar un număr foarte mic dintre respondenți (0,4%) consideră că perspectivele vor fi mai bune pe acest pilon în anul 2022. Pentru 41,1% dintre firme, așteptările se mențin la un nivel constant (Figura 16).

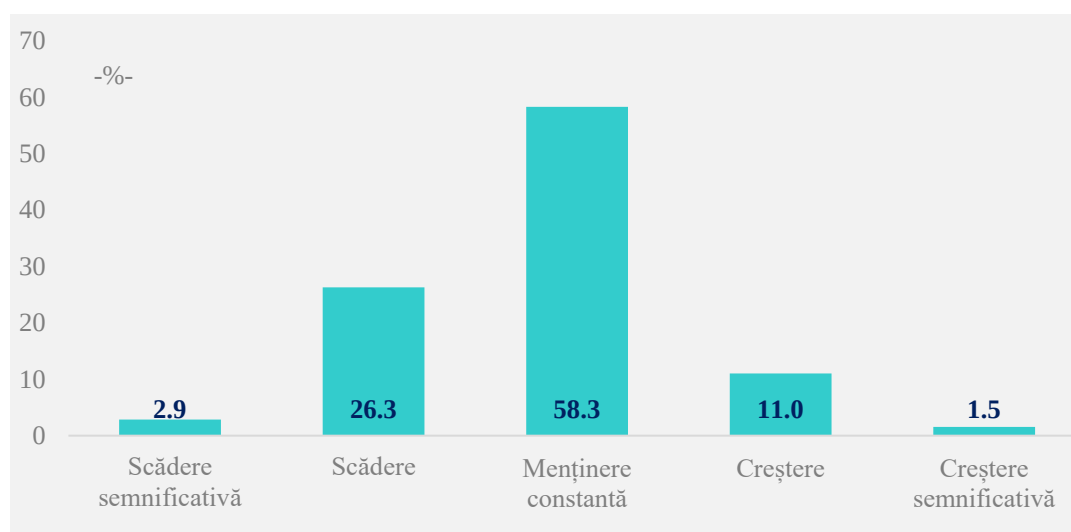
Figura 16. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 5. Costuri și dificultatea accesului la finanțare

1.7 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

Aproape 30% dintre respondenți se așteaptă la o degradare a interacțiunii cu autoritățile în anul 2022 (așteptări în scădere se înregistrează pentru 26,3% dintre respondenți, și în scădere semnificativă pentru 2,9% din totalul companiilor). Mult mai puține companii au o perspectivă optimistă, astfel că 11% întrevăd o îmbunătățire a evoluțiilor în acest domeniu, iar 1,5% consideră că evoluțiile vor fi foarte bune. Așteptările privind interacțiunea cu autoritățile se mențin la nivel constant pentru 58,3% dintre companii (Figura 17).

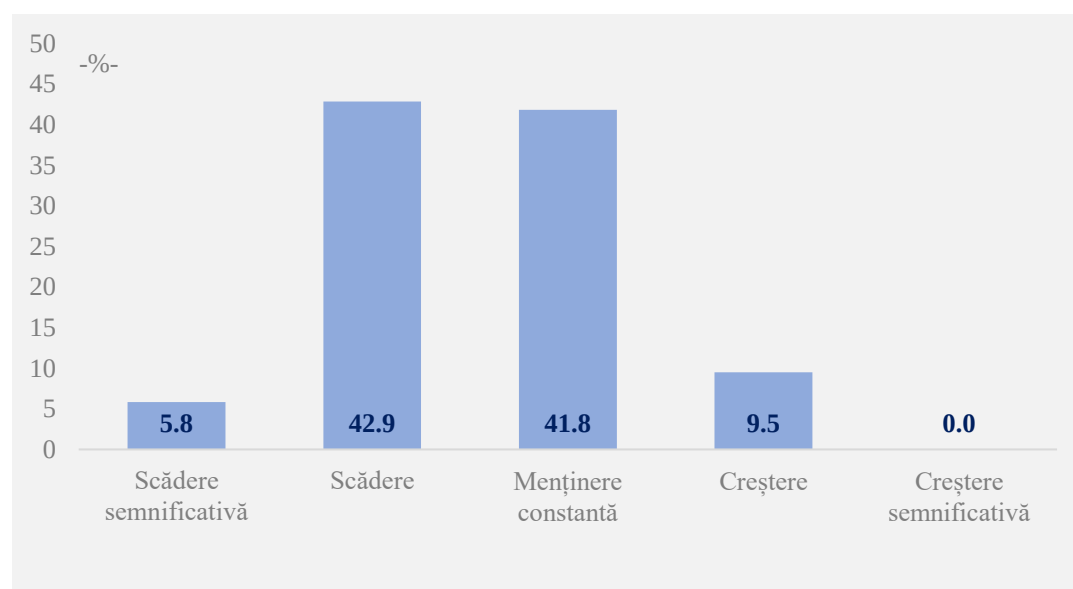
Figura 17. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

1.8 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

Aproape jumătate (48,7%) dintre firmele chestionate agreează că evoluțiile economice la nivel național și global vor cunoaște o înrăutățire în anul 2022 (așteptările a 42,9% dintre firme indică o scădere, iar alte 5,8% dintre companii întrevăd o scădere semnificativă). Așteptările privind evoluția economiei naționale și globale se mențin la nivel constant pentru 41,8% dintre companii și doar 9,5% întrevăd o îmbunătățire a evoluțiilor (Figura 18).

Figura 18. Așteptările mediului de afaceri din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

2. Așteptările mediului de afaceri din România – distribuție geografică pe macroregiuni

2.1 Rezultatele obținute pentru indicele general privind așteptările mediului de afaceri la nivel de macroregiuni

Pe macroregiuni, cea mai mare valoare a indicelui RBI se înregistrează pentru Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), cu o valoare de 5,97, urmată de Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), unde indicele se situează la un nivel de 5,81. Ambele valori sunt peste media la nivel național al indicelui RBI (stabilit la valoarea de 5,6). Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est) are un nivel mai apropiat de medie în ceea ce privește așteptările pentru anul 2022, cu o valoare a RBI de 5,38. În schimb, Macroregiunea 4 (include regiunile Sud-Vest și Vest) este cea mai pesimistă asupra evoluțiilor economico-sociale din acest an, nivelul RBI fiind sub medie, cu o valoare semnificativ mai mică decât în restul macroregiunilor, de 4,35.

Macroregiunea 1 se remarcă prin cele mai mari valori ale indicatorilor obținuți pe Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața și Pilonul 2. Profitabilitate, dintre toate macroregiunile (valori de 6,76, respectiv 6,27), indicând cel mai ridicat nivel de optimism la nivel național pentru evoluțiile din 2022 din aceste perspective. Doar doi dintre piloni (Pilonul 5 și Pilonul 7) au o valoare sub nivelul mediu pe scala indicatorului.

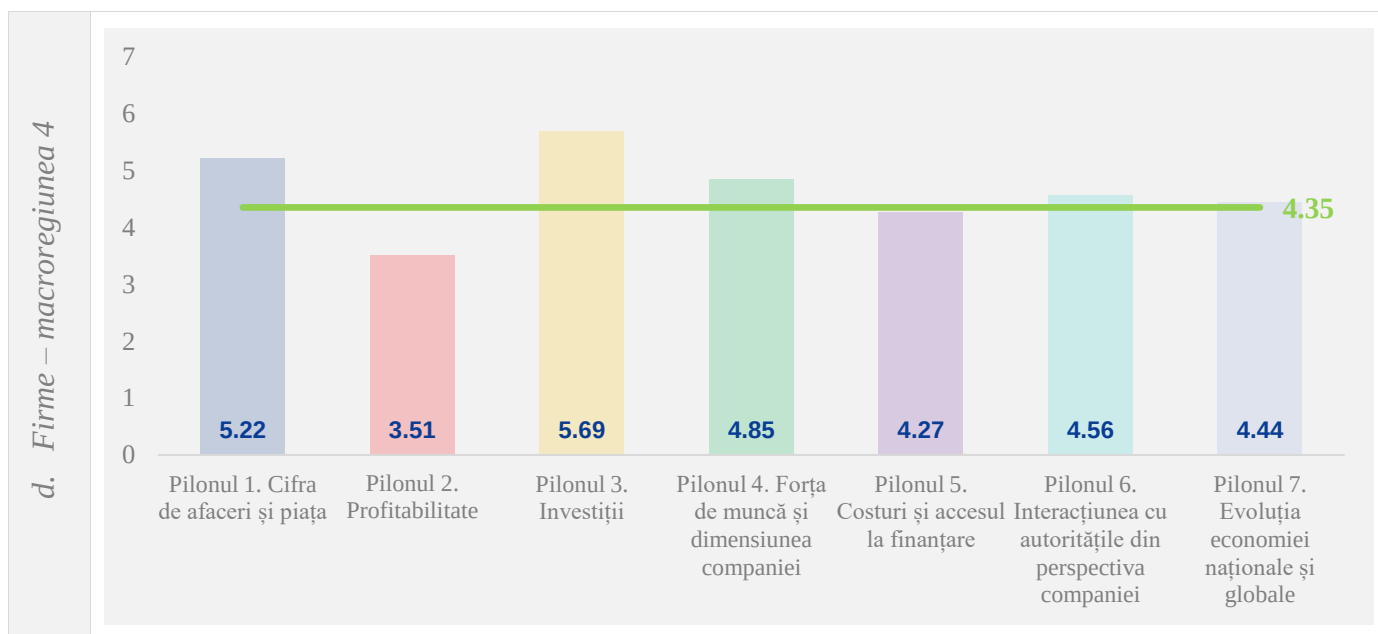
Macroregiunea 2 are valori mai echilibrate pe piloni, cu așteptări de obicei sub cele ale companiilor din Macroregiunile 1 și 3. La nivelul macroregiunii, companiile sunt cele mai optimiste în privința evoluțiilor la nivelul cifrei de afaceri, și cele mai pesimiste din perspectiva înrăutățirii costurilor și a accesului la finanțare.

În Macroregiunea 3, doar pentru un singur pilon valoarea indicelui se poziționează sub medie (Pilonul 5. Costuri și dificultatea accesului la finanțare, cu o valoare de 4,44). În schimb, companiile din această zonă sunt cele mai exuberante în privința investițiilor care vor fi realizate (cea mai mare valoare la nivel național pentru Pilonul 3, de 7,07) și a evoluției forței de muncă și dimensiunii companiei (Pilonul 4, cu o valoare de 5,97).

În cazul Macroregiunii 4, doar doi dintre piloni depășesc valoarea medie (Pilonii 1 și 3), iar cea mai negativă perspectivă se înregistrează asupra evoluțiilor la nivelul Pilonului 2. Profitabilitate, pentru care este obținută o valoare de 3,51.

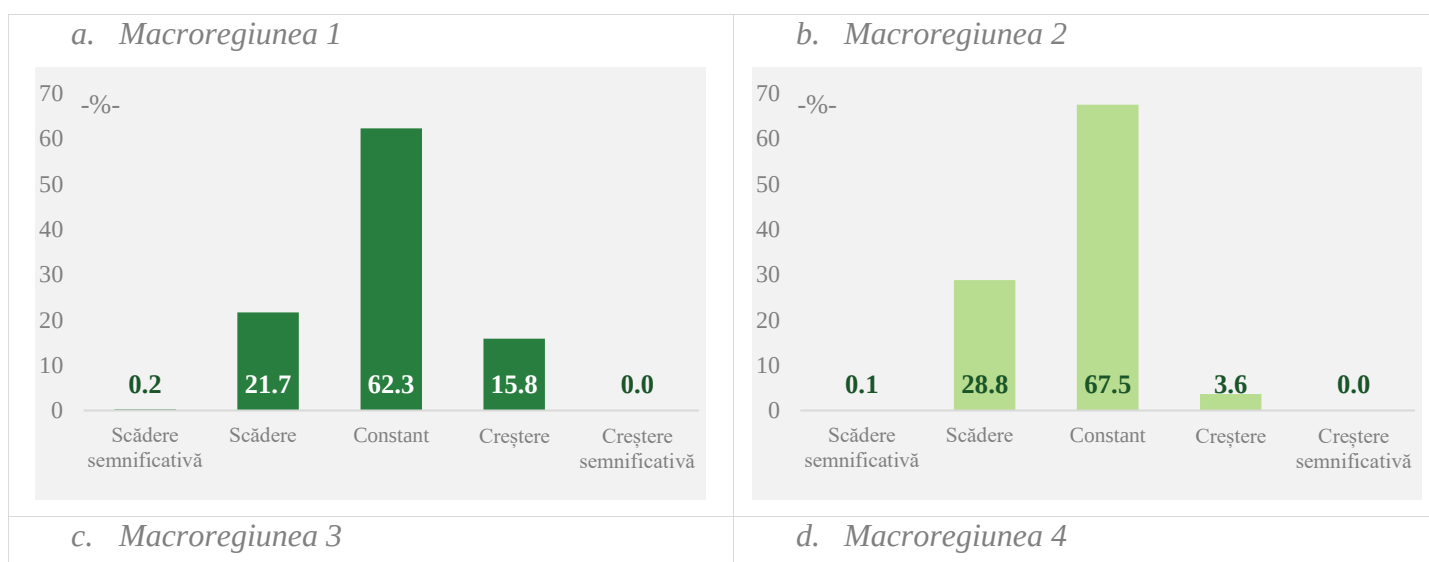
Figura 19. RBI la nivel de macroregiune și valorile aferente pilonilor

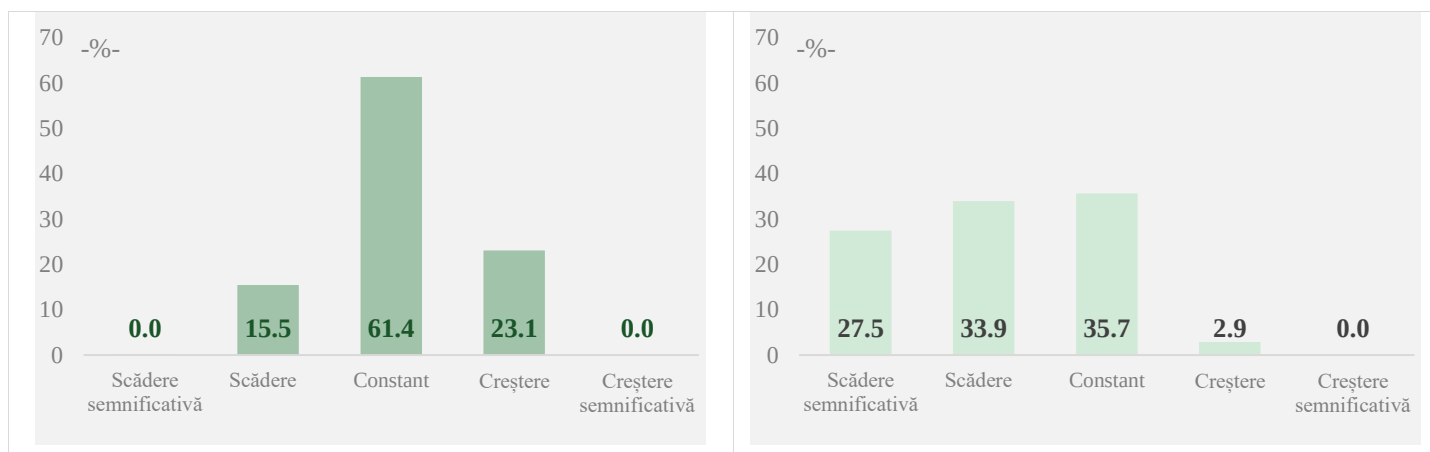

Cele mai optimiste în privința evoluțiilor economico-sociale din anul 2022 sunt companiile din Macroregiunea 3, unde 23,1% dintre firmele chestionate se așteaptă la evoluții mai bune, urmate de companiile din Macroregiunea 1, unde 15,8% indică spre o îmbunătățire a situației. Gradul de pesimism este extrem de crescut în Macroregiunile 2 și 4. În cazul Macroregiunii 4, peste 60% dintre companii (61,4%) se așteaptă la o scădere, respectiv o scădere semnificativă, a condițiilor economico-sociale pentru desfășurarea afacerilor. Următoarea cea mai pesimistă zonă, reprezentată de Macroregiunea 2, are un procent de 28,8% de companii care întrevăd o situație similară; deși ridicat, procentul este mai mic de jumătate față de cel înregistrat în Macroregiunea 4. De altfel, toate macroregiunile, cu excepția Macroregiunii 4, au un procent semnificativ de companii care se așteaptă ca situația economico-socială să evolueze similar anului 2021.

Figura 20. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială pe macroregiuni

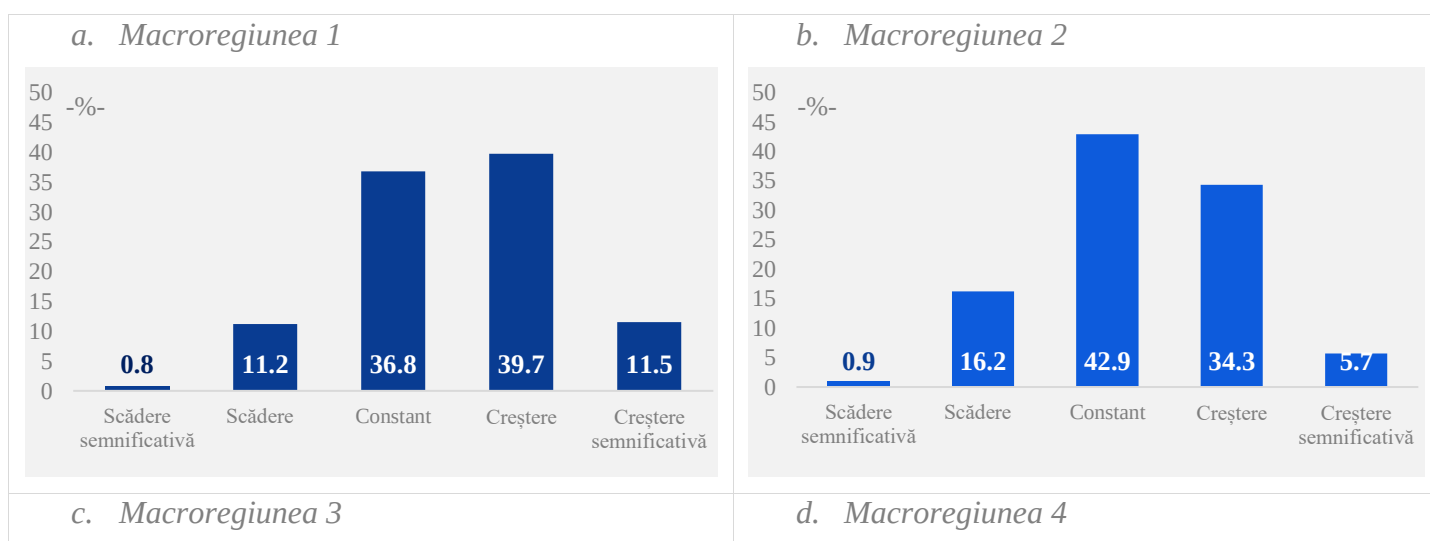

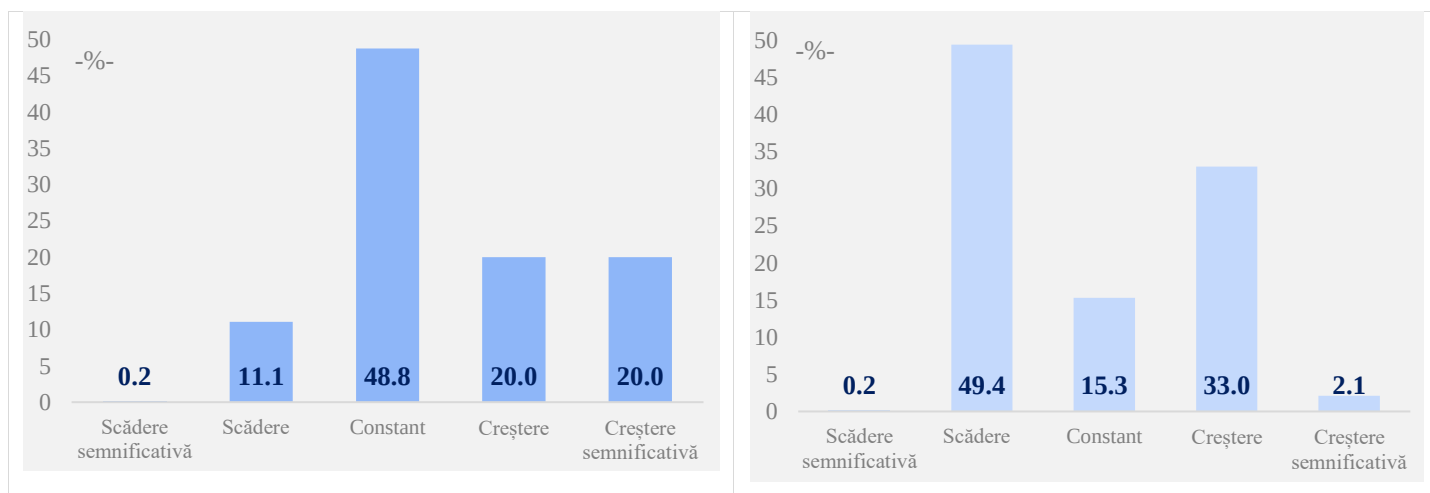
3.2 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

Companiile tind să fie optimiste din perspectiva evoluției cifrei de afaceri și a pieței, indicând spre evoluții similare sau mai bune celor din anul precedent. În plus, ponderea firmelor pesimiste (cu așteptări în scădere față de anul 2021) se situează sub 17,1% pentru primele trei macroregiuni. Un grad ridicat de optimism este împărtășit de companiile din Macroregiunea 1 (pentru 51,2% dintre companii, așteptările privesc o evoluție mai bună decât cea de anul trecut), urmate de companiile din Macroregiunile 2 și 3 (40% dintre companii, în cazul ambelor zone).

Macroregiunea 4 face din nou excepție, având cel mai mare procent de companii care se așteaptă la o înrăutățire a evoluțiilor privind cifra de afaceri și piața (aproape jumătate dintre companii – 49,6%), în timp ce ponderea celor optimiste se ridică la 35,1%.

Figura 21. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, pe macroregiuni

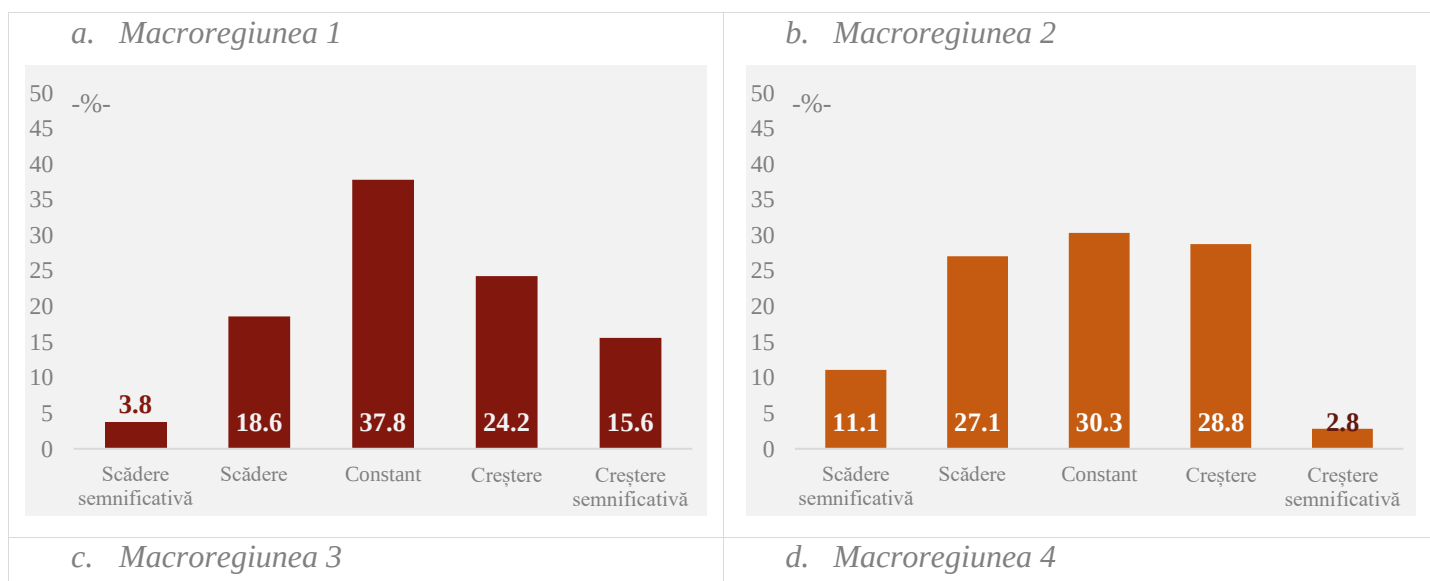

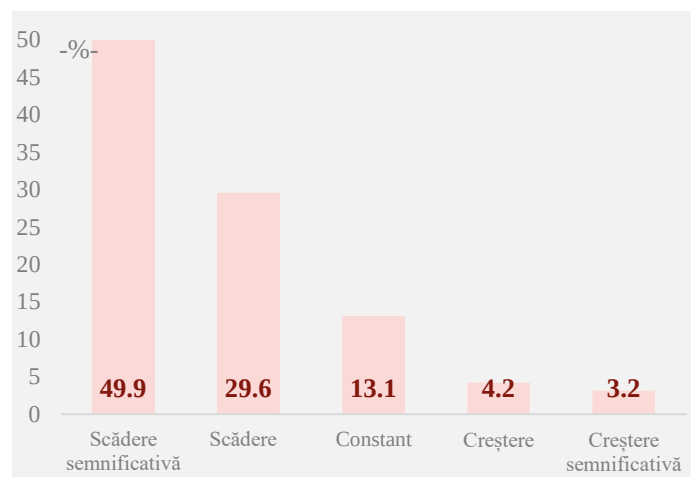
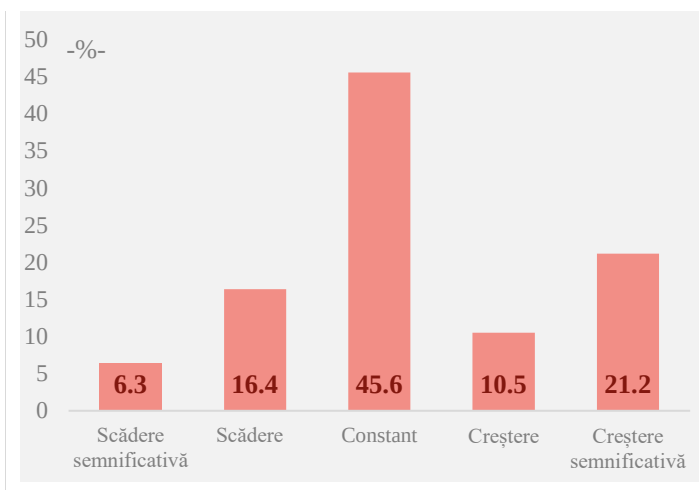
3.3 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

Macroregiunea 4 iese în evidență, în cadrul acestui pilon, prin ponderea extrem de ridicată (49,9%) a companiilor care se așteaptă la o înrăutățire semnificativă a evoluțiilor în cazul profitabilității în anul 2022. Alte 29,6% dintre companii indică o înrăutățire a situației. Deși mai echilibrată, o perspectivă similară este împărtășită și de firmele din Macroregiunea 2, unde 38,2% dintre companii sunt pesimiste, față de o pondere de 31% a celor optimiste.

Situația este inversă pentru Macroregiunile 1 și 3, unde numărul de companii cu perspective pozitive asupra evoluțiilor profitabilității îl depășește pe cel al companiilor care se așteaptă la înrăutățirea situației.

Figura 22. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, pe macroregiuni

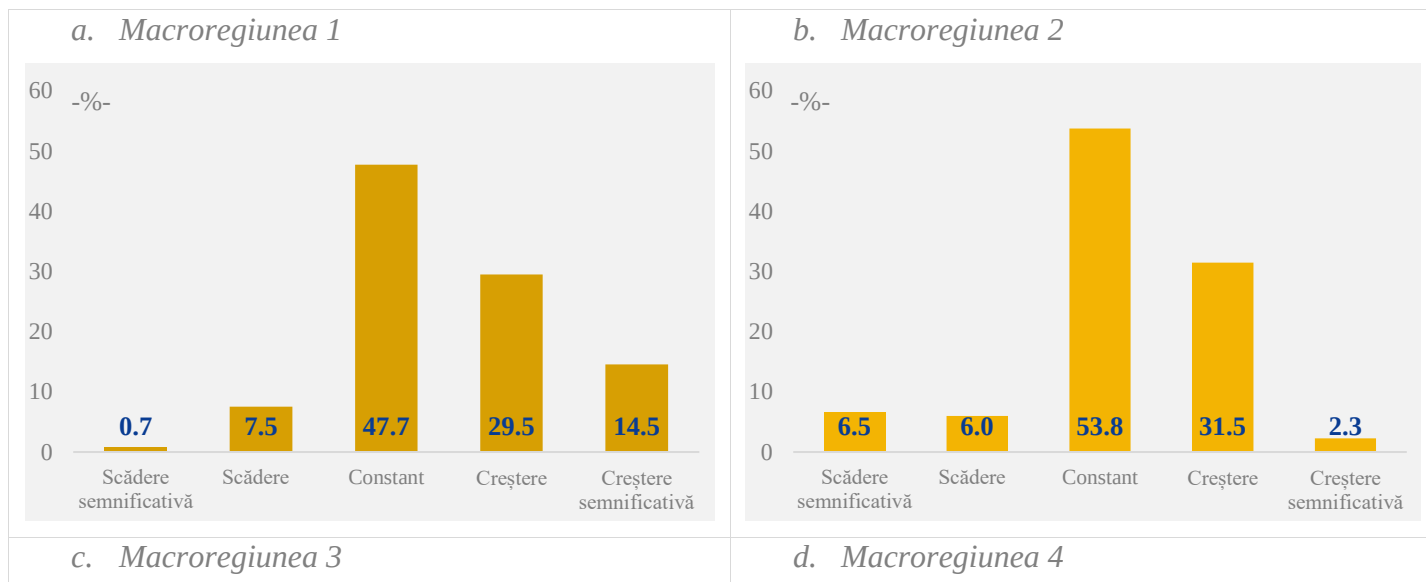

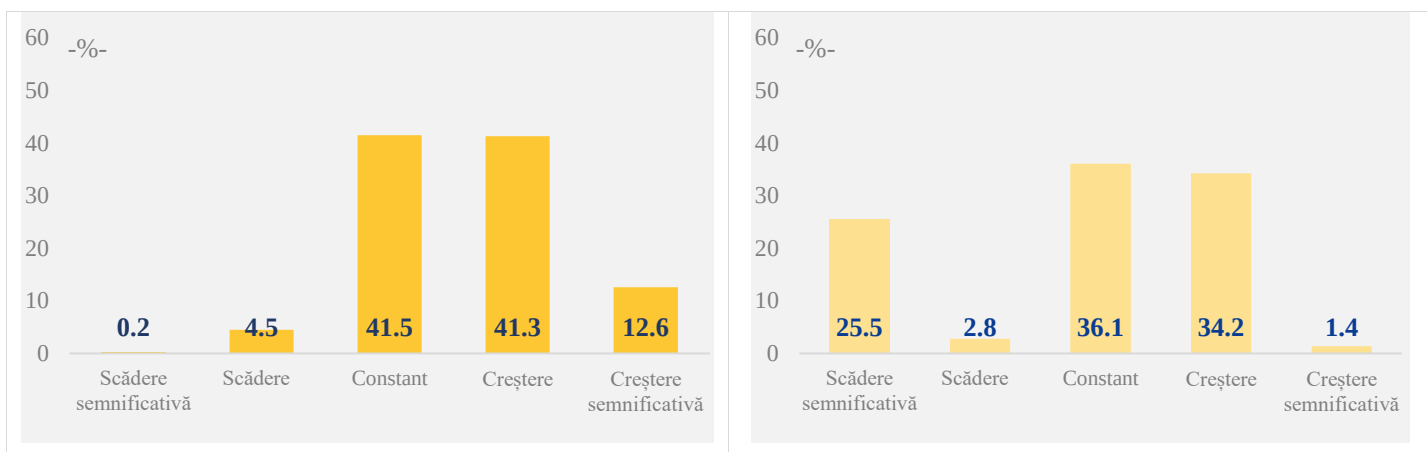

2.4 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții

Cu excepția Macroregiunii 4, unde 28,3% dintre companii se așteaptă la evoluții mai slabe ale investițiilor în 2022 față de 2021, pentru celelalte macroregiuni ponderea acestor companii este limitată la 12,5%. Companiile care văd evoluții mai bune oscilează între 33,8% în Macroregiunea 2 și 53,9% în Macroregiunea 3. Companiile din Macroregiunea 1 care se așteaptă la o creștere semnificativă a investițiilor (14,5%) sunt cele mai numeroase din țară.

Figura 23. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, pe macroregiuni

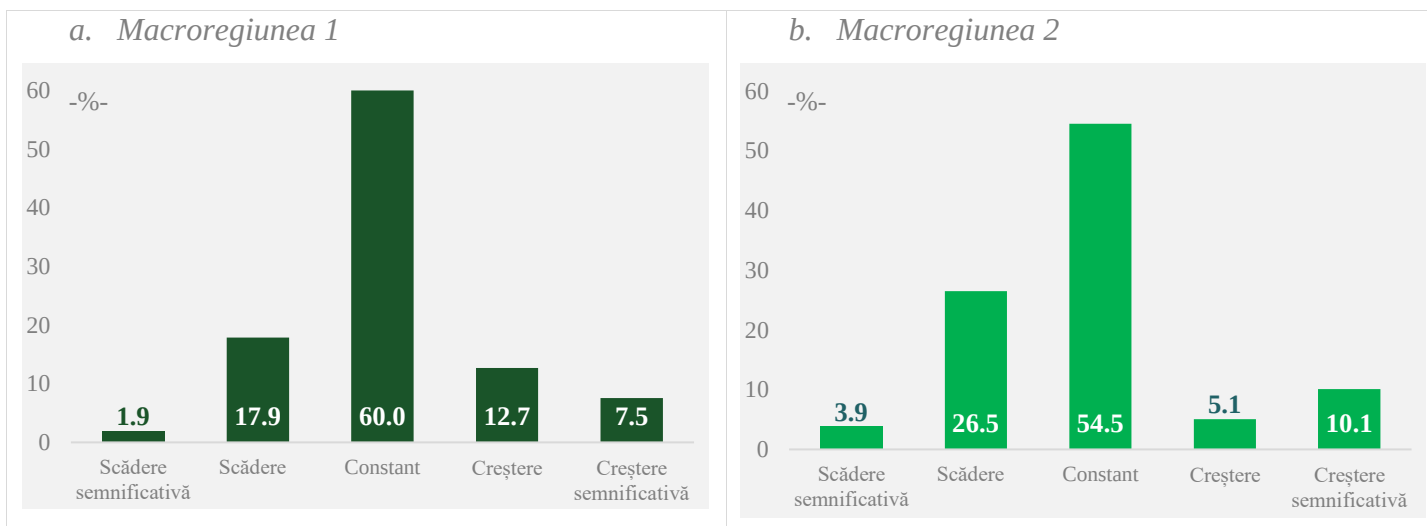
2.5 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

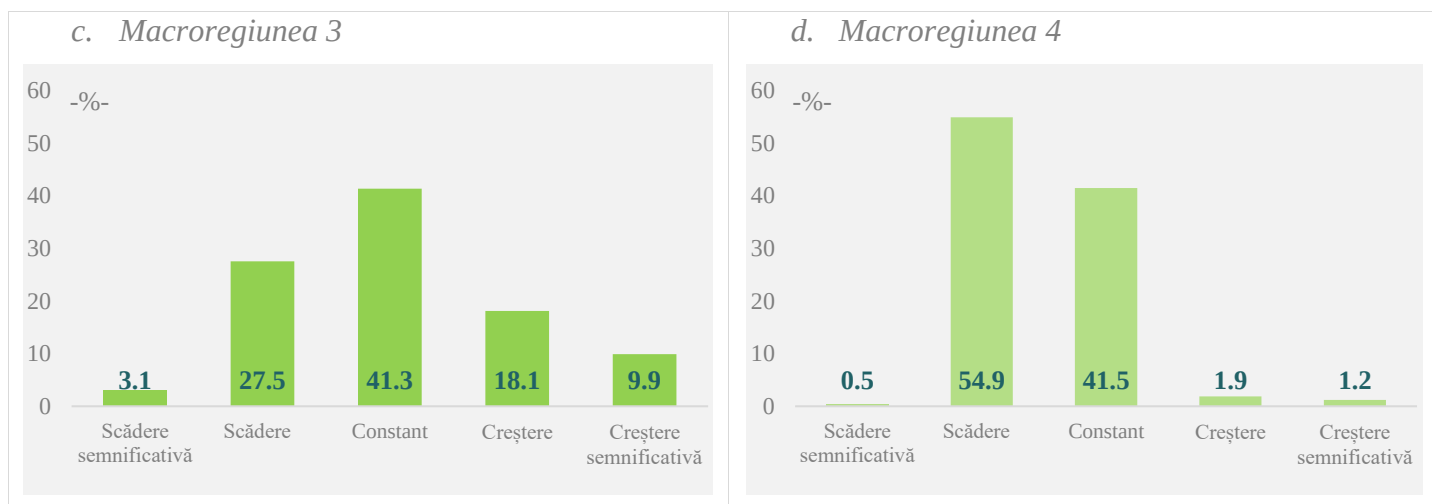
Perspectivile privind evoluția forței de muncă și a dimensiunii companiei sunt destul de dezechilibrate la nivelul macroregiunilor. În Macroregiunea 1, aproape o cincime din companii (20%) se așteaptă la evoluții mai slabe, însă tot o cincime întrevăd evoluții mai bune față de 2021, iar 60% consideră că situația va rămâne neschimbată. În Macroregiunea 2, aproape 30% întrevăd o scădere a evoluțiilor, iar jumătate din acest procent (aprox. 15%) indică spre o creștere, în timp ce pentru 54,5% situația va fi similară anului trecut.

În Macroregiunea 3, puțin peste 30% se așteaptă la o scădere, dar un procent relativ similar de firme (28%) întrevăd o creștere, în timp ce ponderea companiilor care consideră că situația nu se va schimba este de 41,3%.

Așteptările pesimiste ale companiilor din Macroregiunea 4 se păstrează și la nivelul acestui pilon; peste 55% indică spre o evoluție nefastă comparativ cu anul 2021, 41,5% sunt de părere că situația va rămâne neschimbată, și doar 3,1% se așteaptă la o îmbunătățire a evoluțiilor la nivelul acestui pilon.

Figura 24. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, pe macroregiuni

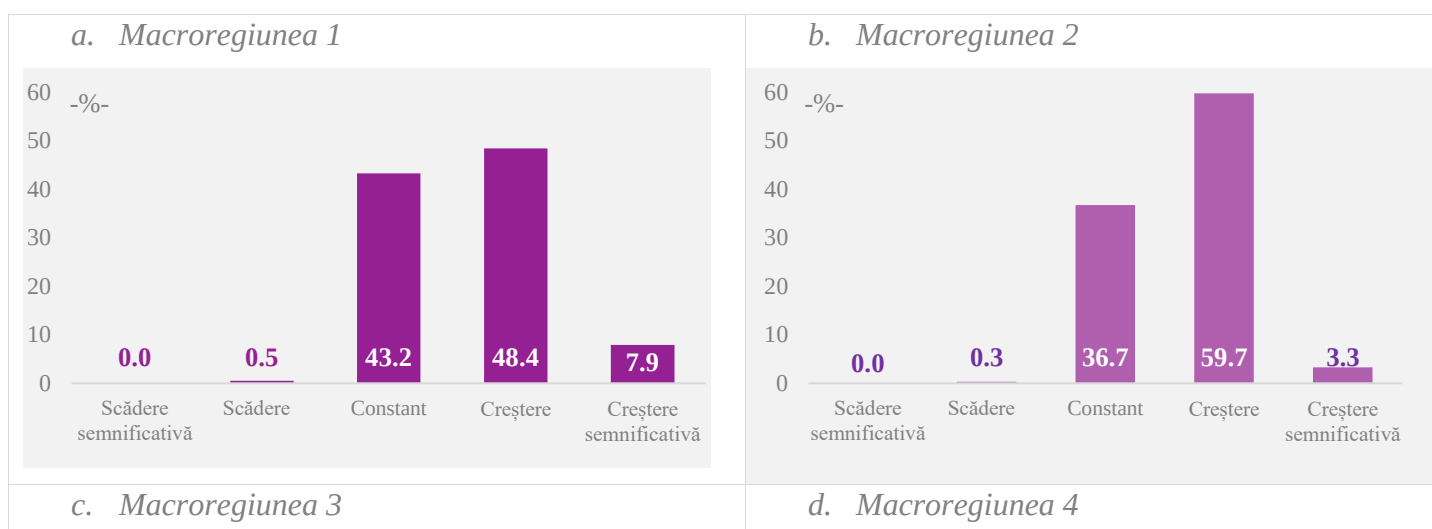

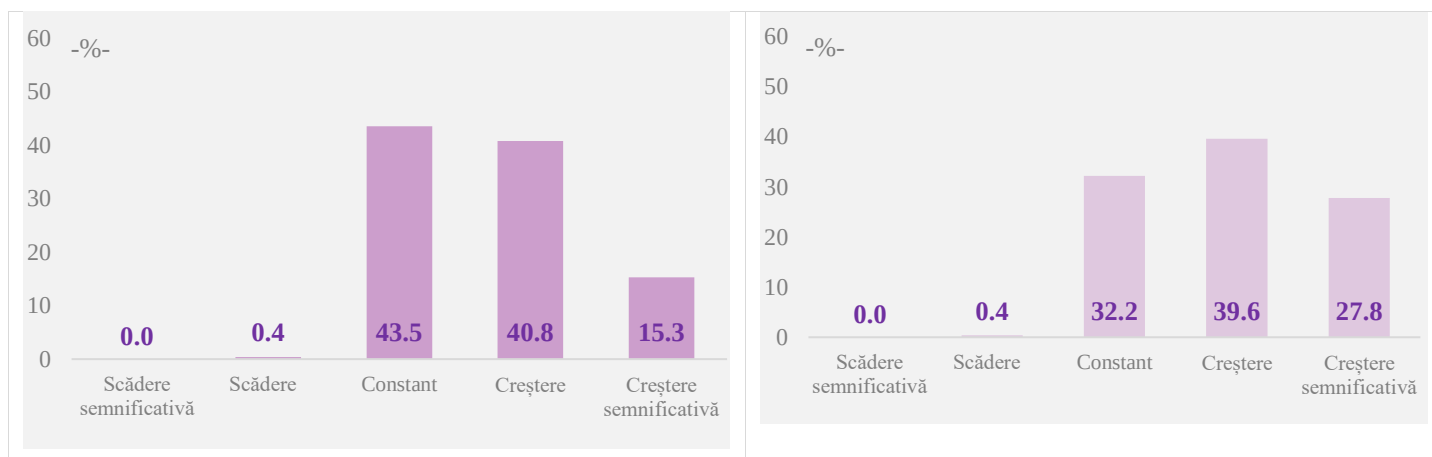

2.6 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

Majoritatea companiilor, indiferent de macroregiune, se așteaptă la o înrăutățire a evoluției costurilor și a accesului la finanțare. Cele mai multe companii pesimiste sunt în Macroregiunea 4, având în vedere că peste două treimi dintre respondenți (67,4%) indică spre o creștere, respectiv o creștere semnificativă a costurilor și a dificultății accesării fondurilor. Pe poziția a doua se află companiile din Macroregiunea 2 (63%), urmate de companiile din Macroregiunea 1 (56,3%) și cele din Macroregiunea 3 (56,1). Se remarcă printre celelalte macroregiuni procentul ridicat al companiilor din Macroregiunea 4 care se așteaptă la o înrăutățire semnificativă a situației (27,8%).

Figura 25. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, pe macroregiuni

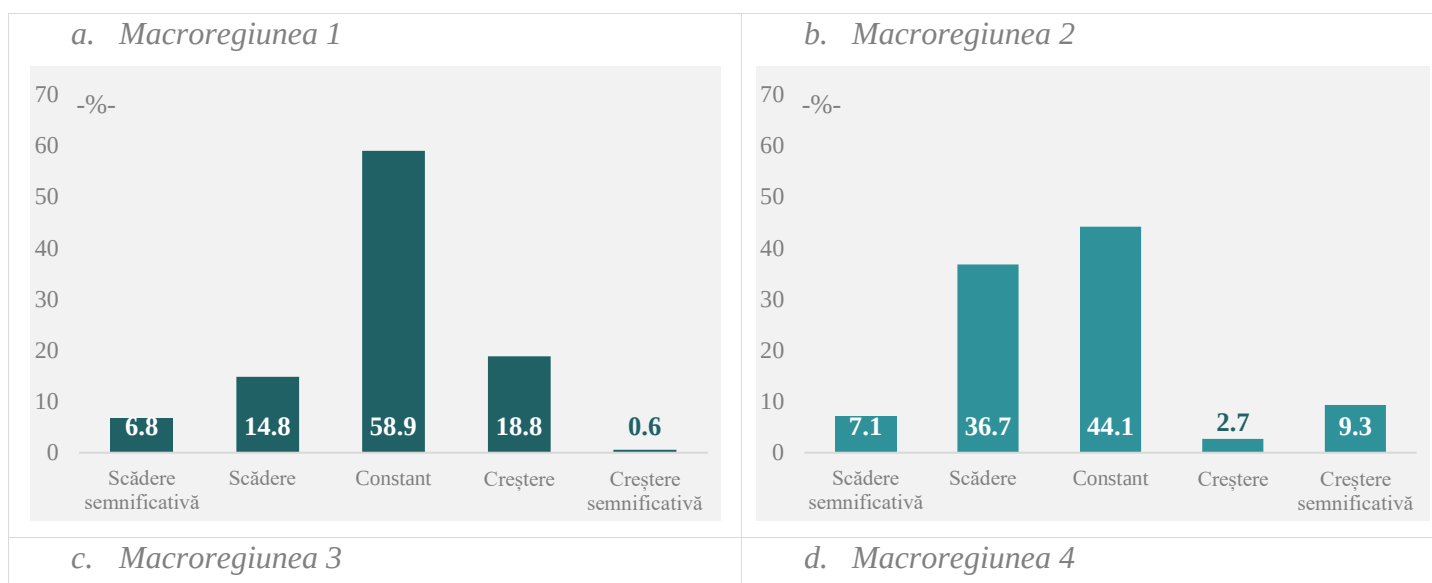

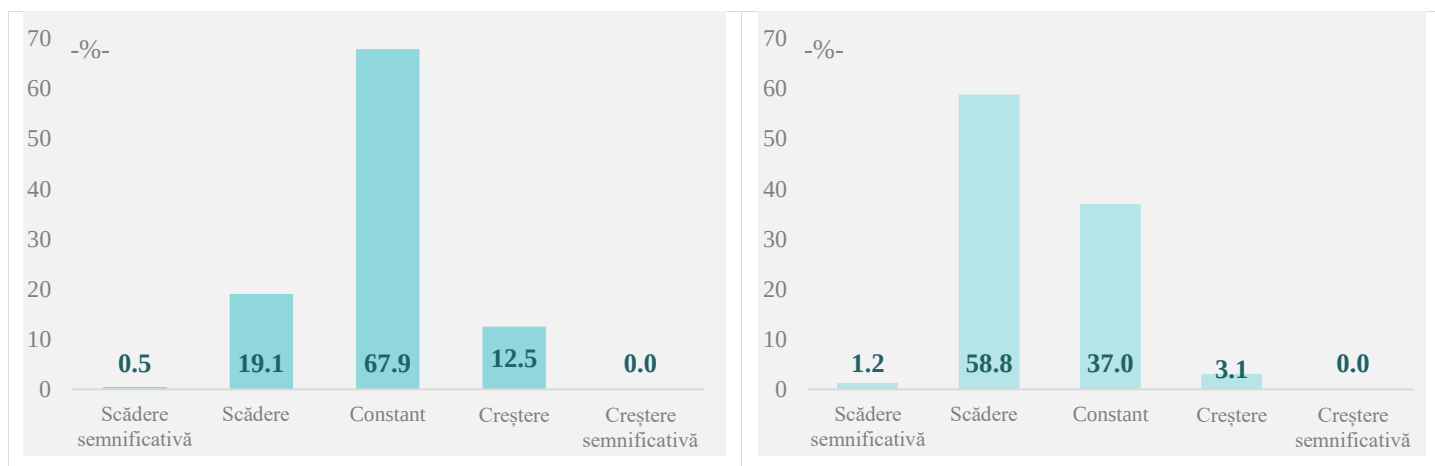

2.7 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

În cazul acestui pilon predomină o serie de așteptări pesimiste privind evoluțiile din acest an. Constatăm o împărțire a firmelor în două categorii. Pe de o parte, aproape o cincime dintre companiile din Macroregiunile 1 și 3 se așteaptă la o înrăutățire a stăruției (21,6%, respectiv 20,4%), în timp ce mai mult de dublul acestor procente întrevăd o situație similară în Macroregiunile 2 și 4 (43,8%, respectiv 60%). Toate macroregiunile înregistrează, de asemenea, procente ridicate ale companiilor care consideră că situația nu se va modifica comparativ cu cea din 2021. Optimismul este mai redus, Macroregiunea 1 fiind de departe cea care înregistrează cea mai mare pondere a companiilor care se așteaptă la o îmbunătățire a situației (19,4%), urmată la distanță de Macroregiunea 3 (cu 12,5% dintre companii).

Figura 26. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, pe macroregiuni

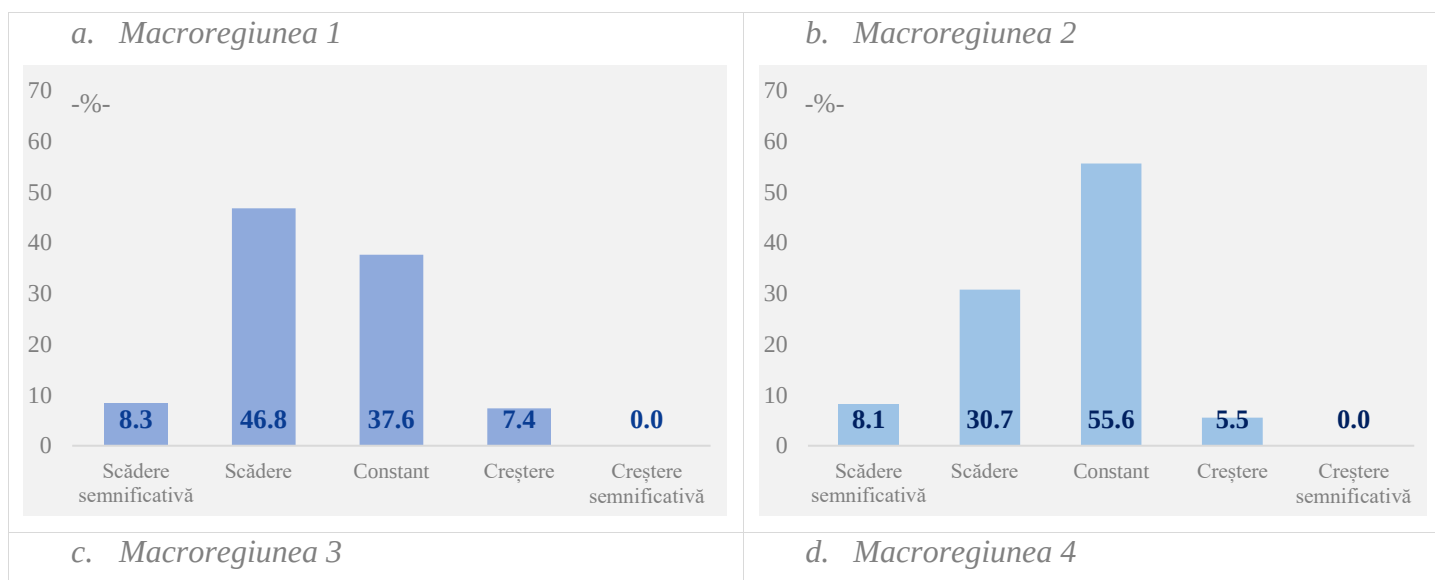

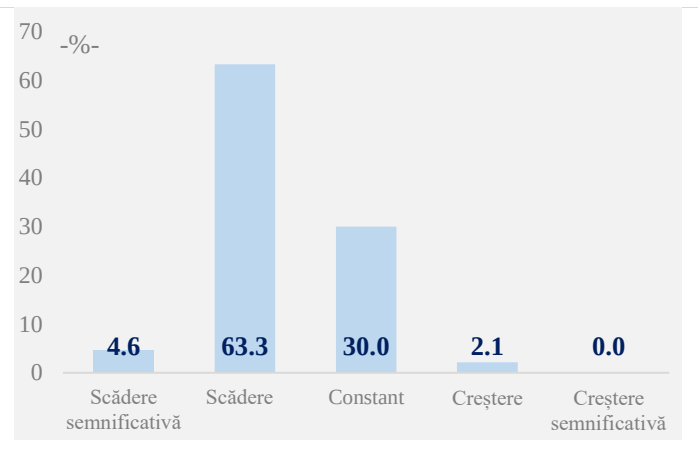
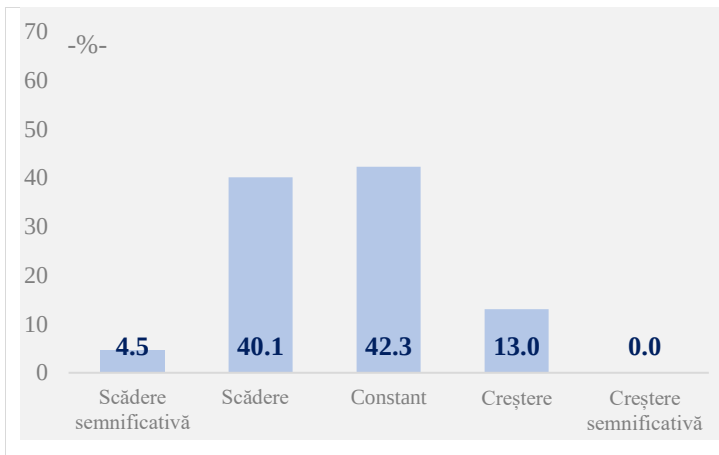

2.8 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

Acest pilon înregistrează așteptări cu precădere pesimiste pentru anul 2022. Cea mai mare pondere a companiilor care întrevăd înrăutățiri ale evoluțiilor (înărăutățire și înărăutățire semnificativă) se regăsește în Macroregiunea 4 (67,9%), urmată Macroregiunea 1 (55,1%), Macroregiunea 3 (45,6%) și Macroregiunea 2 (38,3%). Procente mari de companii care se așteaptă la o evoluție similară față de anul precedent sunt, de asemenea, înregistrate. Cele mai multe companii care mizează pe o îmbunătățire a situației se află în Macroregiunea 3 (13%), la distanță semnificativă de Macroregiunea 2 (cu 7,4% dintre companii).

Figura 27. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, pe macroregiuni

3. Așteptările mediului de afaceri din România – distribuție în funcție de dimensiunea companiei (firme mici, medii și mari)

3.1 Rezultatele obținute pentru indicele general privind așteptările mediului de afaceri în funcție de dimensiunea firmei

Calculat din perspectiva dimensiunii firmei pe o scală de la 1 la 10, RBI se menține superior mediei pentru fiecare tip de companie (mică, medie sau mare), însă este peste media la nivel național a RBI (stabilită la 5,6) numai pentru firmele mici și medii. Prin urmare, cele mai optimiste așteptări asupra evoluțiilor viitoare se înregistrează pentru companiile de mici dimensiuni, cu o valoare a RBI de 5,79, urmate de companiile de dimensiuni medii (RBI de 5,77) și companiile de dimensiuni mari (RBI de 5,56).

Companiile de dimensiuni mari au așteptări mai ridicate decât restul asupra evoluției investițiilor (Pilonul 3), forței de muncă și dimensiunii companiei (Pilonul 4) și interacțiunii cu autoritățile (Pilonul 6). Companiile de dimensiuni medii sunt cele care au cele mai mari așteptări comparativ cu restul privind profitabilitatea (Pilonul 2). Firmele mici sunt cele care au perspectiva cea mai optimistă asupra costurilor și accesului la finanțare (Pilonul 5), deși valoarea indicatorului rămâne la un nivel scăzut, sub medie.

Pe piloni, valoarea indicelui este relativ similară pentru Pilonul 1 în cazul companiilor medii și mari (6,55, respectiv 6,52) și apropiată de acestea în cazul companiilor mici (6,26), indicând o tendință similară, de așteptări peste medie în ceea ce privește evoluția cifrei de afaceri și a pieței. De asemenea, nu se remarcă diferențe semnificative în privința așteptărilor referitoare la evoluția economiei naționale și globale pentru firmele medii și mari (valoare de 4,93, respectiv 4,91), în timp ce firmele mici sunt cele mai pesimiste din această perspectivă (valoare a indicelui pe pilon de 4,58).

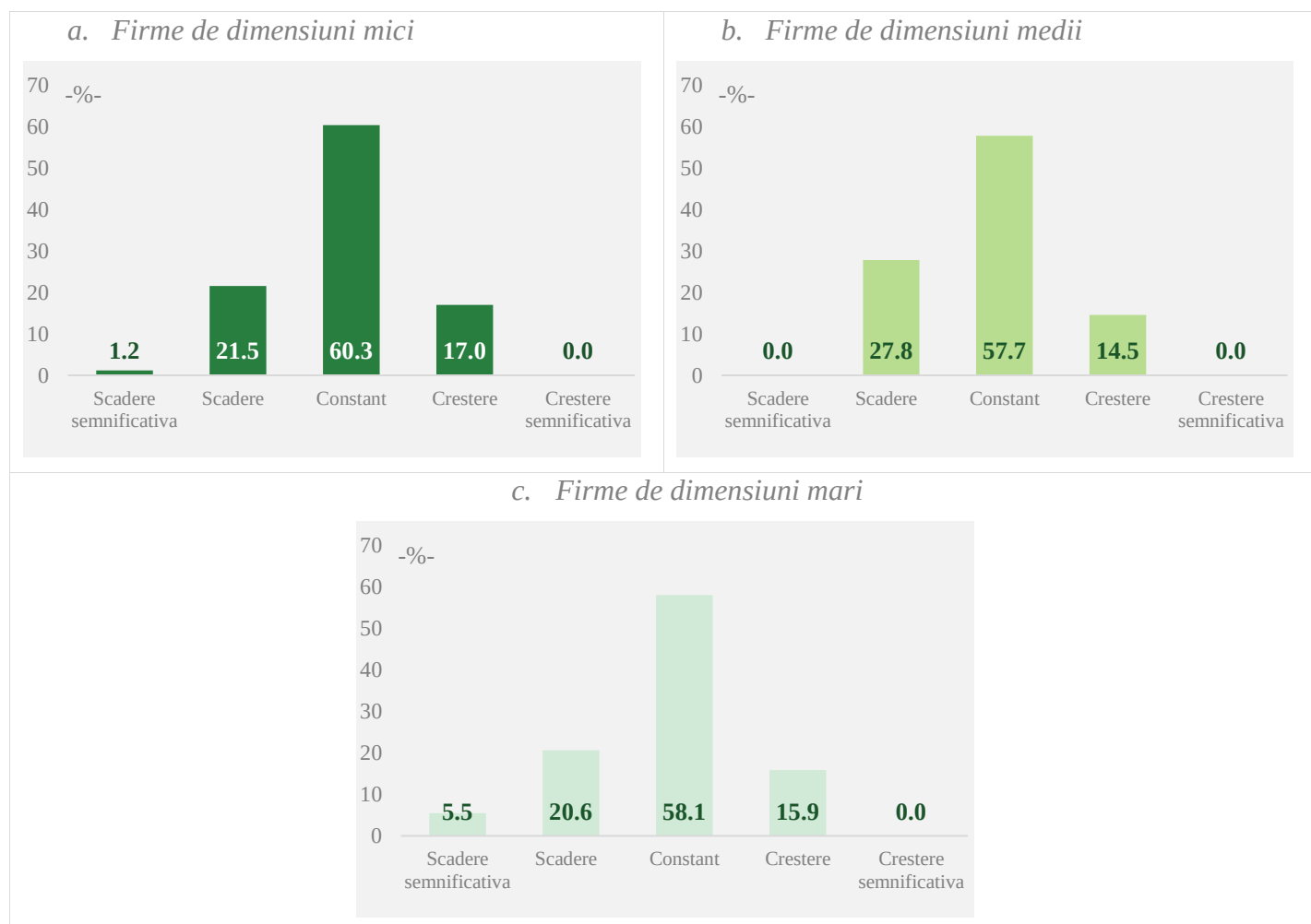
Valoarea indicatorului pe piloni sugerează că așteptările privind îmbunătățirea evoluțiilor sunt cele mai mari pentru cifra de afaceri și piață (Pilonul 1) și investiții (Pilonul 3), în această ordine, pentru firmele mici și medii, în timp ce firmele mari se așteaptă în primul rând la o evoluție mai bună a investițiilor, urmată de cea a cifrei de afaceri și pieței. În schimb, așteptările privind înrăutățirea situației sunt cele mai mari în cazul costurilor și accesului la finanțare (Pilonul 5), urmate de evoluțiile economice la nivel național și global (Pilonul 7), în această ordine, pentru firmele medii și mari, în timp ce pentru firmele mici este mai îngrijorătoare evoluția economiei naționale și globale, urmată de cea a costurilor și accesului la finanțare.

Figura 28. RBI în funcție de dimensiunea firmelor și valorile aferente pilonilor

Cea mai mare pondere a firmelor care se așteaptă la o îmbunătățire a situației economico-sociale în anul 2022 se întâlnește în cazul celor de mici dimensiuni (17%), urmată de firmele mari (15,9%) și cele de dimensiuni medii (14,5%). În schimb, cele mai multe companii pesimiste sunt cele medii (27,8%), urmate de cele mari (26,1%) și firmele mici (22,7%). Procente ridicate din fiecare categorie consideră că evoluțiile vor fi similare celor de anul trecut.

Figura 29. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de dimensiunea firmei

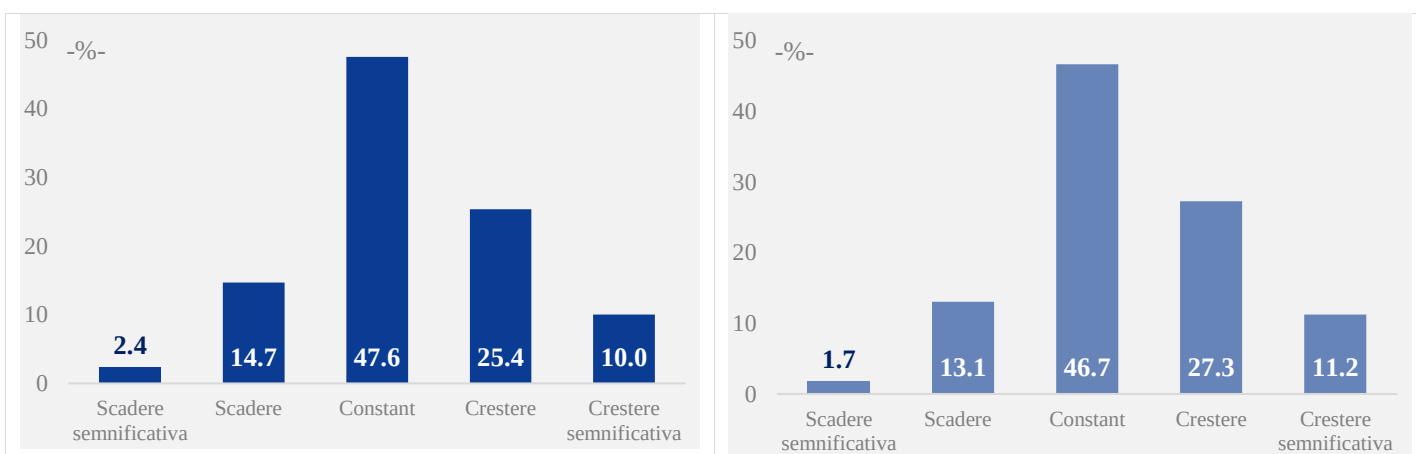

1.4 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

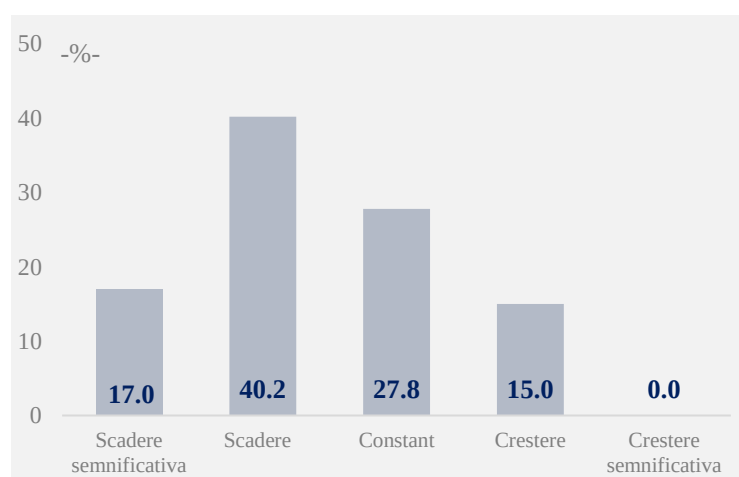
Firmele mici și medii se așteaptă la o îmbunătățire semnificativă a evoluțiilor cifrei de afaceri și pieței în anul 2022 (aproape o zecime din numărul total al firmelor din fiecare categorie în parte), și mai bine de un sfert indică spre o îmbunătățire a evoluțiilor. Reticența este, în schimb, crescută în rândul firmelor mari, pentru care doar 15% se așteaptă la o îmbunătățire a situației. Pentru firmele mari predomină mai degrabă un pesimism generalizat din această perspectivă, întrucât 40,2% din total indică spre o înrăutățire a evoluțiilor, și alte 17% se așteaptă la o înrăutățire semnificativă. O atitudine negativă similară este împărtășită de doar 17,1% din firmele mici și de 14,8% din cele medii.

Figura 30. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici	b. Firme de dimensiuni medii
-----------------------------	------------------------------

c. Firme de dimensiuni mari

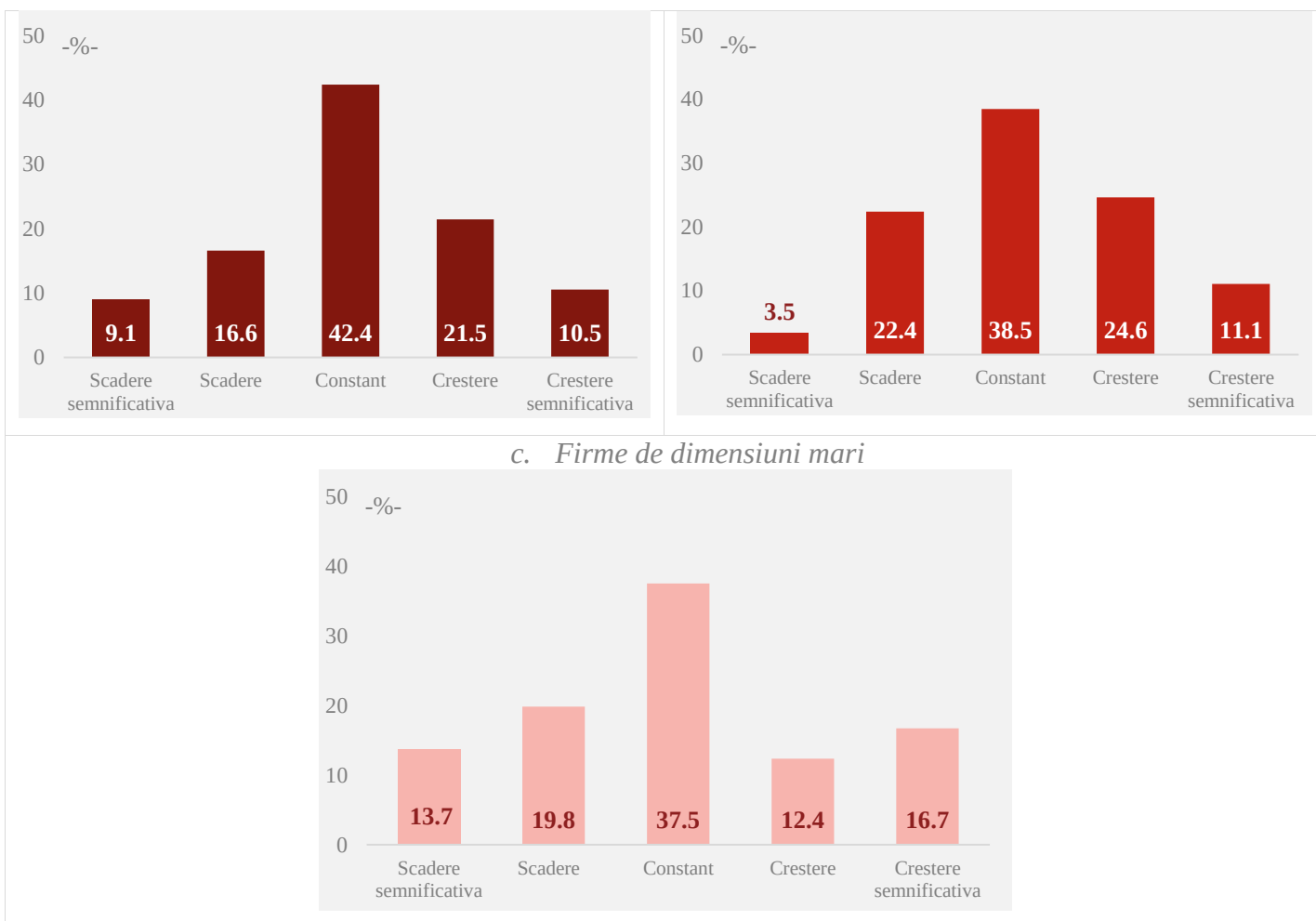
3.3 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

Așteptările în privința profitabilității nu sunt clar conturate pentru niciunul dintre tipurile de firme clasificate după dimensiune. Sunt relativ mai numeroase companiile cu așteptări optimiste (32% în cazul firmelor mici și 35,7% în cazul firmelor medii), dar există și procente semnificative care indică spre o înrăutățire a profitabilității (25,7 în cazul firmelor mici și 25,9% în cazul firmelor medii). Pentru firmele mari, situația este inversă. 33,5% se așteaptă la o înrăutățire a situației și 29,1% întrevăd o îmbunătățire. Procente semnificative consideră, de asemenea, că evoluțiile vor fi similare celor din anul 2021.

Figura 31. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici

b. Firme de dimensiuni medii

3.4 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții

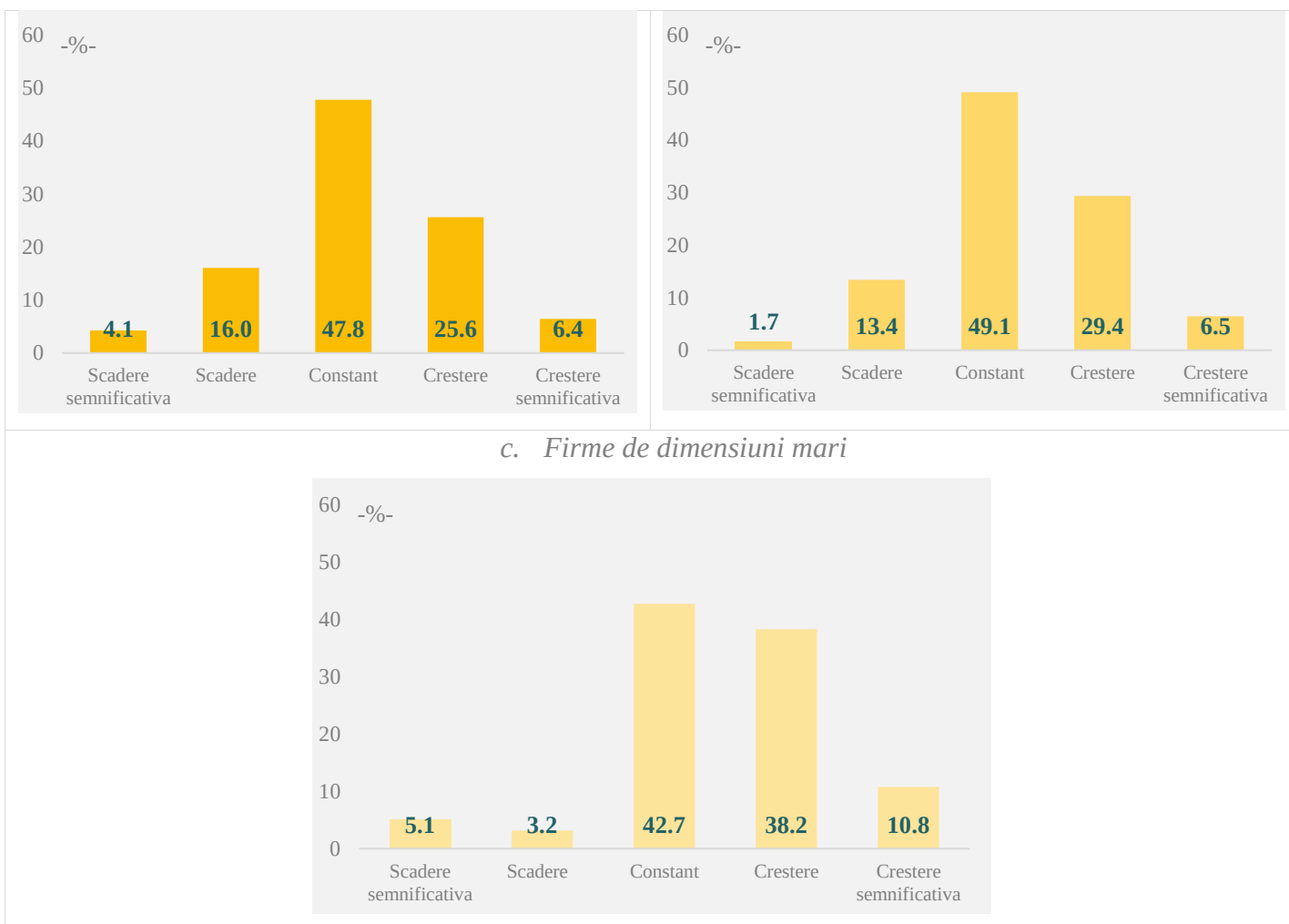
În cazul pilonului 3 se disting companiile mari, în rândul cărora se găsesc cele mai multe care se așteaptă la îmbunătățirea, respectiv îmbunătățirea semnificativă a evoluțiilor la nivelul investițiilor pe care le vor realiza. Astfel, aproape jumătate (49%) sunt optimiste și se așteaptă la creștere la nivelul acestui pilon, iar alte 42,7% consideră că situația se va menține similară anului anterior. Doar 8,3% indică spre o scădere.

Restul companiilor afișează un optimism temperat, în jur de o treime dintre companii așteptând îmbunătățirea nivelului investițiilor în 2022. Procentul de companii care se așteaptă la o scădere este mai ridicat în rândul companiilor mici (20,1%) decât în al celor de dimensiune medie (15,1%).

Figura 32. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici

b. Firme de dimensiuni medii

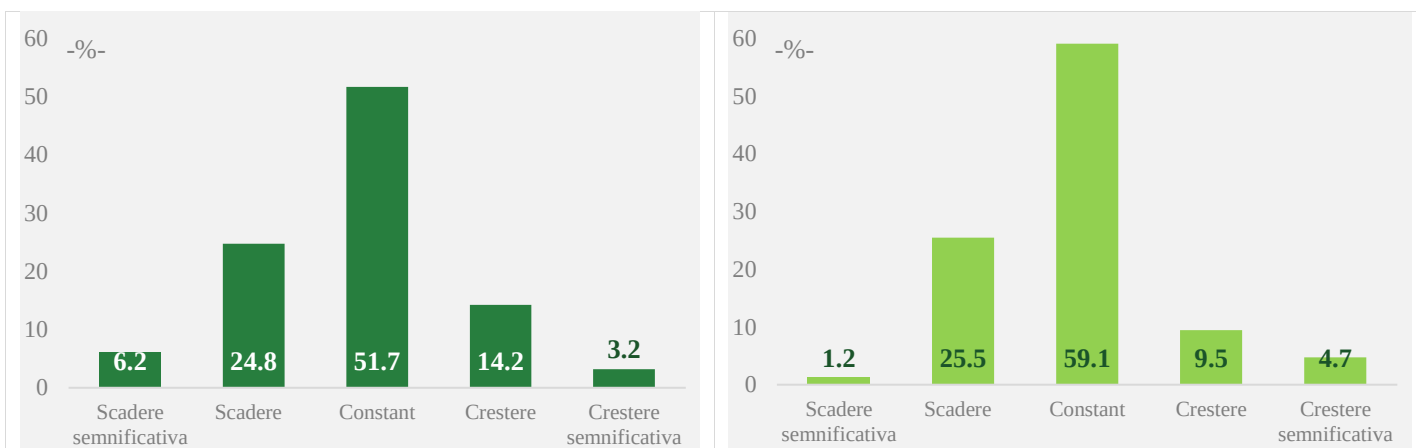
3.5 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

La nivelul pilonului 4 există o tendință generală, pentru toate tipurile de companii, de a considera că situația se va menține similară anului anterior. De asemenea, predomină, în fiecare grupă, firmele care se așteaptă mai degrabă la evoluții negative decât pozitive. La nivelul companiilor mari se întâlnesc cele mai mari ponderi de firme care se așteaptă atât la evoluții mai bune (23,3%), cât și la evoluții mai slabe decât anul precedent (32,1%), semn că situația este caracterizată de un grad ridicat de incertitudine.

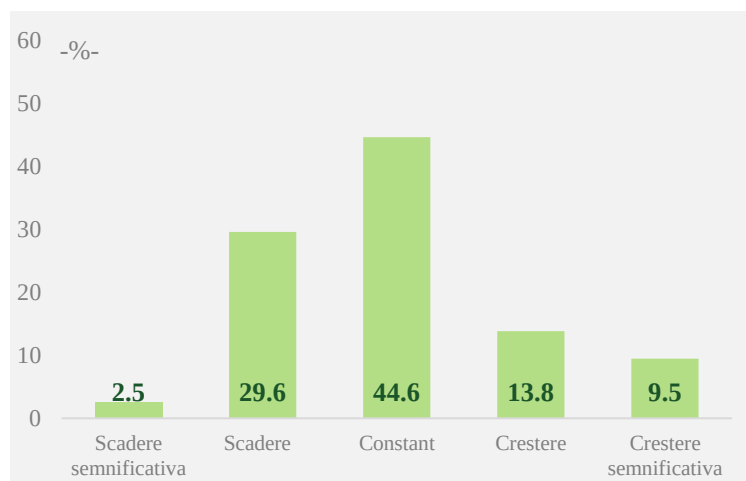
Figura 33. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici

b. Firme de dimensiuni medii

c. Firme de dimensiuni mari

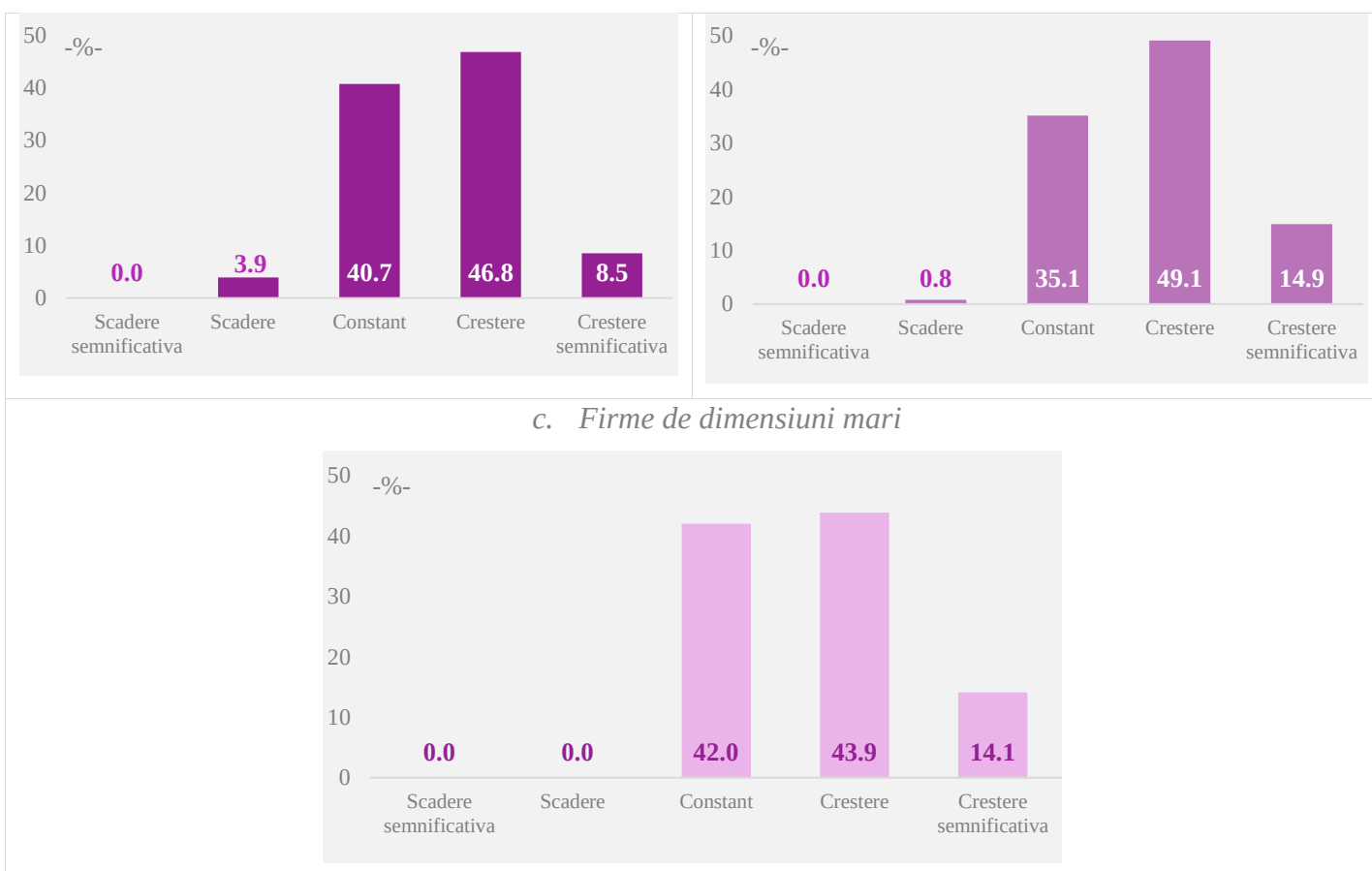
3.6 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

Indiferent de categoria de mărime, majoritatea companiilor chestionate se așteaptă la înrăutățire semnificativă a costurilor și a accesului la finanțare. Cele mai pesimiste sunt companiile de dimensiuni medii, unde 64% indică o înrăutățire, respectiv o înrăutățire semnificativă a situației, urmată de companiile mari, unde ponderea firmelor care declară același lucru se ridică la 58%, și apoi de companiile de mici dimensiuni (55,3%). Procentul firmelor cu așteptări optimiste este extrem de scăzut, și nu depășește 3,9% în niciuna dintre grupe, fiind aproape inexistent pentru companiile mari.

Figura 34. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici

b. Firme de dimensiuni medii

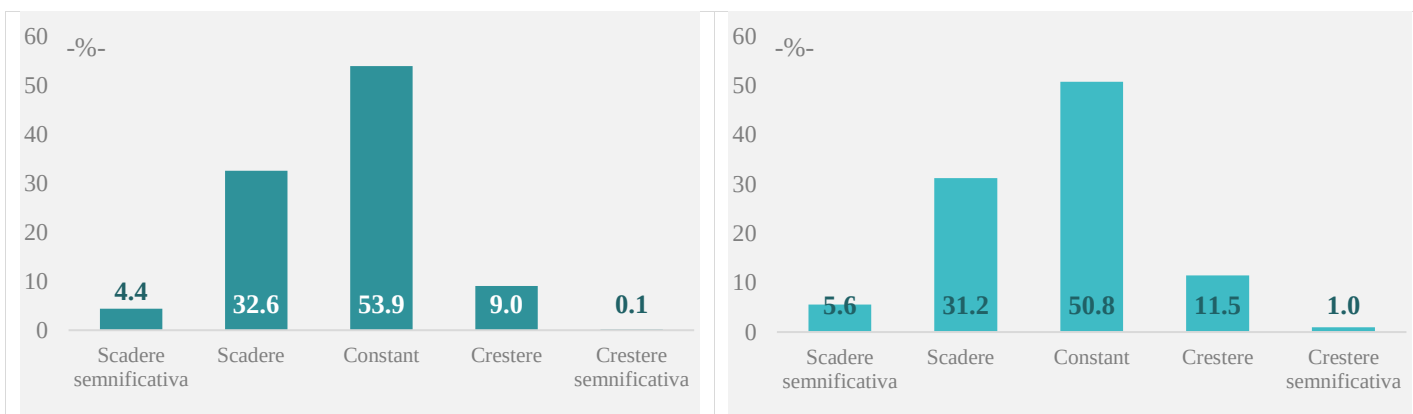
3.7 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

Pentru majoritatea covârșitoare a firmelor din toate cele trei categorii, așteptările în privința interacțiunii cu autoritățile rămân neschimbate. În rest, dificultăți mai mari vor avea firmele de dimensiuni mici și medii, întrucât 37% dintre cele mici și 36,8% din cele medii se așteaptă la o înrăutățire a evoluțiilor, în timp ce o situație similară este așteptată de 27,2% din companiile mari. Variația între ponderile companiilor care se așteaptă la îmbunătățiri nu este mare, variind între 9,1% pentru firmele mici și 13% pentru cele mari.

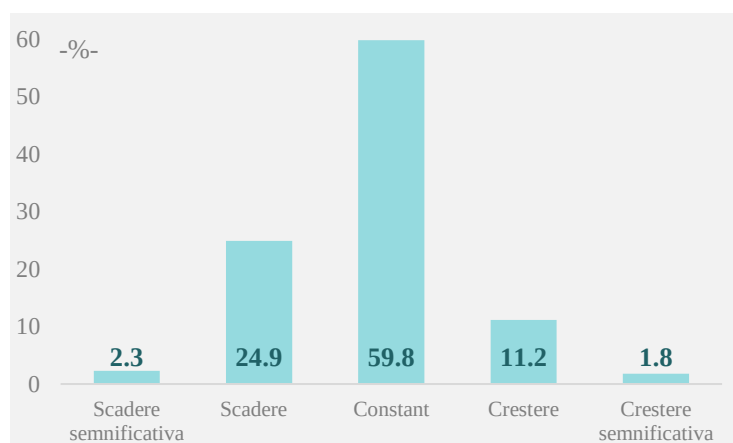
Figura 35. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici

b. Firme de dimensiuni medii

c. Firme de dimensiuni mari

3.8 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

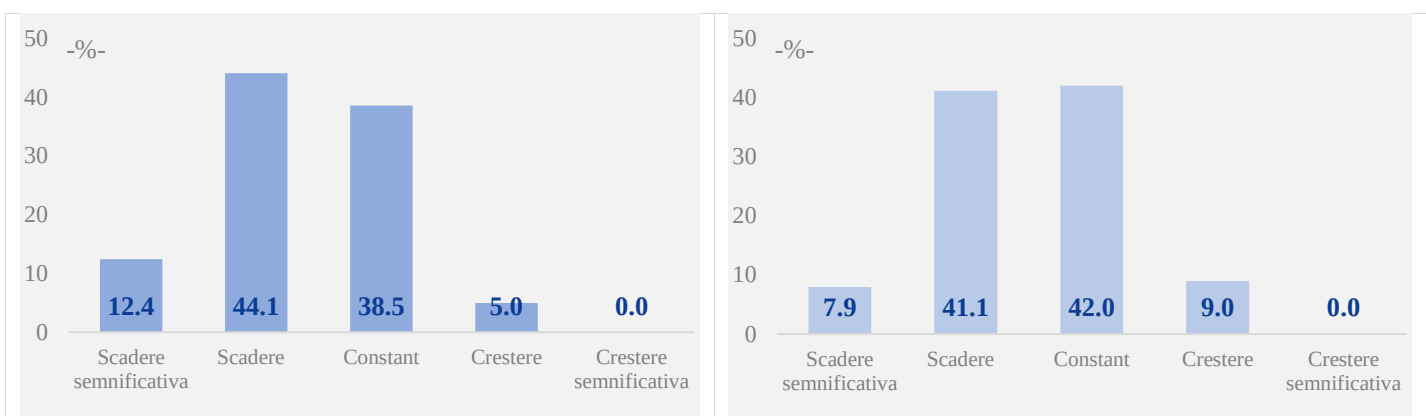
Situația este clară din perspectiva Pilonului 7. Indiferent de categoria de dimensiune, cele mai multe firme agreează asupra unei înrăutățiri a evoluției economiei naționale și globale, după cum urmează: mai mult de jumătate din firmele mici (56,5%), 49% din cele medii și 47,9% din cele mari. De altfel, aceste ponderi sunt mai ridicate și decât ale companiilor care se așteaptă la menținerea unei situații similare. Firmele mici sunt cele mai pesimiste cu privire la evoluția economiei naționale și globale, având cea mai mare pondere a companiilor care indică spre o înrăutățire semnificativă (12,4%) a situației.

Doar 10% dintre companiile mari, 9% din cele medii și 5% din cele mici se așteaptă la îmbunătățirea situației.

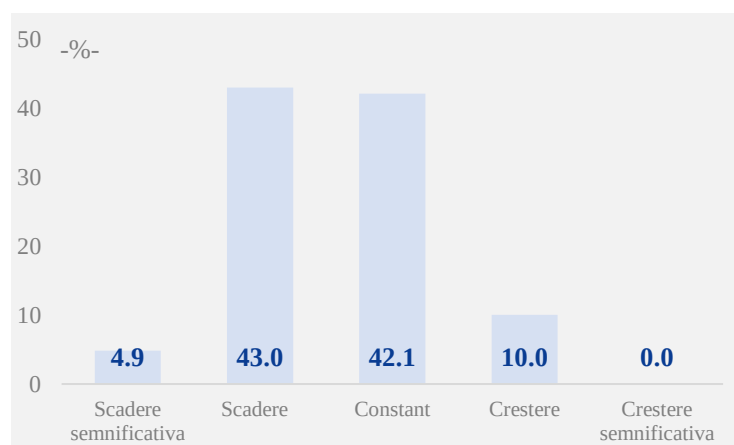
Figura 36. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, în funcție de dimensiunea firmei

a. Firme de dimensiuni mici

b. Firme de dimensiuni medii

c. Firme de dimensiuni mari

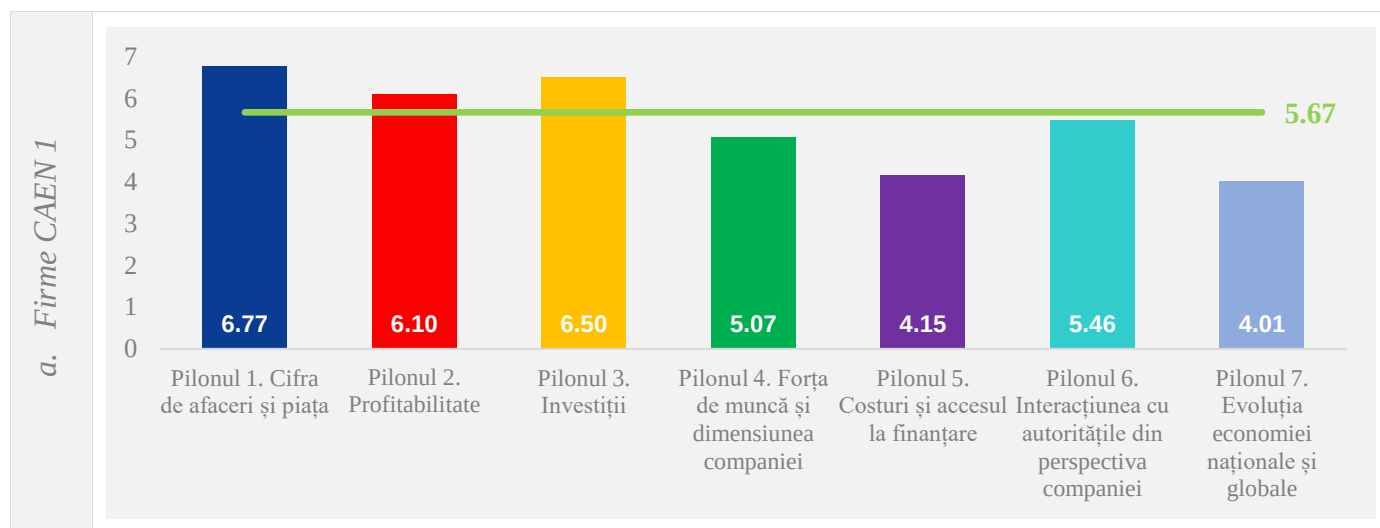
4 Așteptările mediului de afaceri din România – distribuție în funcție de sectorul de activitate

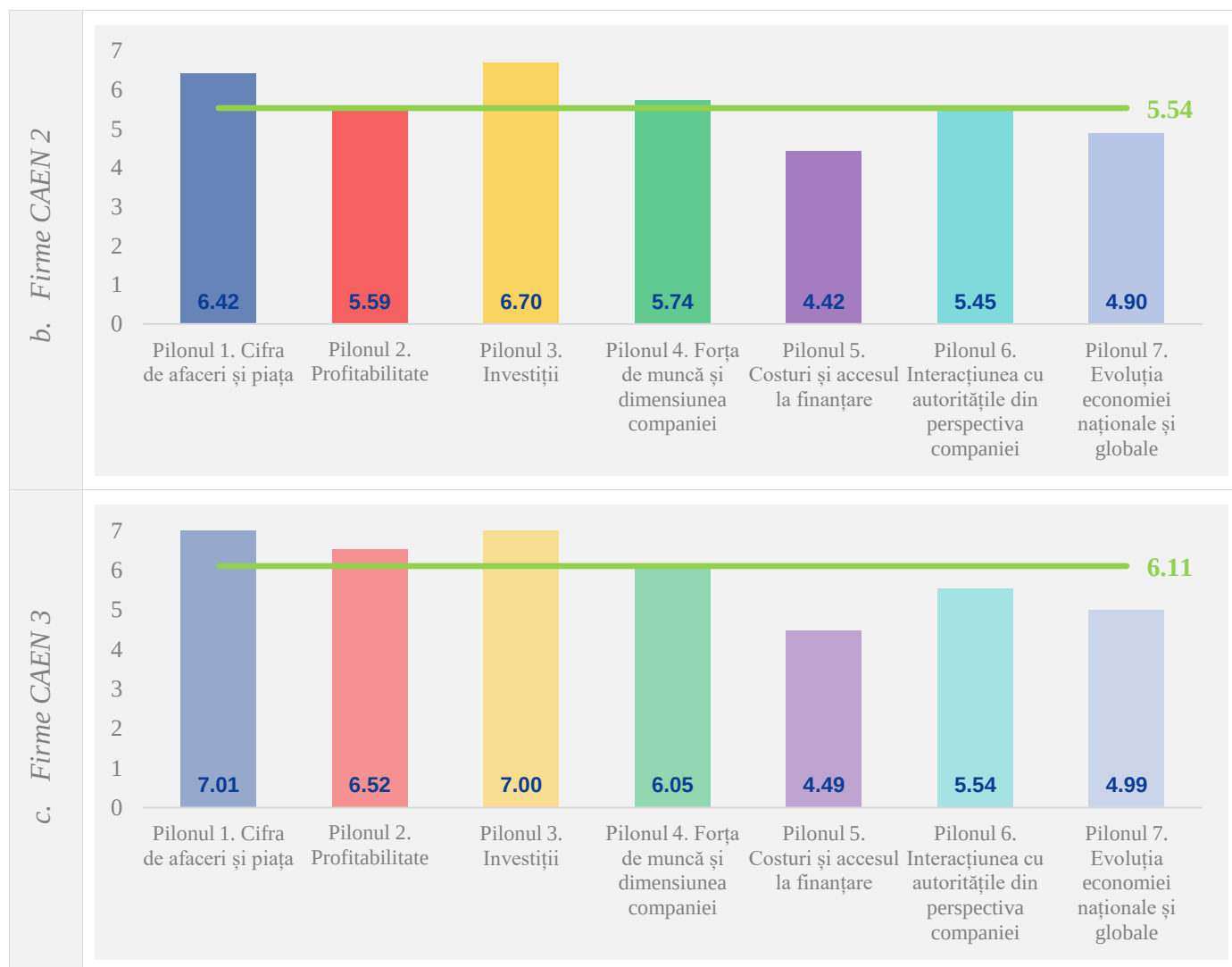
4.1 Rezultatele obținute pentru indicele general privind așteptările mediului de afaceri în funcție de sectorul de activitate

La nivelul sectoarelor de activitate, RBI are valoarea cea mai ridicată pentru activitățile din grupa CAEN 3, care cuprinde servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele, cu o valoare de 6,11, urmată de grupa CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), cu o valoare de 5,67. RBI pentru grupa CAEN 2 are valoarea de 5,54, cel mai scăzut nivel dintre cele trei grupe, sugerând că industria, construcțiile, comerțul, activitățile de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA sunt cele mai reticente în privința evoluțiilor economico-sociale din anul 2022.

Evoluția investițiilor și a cifrei de afaceri au, din nou, cele mai ridicate valori ale indicelui, indiferent de sectorul de activitate investigat, în timp ce perspectivele pesimiste se mențin în ceea ce privește evoluția costurilor și a accesului la finanțare, respectiv a dinamicii economiei naționale și globale.

Figura 37. RBI în funcție de sectorul de activitate și valorile aferente pilonilor

Optimismul ridicat al companiilor din grupa CAEN 3 este observat și prin ponderea mai ridicată a companiilor care așteaptă o îmbunătățire a evoluțiilor economico-sociale în anul 2022. Astfel, un sfert dintre companii consideră că situația va avea o evoluție mai bună decât anul anterior. Procentul firmelor optimiste este semnificativ mai redus în rândul companiilor din grupa CAEN 2 (doar 14,9%) și redus aproape la jumătate pentru cele din grupa CAEN 1 (7,7%).

De altfel, grupa CAEN 3 este singura în care procentul celor care se așteaptă la o îmbunătățire este mai mare decât al companiilor care prevăd o înrăutățire a evoluțiilor, situația fiind inversă pentru companiile din grupele CAEN 1 și 2. În plus, un procent semnificativ dintre companiile aflate în toate cele trei grupe se așteaptă la o evoluție similară anului 2021.

Figura 38. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de sectorul de activitate

a. Firme CAEN 1	b. Firme CAEN 2
-----------------	-----------------

4.2 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

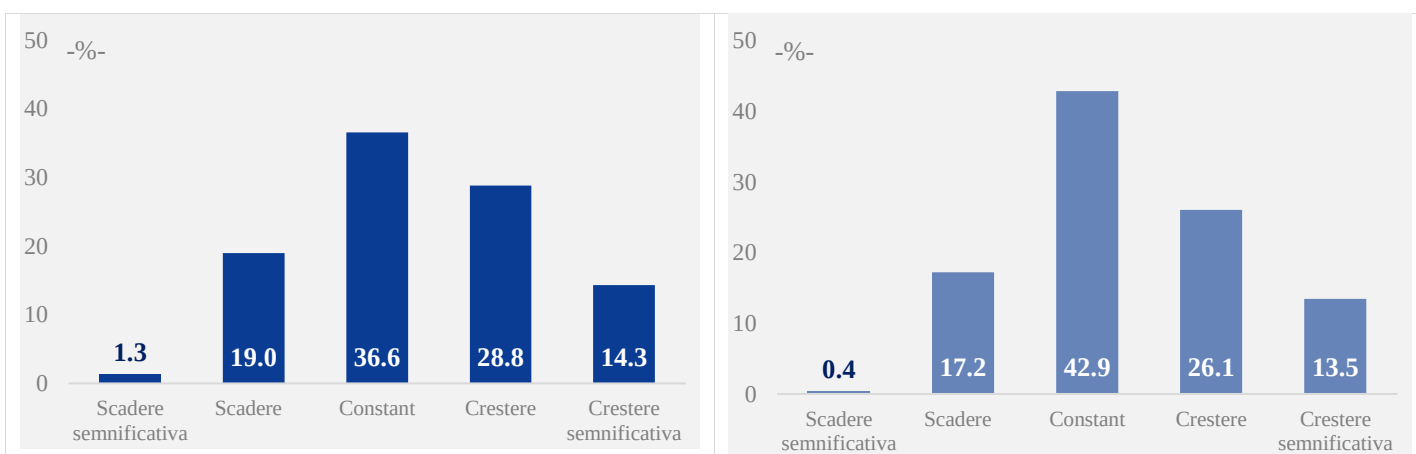
O pondere ridicată de companii din fiecare dintre sectoarele analizate întrevăd îmbunătățiri la nivelul cifrei de afaceri și pieței; totuși, numai în cazul companiilor din grupele CAEN 1 și 3, ponderea companiilor optimiste o depășește pe aceea firmelor care se așteaptă la evoluții constante.

Procentele companiilor care se așteaptă la înrăutățiri variază semnificativ în funcție de sectorul de activitate, de la 20,3% pentru companiile din grupa CAEN 1 la 9,6% la cele din grupa CAEN 3.

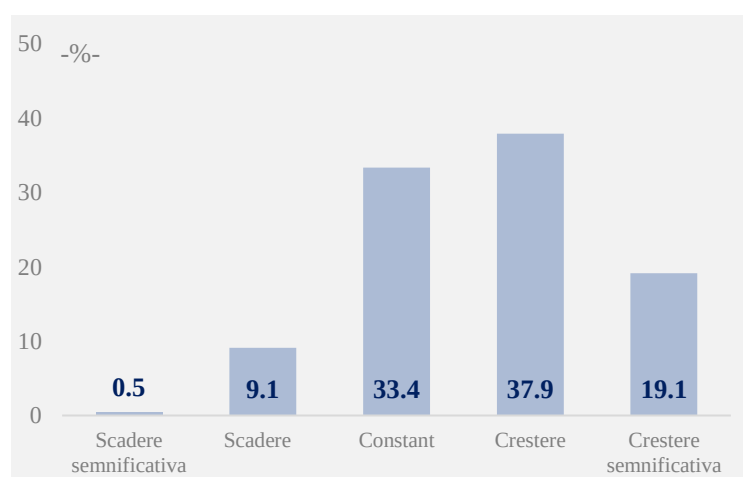
Figura 39. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

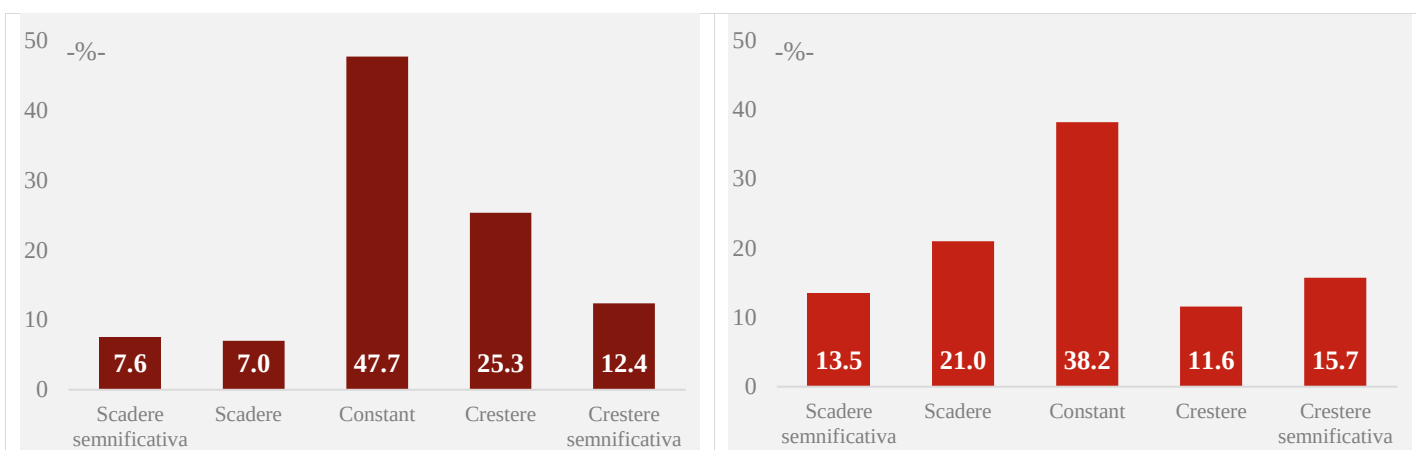
4.3 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

Grupa CAEN 2 face notă discordantă și în ceea ce privește așteptările la nivel de profitabilitate. Dacă în cazul companiilor din grupele CAEN 1 și 3 predomină tendința de a îmbunătățire sau menținere a așteptărilor, o pondere mai ridicată de companii care se așteaptă la înrăutățirea situației (34,5%) sunt prezente în grupa CAEN 2. De altfel, situația este incertă la nivelul acestei grupe, un procent relativ ridicat de companii (27,3%) considerând că situația se va îmbunătăți, iar restul de 38,2% întrevăd o menținere a situației similară anului 2021.

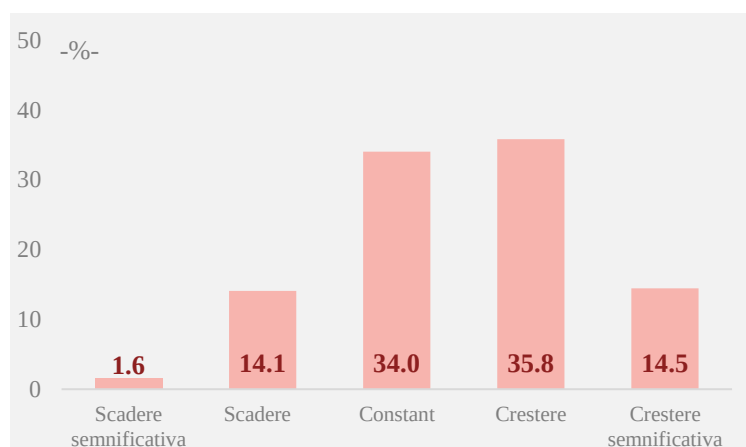
Figura 40. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

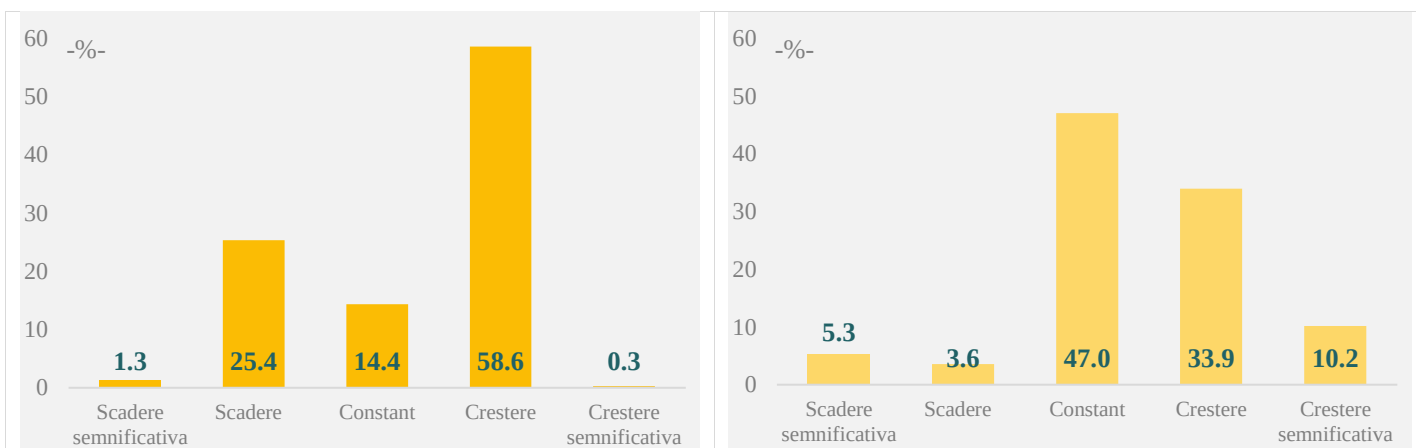
4.4 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții

Cu excepția companiilor din grupa CAEN 1, unde peste un sfert se așteaptă la înrăutățirea investițiilor, procentele celor pesimiști din celelalte sectoare de activitate se situează între 8,9% - 12,7%. Totuși, companiile din grupa CAEN 3 întrevăd cu precădere o îmbunătățire a evoluției investițiilor (61,1%, față de ponderea celor 26,2% care indică o menținere constantă), în timp ce companiile din grupa CAEN 2 se așteaptă mai degrabă la o menținere constantă (47%, comparativ cu 44,1% care indică o creștere).

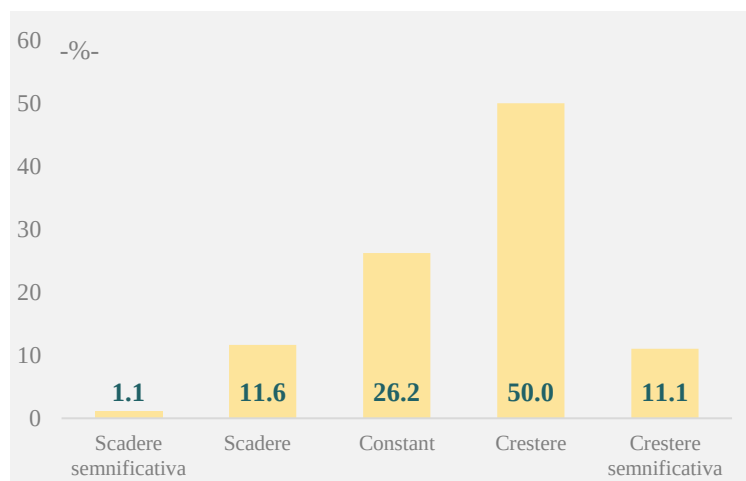
Figura 41. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

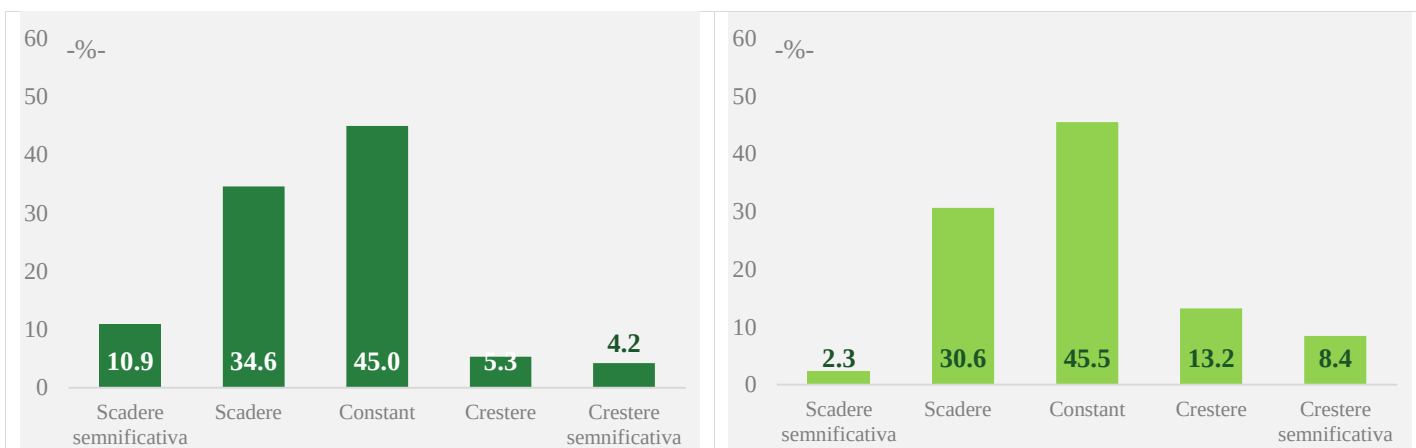
4.5 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

Pentru acest pilon, firmele din grupa CAEN 1 sunt cele mai reticente în ceea ce privește evoluțiile din anul 2022. 45,5% dintre acestea se așteaptă la o înrăutățire a evoluțiilor, în timp ce alte 45% consideră că situația va rămâne neschimbată. Procentul companiilor care au așteptări pesimiste se menține mai ridicat decât al companiilor care se așteaptă la îmbunătățiri și în grupa CAEN 2. Companiile din grupa CAEN 3 sunt predominante în a indica spre evoluții similare celor din anul 2021, și un sfert din total se așteaptă la îmbunătățirea situației.

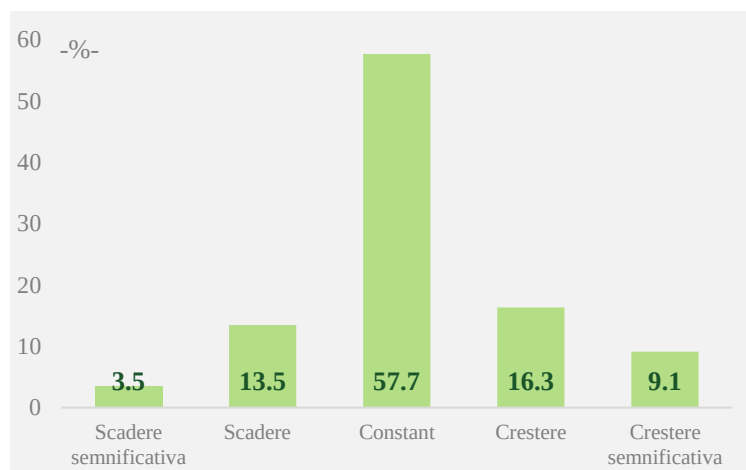
Figura 42. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

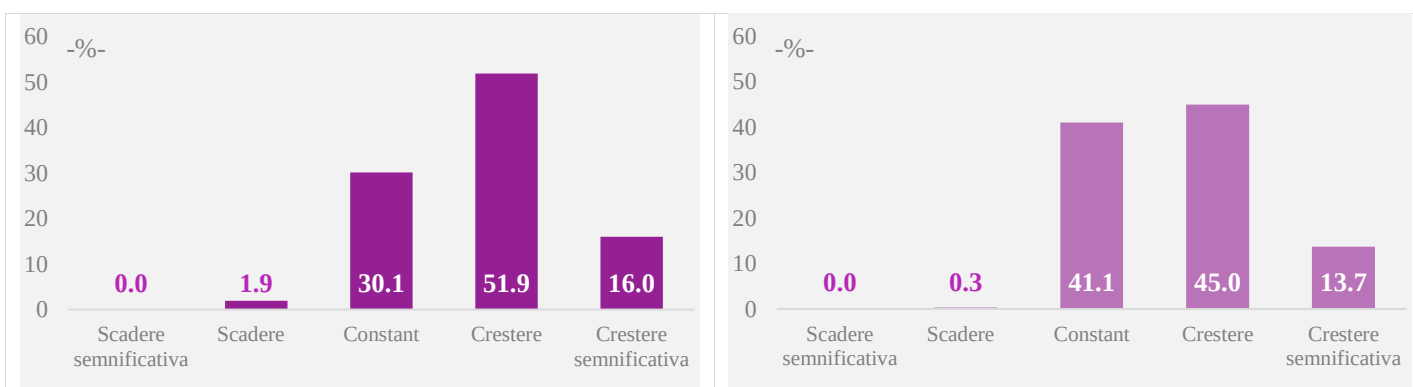
4.6 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

Indiferent de sectorul de activitate analizat, o pondere ridicată a firmelor chestionate se așteaptă la o înrăutățire semnificativă a costurilor și a accesului la finanțare. Cele mai pesimiste sunt companiile din Agricultură (grupa CAEN 1), unde 67,9% indică o înrăutățire, respectiv o înrăutățire semnificativă a evoluțiilor, urmată de grupa CAEN 2, unde ponderea firmelor care declară același lucru se ridică la 58,7%, și grupa CAEN 3 (54,1%). Procentul firmelor cu așteptări optimiste este extrem de scăzut, și nu depășește 2% în niciuna dintre grupe.

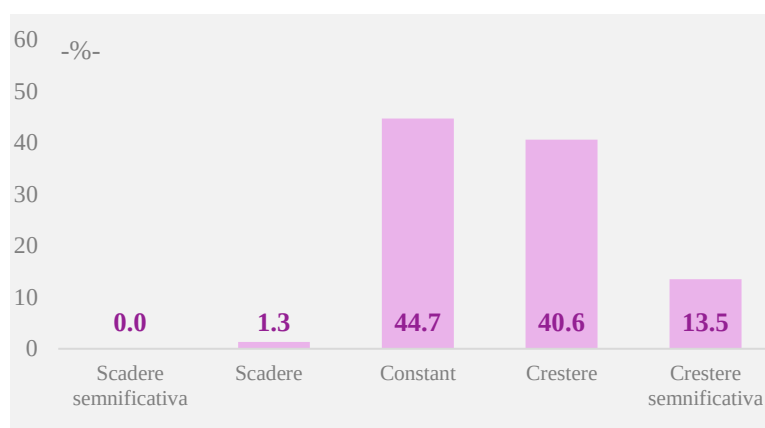
Figura 43. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

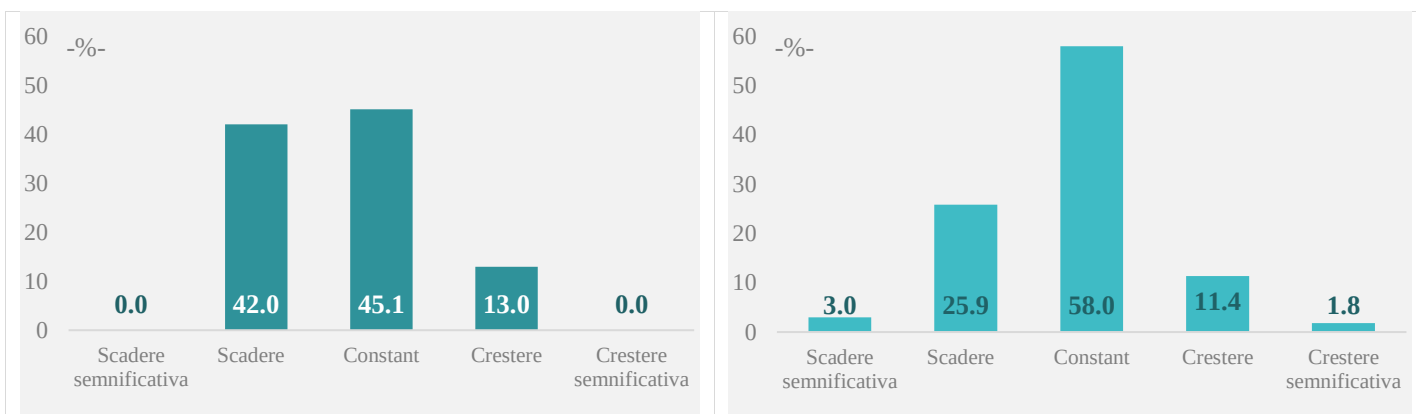
4.7 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

Interacțiunea cu autoritățile este văzută de prea puține firme (procente între 7,8%-13,2%) ca având o evoluție pozitivă față de anul precedent. În schimb, marea majoritate se așteaptă ca situația să rămână neschimbată. Se remarcă ponderea foarte ridicată a companiilor din grupa CAEN 1 (42%) care au așteptări în scădere față de anul anterior. Pentru celelalte grupe, procentul companiilor pesimiste este în jur de 28%-29%.

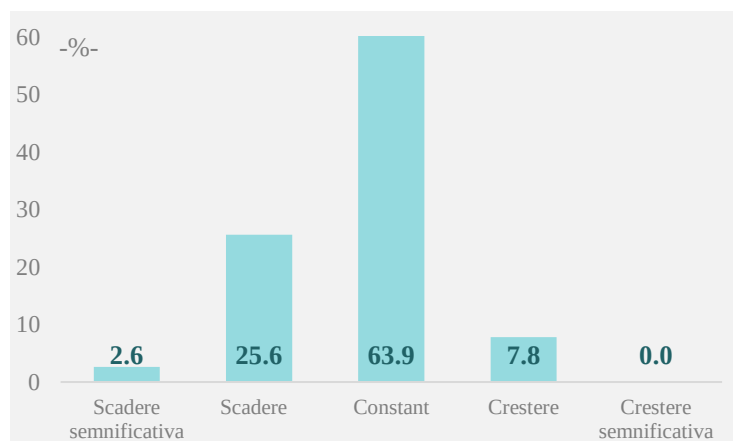
Figura 44. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

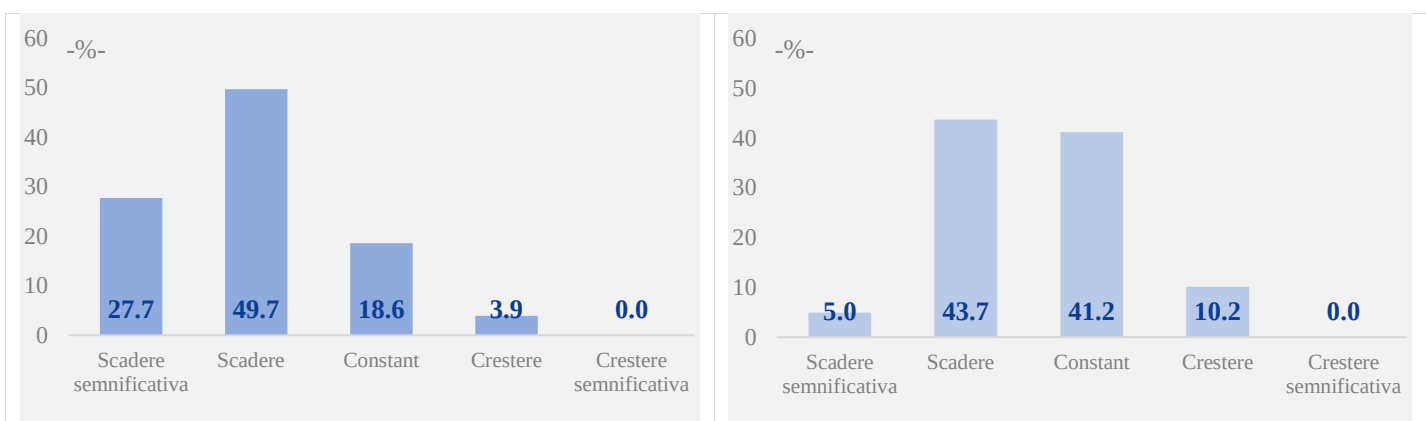
4.8 Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

Peste 42% dintre companiile din fiecare sector de activitate se așteaptă la o înrăutățire a situației economice la nivel național și global. Cele mai pesimiste sunt companiile din grupa CAEN 1, unde 77,4% dintre cei chestionați întrevăd evoluții nefaste, urmate de companiile din grupa CAEN 2 (48,7%) și de cele din grupa CAEN 3 (42%). O pondere importantă o ocupă și firmele care consideră că situația va rămâne nemodificată, în timp ce ponderi foarte scăzute se așteaptă la îmbunătățirea evoluției.

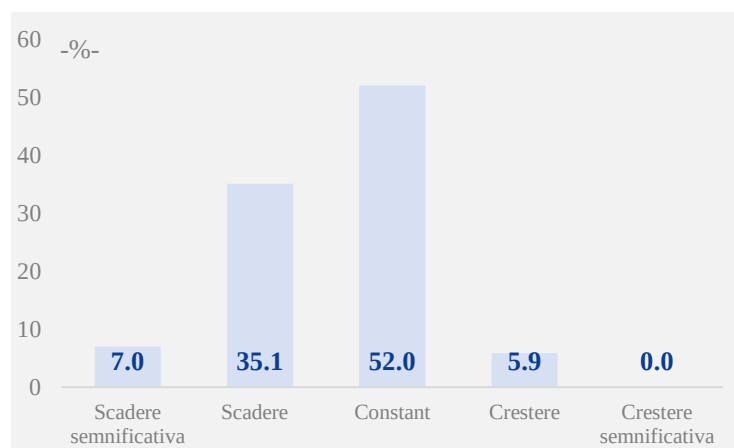
Figura 45. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

a. Firme CAEN 1

b. Firme CAEN 2

c. Firme CAEN 3

4. Considerații finale și concluzii

În contextul nevoii de înțelegere rapidă a evoluțiilor reale care se petrec în economie și, mai cu seamă, a celor cu care se confruntă întreprinderile, considerate principalele creatoare de valoare, interesul pentru dezvoltarea unui barometru al mediului de afaceri oferă, de fapt, expresia preocupării pentru sănătatea unei economii.

Prin urmare, dezvoltarea acestui barometru al mediului de afaceri reprezintă un element de referință atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru decidenții de politici publice, și evidențiază impactul mediului academic în societate. Barometrul de față este un instrument științific, care măsoară cantitativ și calitativ informațiile din mediul de afaceri românesc, și poate să constituie un instrument util companiilor care activează în România, potențialilor investitori, dar și instituțiilor guvernamentale, responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor economice și pentru sprijinirea mediului de afaceri.

Barometrul s-a concentrat pe răspunsurile oferite de **1068 de firme** din România cu privire la **nivelul de încredere al mediului de afaceri** analizat de-a lungul a **sapte piloni: cifra de afaceri și piața, profitabilitatea, investiții, forța de muncă și dimensiunea companiei, costuri și accesul la finanțare, interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei și evoluția economiei naționale și globale**.

Cele mai notabile aspecte identificate de-a lungul analizei sunt prezentate de-a lungul acestei secțiuni finale, organizate în funcție de cele 3 criterii de stratificare.

- În general, mediul de afaceri se așteaptă **ca evoluțiile economico-sociale din anul 2022 să fie similare celor din 2021** (valoarea RBI e de 5,6 pe scala de la 1 la 10).
- **Peste un sfert din companiile din România sunt pesimiste** cu privire la evoluțiile economico-sociale din 2022 (se tem de o înrăutățire), și doar 15,8% se așteaptă la o îmbunătățire a situației. Aproape 60% consideră că situația nu se va schimba.
- **Cel mai optimist sunt privite evoluțiile elementelor aferente investițiilor, cifrei de afaceri și pieței.** Astfel, 46,5% dintre companii au așteptări mai bune privind investițiile (Pilonul 3) și 41,7% privind cifra de afaceri și piața (Pilonul 1).
- **Cele mai pesimiste așteptări se manifestă în privința creșterii costurilor, a dificultății accesului la finanțare și a evoluției economiei la nivel național și global.** Dintre companiile analizate, 58,5% se așteaptă la creșterea costurilor și înrăutățirea accesului la finanțare (Pilonul 5), iar 48,7% sunt pesimiști în privința evoluției economiei naționale și globale (Pilonul 7).
- **Cel mai mare nivel de indecizie privește evoluția profitabilității** (Pilonul 2). Astfel, 30,1% dintre companii se așteaptă la evoluții mai bune, 31,9% întrevăd o înrăutățire a situației, iar 46,9% se așteaptă la evoluții similare celor din 2021.

Cele mai notabile elemente relevate de **analiza regională** sunt următoarele:

- **Cea mai mare valoare a indicelui RBI se înregistrează pentru Macroregiunea 3** (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), cu o valoare de 5,97, urmată de Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), unde indicele se situează la un nivel de 5,81. Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est) are un nivel mai apropiat de medie în ceea ce privește așteptările pentru anul 2022, cu o valoare a RBI de 5,38. **Macroregiunea 4** (include regiunile Sud-Vest și Vest) **este cea mai**

pesimistă asupra evoluțiilor economico-sociale din acest an, nivelul RBI fiind sub medie, cu o valoare semnificativ mai mică decât în restul macroregiunilor, de 4,35.

- Cele mai ridicate valori la nivel național sunt înregistrate de **Macroregiunea 1** pe Pilonul 1, Pilonul 2 și Pilonul 5, iar de către **Macroregiunea 3** pentru Pilonul 3, Pilonul 4, Pilonul 6 și Pilonul 7.
- **Cele mai multe companii optimiste** în privința evoluțiilor economico-sociale din anul 2022 sunt companiile din **Macroregiunea 3** (23,1%), urmată la distanță semnificativă de cele din Macroregiunea 1 (15,8%). În schimb, în Macroregiunea 4, peste 60% dintre companii se așteaptă la înrăutățirea condițiilor economico-sociale pentru desfășurarea afacerilor. **Companiile din Macroregiunea 4 au cele mai pesimiste așteptări**; chiar și în Macroregiunea 2, unde 28,9% dintre firme au aceeași atitudine pesimistă, procentul lor este mai mic de jumătate față de cel înregistrat în Macroregiunea 4.
- Se evidențiază **Macroregiunea 4**, pentru care se constată **un tipar diferit de al celorlalte macroregiuni**, cu un **grad de pesimism ridicat asupra evoluțiilor din anul 2022 la majoritatea pilonilor**. Macroregiunile 1 și 3 au un tipar relativ similar, iar nivelul de optimism este mai ridicat decât media. **Companiile din Macroregiunea 2 au tendința de a fi printre cele mai echilibrate** în privința așteptărilor manifestate în acest an.

Cele mai notabile elemente relevate de analiza structurată pe **dimensiunea companiei** sunt următoarele:

- **Cele mai optimiste așteptări** asupra evoluțiilor viitoare se înregistrează pentru **companiile de mici dimensiuni**, cu o valoare a RBI de 5,79, urmate de companiile de dimensiuni medii (RBI de 5,77) și companiile de dimensiuni mari (RBI de 5,56).
- În funcție de scorurile pe piloni, **companiile de dimensiuni mari** au așteptări mai ridicate decât restul asupra **evoluției investițiilor (Pilonul 3), forței de muncă și dimensiunii companiei (Pilonul 4) și interacțiunii cu autoritățile (Pilonul 6)**. **Companiile de dimensiuni medii** sunt cele care au cele mai mari așteptări comparativ cu restul privind profitabilitatea (**Pilonul 2**). **Firmele mici** sunt cele care au perspectiva cea mai optimistă asupra costurilor și accesului la finanțare (**Pilonul 5**), deși valoarea indicatorului rămâne la un nivel scăzut, sub medie.
- Valoarea indicatorului pe piloni sugerează că așteptările privind **îmbunătățirea evoluțiilor** sunt cele mai mari pentru cifra de afaceri și **piață (Pilonul 1) și investiții (Pilonul 3)**, în această ordine, **pentru firmele mici și medii**, în timp ce **firmele mari se așteaptă în primul rând la o evoluție mai bună a investițiilor**, urmată de cea a cifrei de afaceri și pieței.
- Cea mai mare pondere a firmelor care se așteaptă la o **îmbunătățire a situației economico-sociale în anul 2022** se întâlnește în cazul **firmelor de mici dimensiuni (17%)**, urmată de **firmele mari (15,9%)** și cele de dimensiuni **medii (14,5%)**. În schimb, cele mai multe companii pesimiste sunt cele medii (27,8%), urmate de cele mari (26,1%) și firmele mici (22,7%).

Cele mai notabile elemente relevate de analiza structurată pe **sectorul de activitate** sunt următoarele:

- La nivelul sectoarelor de activitate, RBI are valoarea **cea mai ridicată** pentru activitățile din **grupa CAEN 3**, care cuprinde servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele, cu o valoare de 6,11, urmată de **grupa CAEN 1** (agricultură, silvicultură și pescuit), cu o valoare de 5,67. RBI pentru **grupa CAEN 2** are valoarea de

5,54, cel mai scăzut nivel dintre cele trei grupe, sugerând că industria, construcțiile, comerțul, activitățile de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA sunt cele mai reticente în privința evoluțiilor economico-sociale din anul 2022.

- **Evoluția investițiilor și a cifrei de afaceri** au, din nou, **cele mai ridicate valori** ale indicelui, indiferent de sectorul de activitate investigat, în timp ce **perspectivele pesimiste** se mențin în ceea ce privește **evoluția costurilor și a accesului la finanțare, respectiv a dinamicii economiei naționale și globale.**
- **Așteptările mai ridicate ale companiilor din grupa CAEN 3** se observă și prin ponderea mai ridicată a companiilor care așteaptă o îmbunătățire a evoluțiilor economico-sociale în anul 2022. Astfel, un sfert dintre companii consideră că situația va avea o evoluție mai bună decât anul anterior. Procentul firmelor cu așteptări optimiste este semnificativ mai redus în rândul companiilor din grupa CAEN 2 (doar 14,9%) și redus aproape la jumătate pentru cele din grupa CAEN 1 (7,7%).
- De altfel, **grupa CAEN 3 este singura în care procentul celor care se așteaptă la o îmbunătățire este mai mare decât al companiilor care prevăd o înrăutățire a evoluțiilor**, situația fiind inversă pentru companiile din grupele CAEN 1 și 2. În plus, un procent semnificativ dintre companiile aflate în toate cele trei grupe se așteaptă la o evoluție similară anului 2021.